UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a public relations

Diplomová práce

2023 **Bc. Magdaléna Hrabětová**

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a public relations

Komunikace Evropského parlamentu a její vliv na demokracii v České republice

Diplomová práce

..

Autorka práce: Bc. Magdaléna Hrabětová

Studijní program: Strategická komunikace (NP_SK)

Vedoucí práce: doc. PhDr. Denisa Hejlová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.

2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.

3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Bruselu dne 1. 8. 2023 Bc. Magdaléna Hrabětová **……**

Bibliografický záznam

HRABĚTOVÁ, Magdaléna. Komunikace Evropského parlamentu a její vliv na demokracii v České republice. Praha, 2023. 95 s. Diplomová práce (Mgr). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Denisa Hejlová, PhD.

Rozsah práce: 149 579 znaků

Anotace

Cílem diplomové práce je koherentně sjednotit fungující komunikační strategie a nástroje Evropského parlamentu do jedné akademické práce. Dále přiblížit fungování jednotlivých institucí Evropské unie a představit důležité pojmy, které propojují komunikaci s demokracií. V praktické části pak budeme za pomoci teoretických znalostí a kvalitativního výzkumu získávat komplexní vhled do komunikace jednotlivých českých europoslanců s občany, hodnotit efektivnost komunikace EP a zjišťovat její dopady na demokracii v České republice.

Annotation

The aim of the thesis is to coherently unify the functioning communication strategies and tools of the European Parliament into one academic work. Furthermore, to provide an insight into the functioning of individual institutions of the European Union and introduce important concepts that connect communication with democracy. In the practical part, with the help of theoretical knowledge and qualitative research, we will gain a comprehensive understanding of the communication of individual Czech Members of the European Parliament with citizens, evaluate the effectiveness of EP communication, and assess its impacts on democracy in the Czech Republic.

Klíčová slova

Evropský parlament, Evropská unie, strategická komunikace, institucionální komunikace, vládní komunikace, demokracie, demokratický deficit, soft power, europoslanec, polostrukturovaný rozhovor

Keywords

European Parliament, European Union, strategic communication, institutional communication, government communication, democracy, democratic deficit, soft power, MEP, semi-structured interview

Title

Communication of the European Parliament and its influence on the democracy in the Czech Republic

Poděkování

Na tomto místě bych nejprve velice ráda poděkovala doc. PhDr. Denise Hejlové, Ph.D. za vedení práce, cenné komentáře a rady, kterými mne vždycky navedla tím správným směrem, když jsem ho ztrácela. Děkuji i všem europoslancům, kteří si na zodpovězení mých otázek ochotně našli čas a díky nimž mohla tato práce v této podobě vzniknout. Zároveň chci poděkovat všem svým přátelům v Praze i Bruselu za psychickou podporu, dodávání motivace a respektování mých výmluv na psaní diplomové práce, když jsem je zanedbávala. V neposlední řadě z celého srdce děkuji své rodině, díky jejíž celoživotní podpoře, péči a lásce mi bylo umožněno studovat.

Obsah

1. Úvod 10
TEORETICKÁ ČÁST 12
2. Strategická komunikace v demokratické společnosti 12
2.1. Role komunikace ve společnosti 12
2.1.1. Význam strategické komunikace 13
2.2. Politická vs. institucionální vs. vládní komunikace a jejich role 14
2.2.1. Politická komunikace 14
2.2.2. Institucionální komunikace 16
2.2.3. Vládní komunikace 18
2.2.4. Komunikuje EU jako instituce nebo vláda? 19
3. Role Evropské unie a jejích orgánů ve veřejné komunikaci 23
3.1. Evropská rada vs. Rada Evropské unie 25
3.1.1. Rada Evropy 26
3.2. Evropská komise - symbol nadnárodního rozměru evropské integrace 26
3.3. Evropský parlament – zástupce evropského lidu 27
4. Demokracie a její deficit v rámci Evropské unie 28
4.1. Co je to demokracie? 28
4.2. Stav demokracie v EU 29
4.3. Digitální média a jejich vliv na demokracii 30
4.4. Koncept soft power 31
4.4.1. Soft power Evropské unie 32
4.5. Definice demokratického deficitu a jeho historie 35
4.6. Demokratický deficit z pohledu komunikace EU 37
5. Komunikační strategie Evropské unie 39
5.1. DG COMM - Generální ředitelství pro komunikaci 40
5.2. Vývoj komunikace Evropské unie 42
5.3. Komunikační prostředky Evropského parlamentu 44
PRAKTICKÁ ČÁST 51
6. Metodologie výzkumu 51
6.1. Cíl výzkumu, výzkumné otázky a hypotézy 52
6.2. Polostrukturovaný rozhovor 53
6.3. Výběr výzkumného vzorku 55
6.4. Etika výzkumu 56
6.5. Limity výzkumu 57

7. Analytická část 58
7.1. Okruh č. 1 – pohled respondentů na komunikaci samotného Evropského parlamentu a její strategičnost 58
7.1.1. Shrnutí okruhu č. 1 62
7.2. Okruh 2 – vliv Evropského parlamentu na demokracii v České republice 64
7.2.1. Shrnutí okruhu č. 2 68
7.3. Okruh 3 – vliv komunikace samotných českých europoslanců na demokracii v České republice 70
7.3.1. Shrnutí okruhu č. 3 75
7.4. Diskuse 78
7.4.1. Implikace do praxe 80
8. Závěr 83
9. Použitá literatura a zdroje 84
10. Seznam obrázků 95
11. Seznam příloh 95

1. Úvod

Evropská unie široce zasahuje do životů občanů členských i nečlenských států, přesto o jejím chodu mnozí příliš nevědí a do politického procesu se na evropské úrovni nijak nezapojují. EU je jim vzdálena, nerozumí jejímu fungování ani funkci, nevidí, jakou přidanou hodnotu jim její instituce přinášejí, ani smysl ve volbách do Evropského parlamentu. Dle průzkumu agentury STEM z března roku 2022 mají důvěru v Evropskou unii dvě pětiny občanů (41 %), zatímco Evropskému parlamentu důvěřuje jen třetina lidí (34 %). Ačkoliv důvěra oproti starším šetřením vzrostla, mezi sledovanými institucemi stále patří ty evropské mezi méně důvěryhodné.[1] Důvody tohoto neúspěchu jsou různé, jedním z nich však může být i neefektivní a nejednotná komunikace, která má nedostatky v oslovování cílových skupin či exekuci kampaní.

Klíčovou součástí celé EU je rovněž její demokratická legitimita. „Pouze Unie, v níž vzkvétá demokracie a která se těší důvěře a podpoře svých členských států, regionů, měst, obcí, občanské společnosti, podniků a v neposlední řadě občanů, jen taková Unie může hrát na celosvětové úrovni tolik potřebnou silnější úlohu," stojí hned v úvodu oficiální zprávy skupiny na vysoké úrovni pro evropskou demokracii z ledna 2022.[2] Proč je ovšem i důvěra v tento základní pilíř evropské společnosti pod silným tlakem? Současný svět i demokracie jsou více než kdy dříve založeny na komunikaci, a to na mnoha úrovních. Je tedy možné, že právě nedostatečná komunikace podkopává vztah českých občanů k EU? Či žádnou reálnou a měřitelnou spojitost mezi komunikací a demokracií nalézt nelze? A právě na tyto a další otázky týkající se vztahu mezi komunikací Evropského parlamentu a demokracií v České republice zodpoví tato diplomová práce.

Práce je koncipována do dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část nejprve definuje konkrétní pojmy týkající se jednotlivých kapitol. Přibližuje tak například proces komunikace a její složky, fungování evropských orgánů a institucí a jejich struktury, zejména pak zkoumaného Evropského parlamentu. Dále se zaměřuje na komunikační strategii EU, její vývoj a aktuální

[1]Důvěra v Evropskou unii a Evropský parlament mírně posiluje, stále však většina veřejnosti těmto institucím nedůvěřuje. *STEM* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.stem.cz/duvera-v-evropskou-unii-a-evropsky-parlament-mirne-posiluje-stale-vsak-vetsina-verejnosti-temto-institucim-neduveruje/

[2]Evropský výbor regionů. *Zpráva skupiny na vysoké úrovni pro evropskou demokracii* [online]. 2022, 3 s. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://cor.europa.eu/en/engage/brochures/Documents/Report%20of%20the%20High%20Level%20Group%20on%20European%20Democracy/COR-2022-00360-00-02-RI-TRA-CS-N.pdf. Evropská unie.

podobu. Konkrétně rozebírá komunikaci Evropského parlamentu, od její historie, přes komunikační prostředky využívané Parlamentem, až po současnost. Neopomíná ani možnosti komunikace europoslanců či jednotlivých frakcí. Rovněž se zaměřuje na teorii demokratického deficitu, její vznik a propojení s Evropskou unií.

Praktická část práce je věnována kvalitativnímu výzkumu, konkrétně metodě polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s českými europoslanci, v nichž se tazatelka zaměřila nejen na individuální komunikaci europoslanců, ale i na chod Evropského parlamentu, jeho možného vlivu na demokracii v ČR a jakou roli v tomto procesu hraje právě komunikace. Hlavní hypotéza, kterou se daný výzkum snažil zodpovědět, zněla „*Evropský parlament se snaží strategicky posilovat demokracii prostřednictvím key opinion lídrů.“* Tato hypotéza se opírá i o teorii demokratického deficitu, který se Evropská unie snaží právě efektivní komunikací vyřešit.

Cílem této diplomové práce je v teoretické části přiblížit čtenáři funkci jednotlivých institucí Evropské unie a jejich vzájemné propojení. Zároveň si klade za cíl koherentně sjednotit fungující komunikační strategie a nástroje Evropského parlamentu do jedné akademické práce. V praktické části pak pomocí hloubkových rozhovorů s českými čelními představiteli EP získávat komplexní vhled do jejich individuální komunikace s občany ČR, stejně tak jako jejich názory na komunikační politiku EU.

TEORETICKÁ ČÁST

2. Strategická komunikace v demokratické společnosti

Jak již v osmdesátých letech minulého století americký spisovatel Max De Pree podotkl ve své knize *„Leadership Is an Art“*, komunikace je umění. A právě pro dosažení smysluplné práce a naplňujících vztahů je pro člověka zapotřebí se této dovednosti naučit.[3] Celá naše společnost je na komunikaci obrazně řečeno založená. A vlivem globalizace a medializace současného světa získává každá disciplína, která se komunikací zabývá, stále větší význam. Ať již jde o komunikaci interpersonální (jak ve fyzickém světě, tak online), mediální (tisk, rozhlas, televize, internet či další nová média) anebo kupříkladu i o logopedii, která zkoumá narušenou komunikaci a hledá způsoby, jak ji zlepšit. Ani strategická komunikace není výjimkou, pomáhá totiž rozličným organizacím, firmám či osobám dosahovat koncepčně svých cílů. Špatně zvolená slova a jazyk mohou zamýšlené sdělení rozbít na milion kousků, dokážou ho ovšem rovněž poskládat zase zpátky. Bez komunikace by nebylo možné navazovat vztahy, zlepšovat současný svět a posouvat se jako společnost. Proto je komunikace klíčovým nástrojem napříč všemi společenskými činnostmi.

2.1. Role komunikace ve společnosti

Pojem komunikace nemá v odborné literatuře jednotnou definici. V širokém slova smyslu jde o jakýkoliv přenos informací od určitého jedince/skupiny k jinému jedinci/skupině. Komunikace je nezbytným základem všech sociálních interakcí[4] a podle psychologické školy metakomunikace P. Watzlawicka ani nelze nekomunikovat, jelikož prakticky v každém okamžiku jakékoliv sociální interakce probíhá určitá forma komunikace. Ať už přímá, skrytá, verbální, neverbální či jakkoliv jinak kódovaná.[5] Komunikaci lze tedy chápat jako jednu ze společných činností mezi lidmi, jejíž úlohou je spojit se, dorozumět se či vyměnit si informace.[6]

---

[3]DE PREE, Max. Umění vést. Praha: Management Press, 1995, s. 8. ISBN 80-85603-74-8.A

[4]KOŤÁTKO, Petr. *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komunikace

[5]NAGY, Carolin. “*We talk even when we’re not saying anything”– The Five Axioms of Communication According to Paul Watzlawick*. JCCenters.org. JDC Europe, 2006.

[6]SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Teorie komunikace*. 2017, 118 s. Dostupné také z: https://is.slu.cz/el/fpf/zima2020/UBK00127/sablona-distanci-studijni-text_FPF-01_Teorie_komunikace_106.pdf?kod=UCPUCPA;lang=cs. Slezská univerzita v Opavě.

Sociální komunikace je proces výměny informací mezi lidmi, který slouží zájmům a potřebám konkrétních společenských skupin. V procesu komunikace komunikátor vypracuje (kóduje) komunikát (např. reklamní sdělení), který prostřednictvím média (komunikačního kanálu) následně odesílá recipientovi, který jej dekóduje.[7] Celý průběh komunikace je označován pojmem komunikační událost.[8]

2.1.1. Význam strategické komunikace

Než si vymezíme pojmy politické, institucionální a vládní komunikace, na jejichž základě posléze definujeme i zařazení samotné Evropské unie, je nejprve zapotřebí pochopit obecně, co vlastně strategická komunikace představuje.

Stejně jako komunikaci celkově ji lze chápat jako multidisciplinární fenomén, na nějž mají vliv komunikační a mediální studia, marketingová komunikace, public relations či reklama. Rovněž využívá poznatky pramenící ze sociologie, psychologie, politologie, ekonomie nebo veřejné politiky.[9]

Rozvíjí jako samostatná podkategorie v rámci komunikace, a to jak pro soukromé firmy a korporace, tak pro neziskové organizace, instituce a státní sektor, zaměřující se komunikaci, která je především účelná. Strategická komunikace je totiž záměrné či úmyslné využití komunikace organizací za účelem splnění jejich cíle. Účelností se v tomto případě myslí postup podle dlouhodobé strategie oproti postupu pouze po jednotlivých taktických krocích a zároveň ve smyslu holistického pojetí komunikace spíš než soustředění se pouze ne její dílčí prvky.[10]

[7]JURÁŠKOVÁ, Olga a Pavel HORŇÁK. *Velký slovník marketingových komunikací*. Praha: Grada, 2012. s. 104. ISBN 978-80-247-4354-7.
[8]SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Teorie komunikace*. 2017, 118 s. Dostupné také z: https://is.slu.cz/el/fpf/zima2020/UBK00127/sablona-distanci-studijni-text_FPF-01_Teorie_komunikace_106.pdf?kod=UCPUCPA;lang=cs. Slezská univerzita v Opavě.
[9]Hallahan, K., Holtzhausen, D., Ruler, B. v., Verčič, D., & Sriramesh, K. (2007). Defining Strategic Communication. International Journal of Strategic Communication, 1(1), 3-35. Routledge. 10.1080/15531180701285244
[10]Všechno, co jste kdy chtěli vědět o strategické komunikaci (ale báli jste se zeptat). Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/chh/clanek/vsechno-co-jste-kdy-chteli-vedet-o-strategicke-komunikaci-ale-bali-jste-se-zeptat.aspx

2.2. Politická vs. institucionální vs. vládní komunikace a jejich role

2.2.1. Politická komunikace

Politická komunikace byla součástí rétoriky, tedy vědě o mluvení, již v dobách antického Řecka. Příkladem nám mohou být Démosthenovy filipiky, tedy ostrá kritika a útočné řeči proti králové Makedonie Filipovi II. Makedonskému a jeho politice podmaňování si řeckých států.[11] Během politických bojů v Římské republice se tehdejší slavný řečník, filosof a republikánský politik Cicero, zase pokoušel svými Řečmi proti Verrovi a Řečmi proti Catilinovi republiku bránit a pohanit své soupeře.[12] A neopomeňme ani slavného Macchiavelliho vladaře, nejvýznamnější dílo italského politika, který je považován za zakladatele společenské vědy politologie. Na odkaz této knihy dodnes narazíme například v memoárech státníků napříč politickým spektrem (od Mussoliniho, přes Margaret Thatcherovou až po Tonyho Blaira), kteří v nestárnoucím Vladaři našli návod, jak uspět v politice. Machiavelliho metody se propsaly i do současné populární kultury, ať už ve formě videoher či knih (např. Machiavelli v Bruselu, Machiavelli pro manažery, Machiavelli pro matky atd.)[13], tak i do textů písní (např. amerického rappera Tupaca či popové superstar Taylor Swift).

Politická komunikace je tedy dynamická disciplína, která se neustále vyvíjí, a to nejen díky technologickému pokroku, ale i modernizaci společnosti. Jde o proces výměny informací a názorů mezi politickými subjekty, zpravodajskými médii a veřejností. Zahrnuje diskurs v rámci politického procesu v lokálních, státních, národních a mezinárodních politických systémech a také to, jak lze informace a rétoriku využít k politickému zisku nebo k dosažení politických cílů.[14] Politická komunikace si klade za cíl ovlivnit proces a výsledky vládnutí. Politické strany a

[11]UHLOVÁ, Jana. *Komunikace jako součást kritického myšlení*: diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra občanské výchovy, 2013, s. 23. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Marta Goňcová, CSc. 23

[12]CICERO a Marcus TULLIUS. *Ciceronovy řeči proti L. Katilinovi a jeho soudruhům*. 1893. Vídeň: Nákladem F. Tempského.

[13]BÍBA, Jan. Niccolò Machiavelli: Vladař. *A2larm* [online]. 2015 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: https://a2larm.cz/2015/11/niccolo-machiavelli-vladar/

[14]Question: What is political communication? What can you do with a degree in political communication?. *Master's in Communication* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.mastersincommunications.com/faqs/what-is-political-communication

další političtí aktéři se pomocí různých technik pokoušení ovlivnit názory veřejnosti a dosáhnout tak politické moci.[15]

Médiím lze v současné době přičítat velký podíl na formování názoru veřejnosti. Americké politoložky Karen J. Callaghan a Frauke Schnell ve své publikaci Framing American politics podotýkají: *„Pochopit, jaký mají média účinek na lid a jeho vnímání okolního světa, je velice důležité. Žijeme v medializovaném světě a o většině událostí se dozvídáme skrze média, ne přímo z vlastní zkušenosti. (...) Dokonce i názoroví vůdci a další vlivné osobnosti jsou závislí na medializovaných sděleních a teprve až na jejich základě vyhodnocují různé politické otázky.“*[16] Většinu informací o politickém dění lze tedy v rámci společnosti označit za zprostředkované neboli medializované. Jak jednotliví politici, tak i samotné vlády či instituce musí k úspěchu využívat efektivní politickou komunikaci, nové formy a technologie komunikace a být v nepřetržitém kontaktu s voliči.[17]

Společně s komerční komunikací stojí i ta politická na stejném základě. Stejně jako se obchodník snaží na trhu směnit svůj produkt v podobě výrobku či služby za peníze, snaží se politik směnit svůj produkt v podobě volebních programů, idejí, názorů či sebe sama výměnou za hlasy voličů. Čím dál tím více se zároveň dají srovnat přístupy k marketingovým a politickým kampaním. V rámci politické kampaně se kandidát představuje trhu voličů, stejně jako se firma představuje svým zákazníkům, a to pomocí nejnovějších i klasických marketingových technik, s využitím moderních nástrojů marketingového výzkumu a mnohdy i komerční reklamy.[18] Výrazné rozdíly však mezi oběma komunikacemi existují a můžeme je nalézt zejména ve formě definování cílů a v hlavních aktérech. Politická komunikace je na rozdíl od té komerční nasycena myšlenkami, emocemi, konflikty a stranickými vztahy.[19]

[15]Institut politického marketingu. 2013 [cit. 2023-01-24]. *Slovník politického marketingu: Politická komunikace*. Dostupné na https://politickymarketing.com/glossary/politicka-komunikace

[16]CALLAGHAN, Karen a Frauke. SCHNELL. Framing American politics. Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Přes, c2005. s. 22., ISBN 0822958643.

[17]Definice politické komunikace. KŘEČEK, Jan. Politická komunikace: od res publica po public relations. Praha: Grada, 2013, s. 10. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3536-8.

[18]CORNER, John a Dick PELS, ed. *Media and the Restyling of Politics: Consumerism, Celebrity and Cynicism*. SAGE Publications, 2003, s. 90. ISBN 978-0761949213.

[19]KOLOVOS, Ioannis a Phil HARRIS. *Political marketing and political communication: the relationship revisited.* University of Otago, 2005, s. 5.

2.2.2. Institucionální komunikace

Institucionální důvěra spojuje občany s různými institucemi. A právě na vytváření a formování institucionální důvěry se podílí mnoho aspektů, ať už jde o kulturní faktory či sociální charakteristiky pracovníků působících v rámci dané instituce, tak samotný výkon nebo komunikace, díky níž si buduje postavení a jméno. Stejně jako je pro soukromé podniky mediální publicita klíčová, ani organizace veřejné správy nesmí stát stranou. I ony musí neustále usilovat o stabilní povědomí své konkrétní instituce, dobrou pověst a známost svého dopadu na společnost. [20]

Instituce mohou mít různý charakter, podle něhož se zásadně liší jejich komunikační funkce a strategie. Zároveň i komunikace je oblastí, která hraje důležitou roli při utváření společenských institucí. Institucionální komunikací tedy rozumíme komunikaci, jejíž účastníci jsou nositeli institucionalizovaných sociálních rolí a jež se obvykle odehrává v prostředí institucí (na úřadech, ve firmách, na ministerstvech atd.) či v oblastech státní správy a soudní moci.[21] Institucionální komunikaci lze definovat jako komunikační proces mezi organizací (institucí) a jejími specifickými cílovými skupinami, případně ostatními institucemi, jehož cílem je vytváření, udržování a rozvíjení vztahů za účelem zvyšování důvěry v instituci a efektivity fungování dané instituce, jakožto i udržování a zlepšování její image.[22] Nejlepších výsledků z hlediska komunikace dosahují ty politické instituce, které disponují stabilními týmy, jasnými prioritami, procesy i zdroji. Jednou z možných cest k posílení personální stability je kupříkladu zahrnutí komunikačních pracovníků pod státní službu.[23]

[20]Čermák, Daniel, Stachová, Jana. 2010. „Zdroje institucionální důvěry v České republice.“ Sociologický časopis/Czech Sociological Review 46 (5): 683-717. ISSN 0038-0288.
[21]HOFFMANNOVÁ, Jana, Jiří HOMOLÁČ, Eliška CHVALOVSKÁ, Lucie JÍLKOVÁ, Petr KADERKA, Petr MAREŠ a Kamila MRÁZKOVÁ. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2566-1.
[22]SOUKENÍK, Štěpán. Institucionální komunikace v ČR na příkladu Ministerstva vnitra a jeho projektu elektronizace veřejné správy. Praha, 2012. 73 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí diplomové práce PhDr. Pavel Dolanský.
[23]CRHA, Miroslav, Pavel HAVLÍČEK, Veronika VÍCHOVÁ a Nikola HOŘEJŠ. *STRATEGICKÁ KOMUNIKACE STÁTU*. 2022. [cit. 2023-01-24]. s. 26. Dostupné také z: https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2022/10/analyza-a-doporuceni-strategicka-komunikace-statu.pdf

Strategická komunikace institucí by se pak mohla definovat jako „účelné využití komunikace organizací k naplnění svého poslání.“[24] V ideálním případě je snaha institucí komunikovat konzistentně, strategicky a dle dlouhodobých plánů, jednotně a efektivně. Někteří odborníci na toto téma ovšem namítají, že strategické chování organizací je institucionálně vcelku omezeno.[25]

Institucionální komunikace se dá rovněž chápat jako soulad vzájemných vztahů a mnoha sdělení, jež se řídí vžitými postupy a pravidly. Od komunikace na té nejvyšší, celospolečenské úrovni se institucionální komunikace liší ve vymezenosti svých cílů, které jsou více ohraničené, uzavřenější, avšak komunikují i přes vlastní hranice (např. když úřad oslovuje „své zákazníky“ – občany).[26] Z čehož mnohdy následně plyne nedostatek pochopení mezi institucí a občanem, který je způsoben zejména odlišným používáním jazyka obou entit. Zároveň vědomí, že mluvčí je přímým zástupcem instituce, může ovlivnit chování veřejnosti.[27]

Otázkou poté zůstává, zda komunikace, tedy sdělení, myšlenky či zprávy, probíhají a působí v konkrétní instituci jednosměrně (mocenský model) či interaktivně (zapojení občanů a dalších institucí či organizací do komunikačního procesu a jejich pozice vzhledem k instituci), jelikož komunikace a forma, kterou jsou jednotlivá sdělení vytvářena, sdílena a měněna, jsou zásadními prvky ovlivňujícími fungování instituce. Rovněž také slouží k prezentaci institucí směrem k interním i externím cílovým skupinám.[28]

Stejně jako u soukromých firem, je i pro instituci důležitá komunikace dovnitř a navenek. Komunikací dovnitř rozumíme bezproblémové dorozumívání se napříč odděleními a budování své vlastní identity a kultury mezi zaměstnanci. Pro udržení a budování vztahů s klíčovými partnery a publikem v dlouhodobém měřítku slouží komunikace ven.[29]

---

[24]FREDRIKSSON, Magnus a Josef PALLAS. *Strategic Communication as Institutional Work. The Routledge Handbook of Strategic Communication* [online]. 2014, s. 143. Routledge [cit. 2023-03-11]. ISBN 9780203094440. Dostupné z: https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9780203094440.ch9#

[25]Tamtéž.

[26]MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 30. ISBN 978-80-7367-574-5.

[27]HOFFMANNOVÁ, Jana. *Jak vedeme dialog s institucemi*. Praha: Academia, 2000, s. 9-10. ISBN 80-200-0446-7.

[28]LAMMERS, John C. *How Institutions Communicate: Institutional Messages, Institutional Logics, and Organizational Communication*. 2011, s. 158. Management Communication Quarterly.Sv.

[29]MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2021a. *Všechno, co jste kdy chtěli vědět o strategické komunikaci (ale báli jste se zeptat)* [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vsechno-co-jste-kdy-chteli-vedet-o-strategickekomunikaci-ale-bali-jste-se-zeptat.aspx

Stejně jako firmy mají i instituce vytyčené cíle. Nejde sice primárně o zisk, nicméně princip, kterým firmy komunikují své produkty či služby, poslání a svou značku k vybrané cílové skupině či partnerům (stakeholderům), je srovnatelný.[30] S tím, jak se společnost stále vyvíjí a mění, je také úkolem strategické komunikace organizace řídit své směřování tak, aby se zainteresovanou veřejností byla v neustálém kontaktu a ověřovala si, zda míří společně správnou cestou.[31]

2.2.3. Vládní komunikace

Komunikace s veřejností je v současné době nepochybně jednou z nejdůležitějších funkcí vlády. Ovšem nebylo tomu tak od počátků moderní společnosti. Až v průběhu 19. století, kdy docházelo k postupnému rozšiřování volebního práva širším vrstvám populace a zároveň vznikala masová média, přibyla vládám další potřeba – utváření veřejného mínění. Časem se ovšem ukázalo, že jde o konstruovanou záležitost, jež může být tvarována a manipulována různými zájmovými skupinami. Evoluci vládní komunikace zásadně poznamenal vývoj mezinárodních vztahů v první polovině 20. století. Během období dvou světových válek se komunikace státu dramaticky změnila zejména díky významnému rozvoji propagandy, která cíleně ovlivňovala myšlení mas. Tento jev, kdy byla vládní komunikace zcela jednosměrná a intenzivně se snažila přesvědčovat občany, přetrval i během studené války.[32]

Podíváme – li se na vládní komunikaci v demokratickém prostředí dnes, jejím hlavním cílem je především prezentování a vysvětlování vládních rozhodnutí a kroků, dokládání legitimity jednání, objasňování nově zavedené legislativy a udržování pozitivních společenských vazeb. Na rozdíl od komunikace komerční má za úkol vládní velice často sdělovat i nepříjemná témata, například živelní pohromy, ekonomické krize či teroristické útoky. Dále je její povinností informovat o problematice přímo se dotýkající občanů, daních, důchodech, volbách anebo veřejných opatřeních. Negativní vnímání takových situací může následně snadno ovlivnit i

[30]Tamtéž.
[31]HEJLOVÁ, Denisa. *Strategická komunikace: Proč je v krizové situaci potřeba?*. *FORUM: Magazín Univerzity Karlovy* [online]. 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.ukforum.cz/rubriky/nazory/522-strategicka-komunikace-proc-je-v-krizove-situaci-potreba
[32]HEJLOVÁ, Denisa, 2015, s. 36. Public Relations. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247- 5022-4.

vnímání vlády jako takové, proto by mělo být v jejím zájmu navazovat pomocí komunikace kvalitní vztahy s veřejností a utvářet tak pozitivní obraz.[33]

Strategická komunikace vlády by měla být promyšlená, transparentní a měla by občany primárně motivovat, aby sami chtěli dělat to, co vláda potřebuje. Jejím cílem je ukázat veřejnosti, že má vláda jasný plán, který uskutečňuje společně s občany a naslouchá jejich hlasům. Na obou stranách komunikačního spektra pak máme dva extrémy – populismus a propagandu. Komunikuje – li vláda populisticky, politici říkají v podstatě jen to, co chtějí občané slyšet – tedy to, co jim vyjde v průzkumech veřejného mínění (například zlevnění piva či zvedání důchodů). Novou formou propagandy naopak vláda prostřednictvím online technologií sleduje pohyb, chování a komunikaci občanů v každém okamžiku běžného života, následně se snaží ovládat životy skupin nebo jednotlivců (kupříkladu ve formě sociálních kreditů v Číně).[34]

V demokratické společnosti by občané měli vědět, kdo komunikaci řídí a jaké má pravomoci. Měla by být sdělována člověkem, který se rovněž spolupodílí na agendě vlády a vhodnou formou, tedy jazykem, kterému daná cílová skupina rozumí.[35]

2.2.4. Komunikuje EU jako instituce nebo vláda?

Evropská unie je politické a ekonomické nadnárodní uskupení, které si klade za cíl zlepšit spolupráci v Evropě.[36] Odpovídá však jeho komunikace spíše vládní či institucionální definici?

EU se snaží se svými občany pravidelně komunikovat a veškerá rozhodnutí transparentně obhajovat. Nicméně unijní texty jsou občany často vnímány jako složité a nepochopitelné. Dokonce i používání národních jazyků v kontextu EU vykazuje specifické a nepříliš přívětivé rysy: převládá úřední styl a akronymy, složitá pravidla a metafory. Souvětí jsou kostrbatá a prodlužují se, překladatelé musejí mnohdy ponechávat jednotlivé věty na neobvyklých místech, a tak rezignují na skutečný a smysluplný překlad opakujících se frází. Nejvíce je tento jev patrný

[33]RÝDLOVÁ, Karolína. *Odraz komunikace MŠMT na oficiálních sociálních sítích*. Praha, 2021, s. 9. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Tereza Klabíková Rábová, Ph.D.
[34]HEJLOVÁ, Denisa. *Strategická komunikace: Proč je v krizové situaci potřeba?*. *FORUM: Magazín Univerzity Karlovy* [online]. 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.ukforum.cz/rubriky/nazory/522-strategicka-komunikace-proc-je-v-krizove-situaci-potreba
[35]Tamtéž.
[36]Evropská unie: MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A VS. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2023 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx

na právních textech (normy, doporučení, stanoviska, rezoluce), v nichž roste délka a počet vět v souvětí, zastoupení krkolomných větných konstrukcí nebo složitých termínů.[37]

Není tomu ovšem tak, že by se Evropská unie nesnažila komunikovat přehledně. Informační deficit se snaží potírat jak Evropský parlament, tak Evropská komise pomocí komunikace s médii i občany o otázkách evropských zájmů, včetně politik a opatření EU. Pravidelně aktualizují své internetové stránky i účty na sociálních sítích a neustále zahajují nové informační kampaně. Snahy EU otevírat se a neustále zjednodušovat své texty jsou nepopiratelné. Ovšem vzhledem k tomu, že je EU nadnárodní technokratické impérium a málokdo si dokáže představit, jak mimořádný a komplexní systém Evropská unie je, je pro ni komplexní a smysluplná komunikace náročný úkol i z lingvistické perspektivy.[38]

Zásadním problémem v komunikaci EU je tzv. Eurospeak, tedy žargon používaný úředníky v institucích Evropské unie. Je to jazyk určený pro žádosti o granty, projektové dokumentace, průběžné a závěrečné zprávy a podobné útvary. Tyto dokumenty se tvoří většinou s vědomím, že je bude číst buď osoba seznámena s touto specifickou řečí pracovníků a dokumentů EU, potažmo vůbec nikdo. Problém ovšem nastává, když se tento Eurospeak v podobě „guidelines“ či „instruktáží“ dostane k široké veřejnosti. Lidé, kteří v unijním prostředí dlouhodobě působí, jsou na jazyk evropských institucí zvyklí a považují ho za běžný. Nicméně občané, k nimž je dané sdělení komunikováno, ho za normální nepovažují a překlad do běžného unijního jazyka by byl pro ně žádoucí. Pakliže nejsou unijní zprávy občanům podávány srozumitelnou formou, těžko se může rozvinout veřejná debata.[39]

Nicméně i v této rovině jsou vidět jasné snahy se posouvat. Kupříkladu v květnu 2023 uspořádalo Generální ředitelství Evropské komise pro překlad pod záštitou eurokomisaře Johannese Hahna dvoudenní online debatu věnující se „plain language“[40] (v překladu „běžnému

[37]PIEHL, Aino. *The Influence of ED Legislation on Finnish Legal Discourse*. In: GOTTI, Maurizio a Davide Simone GIANNONI. *New Trends in Specialized Discourse Analysis*. 2006, s. 184. ISBN 9783039111848. Vol. 44. Bern: Peter Lang.

[38]DVOŘÁK, Petr. Proč Evropská unie mluví tak, jak mluví. *Pravý břeh: INSTITUT PETRA FIALY* [online]. 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://pravybreh.cz/proc-evropska-unie-mluvi-tak-jak-mluvi/

[39]BUMBA, Jan a Michael ERHART. *Eurospeak, který přichází z Bruselu, je odtržený od zdravého selského rozumu, míní ekonom Zahradník*. Český rozhlas Plus [online]. 2021 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://plus.rozhlas.cz/eurospeak-ktery-prichazi-z-bruselu-je-odtrzeny-od-zdraveho-selskeho-rozumu-mini-8457066

[40]Plain language je komunikační styl, který má učinit informace jasnými, jednoduchými a srozumitelnými pro cílovou skupinu. Zároveň se vyhýbá odborným termínům a složitým výrazům, což usnadňuje pochopení širšímu spektru lidí. Chybou je však tento komunikační styl zaměňovat za pojem „Newspeak“ z románu "1984" George

jazyku). Ta se přímo věnovala podpoře evropské demokracie a transparentnosti prostřednictvím srozumitelného jazyka a kladla si otázky, jak může správa EU jasněji písemně komunikovat s občany či jak se běžný jazyk používá k prosazování demokracie. Konference si kladla za cíl zvýšit povědomí o využívání srozumitelného psaného jazyka pro lepší zapojení občanů do diskuse a jak taková forma jazyka pomáhá v komunikaci složitých unijních témat (kupříkladu klimatické změny či energetické krize).[41]

Samotná EU se již dlouho zaměřuje na zlepšení komunikace a pokouší se tak eliminovat bariéry mezi ní a občany. Dříve se komunikace spíše orientovala na šíření povědomí o činnosti EU a méně pozornosti bylo věnováno názorům a postojům obyvatel či otevírání diskuse. Občané tak nabývali dojmu, že komunikační kanály, jejichž prostřednictvím by se mohli zapojit do veřejné debaty o fungování a směřování EU, jsou limitované, špatně dostupné a ve svém důsledku nenapomohou k eliminaci bariér.[42]

V současné době však EU využívá nový přístup – opustila jednosměrnou komunikaci a vyzdvihuje význam dialogu.[43] Důležitost oboustranného vztahu a efektivního PR již v 80. letech minulého století představil akademický teoretik, známý svými modely vztahů s veřejností, James Grunig. Ten s kolegou Huntem definoval čtyři základní modely PR – tiskový, veřejného informování, dvousměrný asymetrický a dvousměrný symetrický. Zatímco první model zastává čistě jednosměrnou komunikaci, ve které jde zejména o vztahy s novináři, kteří jsou samotnou organizací informováni o prosazování její vize, model veřejného informování sice kopíruje model tiskový, jeho cílem ovšem je spíše než přesvědčovat poskytnout pravdivé, přesné a včasné informace. Dvousměrný asymetrický model je rovněž silně persvazivní, jeho snahou je však dosáhnout porozumění mezi organizací a skupinami veřejnosti tak, že si je nakloní na svou stranu, čímž svou činnost zlegitimizuje. Jeho cílem je tedy pouze upevňovat svou vizi, nikoliv ji podle veřejného mínění od základu měnit. Poslední model, dvousměrně symetrický, je právě zprostředkovávat vzájemné porozumění – tento oboustranný proces by měl být tím nejlepším na

---

Orwella, kde jde o manipulativní nástroj používaný útlakovou vládou ke kontrole myšlení a omezování individuality. Oba pojmy jsou zásadně odlišné – „plain language“ usiluje o jasnost a inkluzi, zatímco Newspeak slouží jako nástroj kontroly a manipulace v dystopickém kontextu.

[41]Clear writing for Europe 2023. *European Commission: Supporting European democracy and transparency through clear language.* [online]. 2023 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/events/clear-writing-europe-2023-2023-05-23_en

[42]ĎURĎA, O. *Analýza modelu komunikace regionální politiky EU v ČR*. 2016, s. 21. Evaluační teorie a praxe 4(1).

[43]Tamtéž.

cestě k „dokonalému PR“. Vede k postupným změnám jak na straně organizace, tak publik.[44] A přesně o to se nyní EU snaží.

V roce 2015 bylo v Evropské komisi zřízeno přímo oddělení Strategické komunikace, a to v Generálním ředitelství Komunikace, které spadá pod samotného předsedu komise (v té době Jean-Claude Junckera). Přestože se zatím jedná o pouze jedinou instituci EU s oddělením zaměřeným přímo na strategickou komunikaci, jde o jasný znak toho, že EU si je vědoma potřeby komunikovat konzistentně, strategicky dle dlouhodobých plánů, jednotně a efektivně. Zároveň vnímá potřebu vytvářet prostor pro již zmiňovaný dialog s občany i členskými státy a přizpůsobovat své cíle danému publiku. Oddělení zároveň vzniklo jako reakce na zvyšující se negativní přístup k Evropské unii a na nekonzistentní a neúčinnou komunikaci jednotlivých ředitelství, jež působila roztříštěně a nesrozumitelně.[45]

Odklon EU od institucionálně orientované komunikace vycházející „ze vzdáleného Bruselu“ a snaha o komunikaci orientovanou zejména na občany nyní připomíná spíše vládní komunikaci ke svým národům. Této změně strategie napomáhá i fakt, že je nová forma komunikace navíc decentralizovaná, lidé se tedy dozvídají o jednotlivých politikách a politických tématech EU především prostřednictvím národních, regionálních a lokálních médií. EU se rovněž snaží občany více zapojovat, například možností bezprostřední tvorby nových právních předpisů EU.[46]

Dá se polemizovat, zda lze zařadit komunikaci Evropské unie striktně do kategorie „institucionální“ či „vládní“, jelikož vykazuje prvky obou definic. Stejně jako organizace či úřady, má EU za cíl informovat o svých rozhodnutích a činnosti veřejnost i další zainteresované strany. Zároveň je však její snahou i otevírání diskuse jak mezi občany, tak mezi členskými státy, a přesvědčování společnosti o svém poslání a svých plánech.

Ovšem vhledem k faktu, že Evropská unie není suverénním státem, nemá jednotný vládní aparát a jednotlivé členské státy si zachovávají určitou míru nezávislosti a samostatnosti ve svých vnitrostátních záležitostech i komunikaci, zařadila by autorka práce EU spíše pod kategorii institucionální komunikace. Její charakter totiž odráží spolupráci a koordinaci mezi různými

[44]HEJLOVÁ, Denisa. *Public relations*. Habilitační práce. 2017, s. 138. Praha: Univerzita Karlova
[45]MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2021a. *Všechno, co jste kdy chtěli vědět o strategické komunikaci (ale báli jste se zeptat)* [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vsechno-co-jste-kdy-chteli-vedet-o-strategickekomunikaci-ale-bali-jste-se-zeptat.aspx
[46] ĎURĎA, O. *Analýza modelu komunikace regionální politiky EU v ČR*. 2016, s. 21. Evaluační teorie a praxe 4(1).

institucemi a orgány, které mají své vlastní kompetence a odpovědnosti v rámci EU. Tento přístup ke komunikaci tak odráží specifickou povahu a organizaci EU jako mezivládní organizace s cílem dosáhnout společných cílů a zájmů členských států.

3. Role Evropské unie a jejích orgánů ve veřejné komunikaci

Evropská unie je společenstvím 27 evropských států s 447,5 miliony obyvatel[47], které spojují zejména hospodářské a politické cíle. V rámci celosvětové populace tvoří její obyvatelé kolem 5,5 %, v kontextu se suverénními státy jsou po obyvatelích Číny a Indie občané EU třetí nejpočetnější skupinou. Na země EU připadalo v roce 2021 zhruba 14 % světového obchodu se zbožím, společně s již zmiňovanou Čínou a USA patří EU mezi tři největší světové hráče mezinárodního obchodu.[48] Zároveň představoval HDP celé EU vyjádřený v běžných cenách v roce 2018 18,6 % toho světového, šlo tedy o druhý největší hned po Spojených státech amerických (s podílem 24 %).[49] Evropská unie má tedy ohromný vliv, věhlas i úspěch a je klíčovou složkou pro celosvětovou stabilitu i prosperitu. Její důležitost je nezpochybnitelná a s každým dalším členským státem narůstá i její moc.

Mezi její hlavní zájmy patří zachování míru, stability a ekonomické prosperity, dodržování lidských práv a demokratických principů, dosáhnutí udržitelného rozvoje a nabízení svobody, bezpečnosti a spravedlnosti bez ohledu na vnitřní hranice.[50] EU se vyznačuje kulturní a jazykovou rozmanitostí, celkově má 24 úředních jazyků.[51]

Zasloužila se o vznik společné evropské měny EURO, kterou v současné době platí 20 členských států[52], a postupně tak vytváří jednotný evropský trh umožňující volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu mezi členskými státy. K naplňování těchto cílů je zapotřebí úzká spolupráce mezi

[47]Population on 1 January: Data Browser. *Eurostat* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TPS00001/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=c0aa2b16-607c-4429-abb3-a4c8d74f7d1e

[48]Fakta a čísla o hospodářství Evropské unie. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/economy_cs

[49]Fakta a čísla týkající se života v Evropské unii. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/life-eu_cs

[50]Cíle a hodnoty. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_cs

[51]Jazyky. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/languages_cs

[52]Euro area. *European Commission* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/euro-area_en

jednotlivými členy, která je též mimo jiné realizována prostřednictvím evropských institucí. Česká republika je členem Evropské unie od roku 2004.[53]

Evropská unie je velmi specifický aktér mezinárodních vztahů, který vykonává speciální a kvalitativně odlišnou zahraniční politiku, jenž se dá definovat jako strukturální diplomacie.[54] Ta je založená na rozličných strategiích a partnerstvích EU s třetími zeměmi a regiony, jejímž cílem je transformace základních struktur a organizačních principů, které determinují jednání ostatních aktérů. Pozornost pak zaměřuje zejména na zájmy, které jsou pro ni důležité v dlouhodobé časové perspektivě.[55] Příkladem nám může být rovnou nejúspěšnější diplomatický počin EU vůči post-komunistickým zemím střední a východní Evropy, díky němuž se posléze EU rozšířila o jedenáct[56] zemí.[57]

Hodnoty, které jsou stanoveny v Lisabonské smlouvě a v Listině základních práv EU, jsou stěžejním kamenem celé Evropské unie. Jejich dodržování a posilování je pro členské státy zásadním úkolem a jejich porušování může být postihováno. EU stojí na totožných hodnotách jako Česká republika či další členské státy. Těmi jsou lidská důstojnost, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a lidská práva.[58] V roce 2012 získala Evropská unie Nobelovu cenu míru za prosazování demokracie, usmíření, míru a lidských práv v Evropě.[59] Na tomto mezinárodním úspěchu se samozřejmě podílely i jednotlivé instituce EU, jež neustále vyvíjejí iniciativy k posilování a hájení unijních hodnot.[60]

Institucionální uspořádání Evropské unie je ojedinělý systém, jehož rozhodovací struktura se neustále vyvíjí. Sedm evropských orgánů, sedm institucí EU a více než třicet decentralizovaných

[53]Evropská unie. *Státní zastupitelství* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/vice-o-szmezinarodni-spoluprace/evropska-unie/
[54]HRUBÝ, Jiří. *Strukturální zahraniční politika Evropské unie*. ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ PRAHA [online]. 2017 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.iir.cz/strukturalni-zahranicni-politik-evropske-unie
[55]HRUBÝ, Jiří. *Strukturální moc Evropské Unie v Maghrebu*. Praha, 2018, s. 16. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav politologie. Vedoucí práce Znoj, Milan.
[56]V roce 2004 přistoupilo do EU deset postkomunistických zemí – Česká republika, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Bulharsko a Rumunsko. V roce 2013 pak přistoupilo i Chorvatsko.
[57]HORKÝ, Petr. VELKÉ SROVNÁNÍ POSTKOMUNISTICKÝCH ZEMÍ. *RESPEKT* [online]. 2019 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.respekt.cz/tydenik/2019/47/jak-se-nam-zije
[58]Hodnoty EU nejsou jen prázdnými frázemi. *Euroskop* [online]. 2021 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://euroskop.cz/2021/11/15/hodnoty-eu-nejsou-jen-prazdnymi-frazemi/
[59]Cíle a hodnoty. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_cs
[60]Hodnoty EU nejsou jen prázdnými frázemi. *Euroskop* [online]. 2021 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://euroskop.cz/2021/11/15/hodnoty-eu-nejsou-jen-prazdnymi-frazemi/

agentur je rozmístěno po celé EU. Tyto subjekty spolupracují při plnění společných zájmů Unie a jejích obyvatel.[61]

Správu EU řídí čtyři hlavní orgány s rozhodovací pravomocí, které vedou evropskou administraci a společně stanoví politický směr Unie. V institucionální struktuře jsou čtyři hlavní rozhodující tělesa, která vedou evropskou administraci. Všechny instituce pak mají svou speciální roli v procesu tvorby právních předpisů, při plnění evropské agendy a nastavování dalších cílů EU.[62]

3.1. Evropská rada vs. Rada Evropské unie

Jde o častou chybu občanů, novinářů a někdy i samotných politiků, že zamění Evropskou radu za Radu Evropské unie a naopak. Nicméně jde o dva rozličné orgány EU, které mají zcela jinou funkci.

Evropská rada sídlí v Bruselu a vymezuje obecný politický směr a priority Evropské unie, udává směr společné zahraniční a bezpečností politiky EU s ohledem na strategické zájmy a důsledky, neschvaluje však právní předpisy. Sdružuje vedoucí představitele EU. Ti na její půdě vytvářejí společný politický unijní program. Evropská rada představuje nejvyšší úroveň politické spolupráce mezi členskými zeměmi. Jednání obvykle probíhají formou čtvrtletních summitů, na kterých se scházejí vrcholní představitelé EU a kterým předsedá stálý předseda Rady Evropské unie.[63] Jde tedy o politický orgán Evropské unie, který sám nevykonává žádné legislativní funkce. Po každém zasedání má povinnost předložit zprávu Evropskému parlamentu a každý rok také předkládá europoslancům svůj report o pokroku dosaženém Evropskou unií.[64]

Rada Evropské unie sídlí rovněž v Bruselu, avšak její úlohou je tlumočit názory členských států, schvalovat právní předpisy EU a koordinovat její politiky. Pravidelně se zde scházejí ministři vlád všech členských zemí, a to podle oblasti politiky, která je aktuálně projednávána. Ministři jsou zmocněni přijímat jménem vlád členských států závazky k provedení kroků či opatření

[61]Typy orgánů a institucí EU. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_cs
[62]Instituce EU. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://euroskop.cz/evropska-unie/instituce-eu/
[63]Evropská rada: Instituce EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-council_cs
[64]VOJÁČEK, Lukáš. Rada EU, Evropská rada a Rada Evropy: Jak se liší a kdo v nich zastupuje Česko. *E15* [online]. 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.e15.cz/rada-eu-vs-evropska-rada-vs-rada-evropy-funkce-pravomoce

schválených na zasedání. Předsednictví se vždy na šest měsíců ujímá členský stát EU na základě rotace. Česká republika předsedala Radě EU první polovinu roku 2009 a druhou polovinu roku 2022.[65] Rada EU je společně s Evropským parlamentem hlavním rozhodovacím orgánem Unie.[66] Její funkce je tedy legislativní a výkonná - koordinovat politiky unijních zemí, rozvíjet jejich společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, uzavírat mezinárodní dohody a společně s Evropským parlamentem přijímat rozpočet EU.[67]

3.1.1. Rada Evropy

Aby pojmů k záměně nebylo málo, existuje zároveň Rada Evropy. Ta však nemá s Evropskou unií nic společného, přestože se lidem logicky tyto dva téměř totožné pojmy často pletou. Jde o nezávislou mezinárodní celoevropskou organizaci sídlící ve Štrasburku a sdružující 47 států a několik zemí se speciálním statusem. Jejím hlavním cílem je spolupráce členských států zejména v oblasti podpory demokracie a ochrany lidských i sociálních práv a svobod.[68] Řídí se Evropskou úmluvou o lidských právech a občané zemí Rady Evropy se mohou spravedlnosti dovolávat u Evropského soudu pro lidská práva.[69]

3.2.Evropská komise - symbol nadnárodního rozměru evropské integrace

Evropská komise podporuje ze svého sídla v Bruselu obecný zájem EU navrhováním a prosazováním právních předpisů, prováděním politik a rozpočtu EU. Zároveň odpovídá za provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady EU. Jde o politicky nezávislou výkonnou složku EU. Politické vedení zajišťuje tým 27 komisařů a komisařek, z každé členské země EU jeden zástupce, po dobu funkčního období pěti let.[70] Českou republiku od roku 2014 zastupuje

[65]Předsednictví ČR v Radě EU. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://czechia.representation.ec.europa.eu/novinky-udalosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu_cs

[66]Rada Evropské unie: INSTITUCE EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/council-european-union_cs

[67]VOJÁČEK, Lukáš. Rada EU, Evropská rada a Rada Evropy: Jak se liší a kdo v nich zastupuje Česko. *E15* [online]. 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.e15.cz/rada-eu-vs-evropska-rada-vs-rada-evropy-funkce-pravomoce

[68]Rada Evropy (RE), anglicky Council of Europe (CoE). *Rada Evropy* [online]. 2015 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: http://www.radaevropy.cz/

[69]PALATA, Luboš. Jak se řídí Unie? Co je Evropská rada, Rada Evropské unie a Rada Evropy. *Deník* [online]. 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/cesko-a-eu/ceske-predsednictvi-v-eu-vysvetleni.html

[70]Evropská komise: INSTITUCE EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-commission_cs

eurokomisařka Věra Jourová.[71] Komise je stálým orgánem, obvykle se schází jednou týdně a je k ní přidružena řada pomocných úřadů a agentur. Má výkonnou, legislativní a kontrolní pravomoc, reprezentuje Unii na mezinárodní úrovni a sjednává smlouvy s třetími zeměmi. Evropská komise zastupuje mezi institucemi Evropské unie nadnárodní princip, tudíž prosazuje zájmy EU jako celku a tvoří protiváhu zájmům jednotlivých členských států.[72]

3.3.Evropský parlament – zástupce evropského lidu

Evropský parlament je zákonodárným orgánem EU a zároveň jediným přímo voleným orgánem Evropské unie, který reprezentuje její občany.[73] Má tři oficiální sídla. Sídlo ve Štrasburku slouží k plenárním zasedáním, stálé výbory Evropského parlamentu se scházejí v Bruselu, kde se rovněž konají menší plenární zasedání. Předsednictvo Evropského parlamentu a generální sekretariát sídlí v Lucemburku.[74]

Evropský parlament vykonává tři hlavní funkce - legislativní, dozorčí a rozpočtovou. Mezi tyto funkce pak konkrétně patří například schvalování předpisů, které předkládá Evropská komise, volba předsedy či předsedkyně Komise, sestavování a schvalování návrhu rozpočtu, demokratická kontrola zákonodárného procesu a výkonné moci, měnová politika či rozhodování v otázkách mezinárodních dohod a přistoupení nových států.[75]

V současné době zasedá v Evropském parlamentu 705 europoslanců, nikoliv však dle národností, ale na základě příslušnosti k politické frakci, která má obdobnou funkci jako poslanecké kluby v národních parlamentech. Aktuálně je v Evropském parlamentu osm politických skupin včetně nezařazených.[76] Europoslanci jsou voleni přímo občany EU, a to každých pět let. Poslední volby

[71]KOPECKÝ, Josef. Jourová bude eurokomisařkou a ČSSD si vybojovala vyšší minimální mzdu. *IDNES.cz* [online]. 2014 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/jourova-bude-novou-ceskou-eukomisarkou-koalice-se-shodla.A140721_085048_domaci_kop

[72]Evropská komise. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://euroskop.cz/evropska-unie/instituce-eu/evropska-komise/

[73]Evropský parlament: INSTITUCE EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-parliament_cs

[74]Evropský parlament. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://euroskop.cz/evropska-unie/instituce-eu/evropsky-parlament/

[75]Tamtéž.

[76]Jak pracujeme. *EPP* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.eppgroup.eu/cs/o-nas/jak-pracujeme

se uskutečnily v květnu 2019.[77] Českou republiku zastupuje 21 europoslanců napříč českým politickým spektrem.[78]

4. Demokracie a její deficit v rámci Evropské unie

4.1. Co je to demokracie?

„Demokracie je nejhorší způsob vlády, s výjimkou všech ostatních," tento citát použil sám Winston Churchill v Dolní sněmovně Spojeného království v roce 1947[79], tedy po druhé světové válce, která celému světu ukázala, jakou hrozbu představují autoritativní režimy. Po válce byl ovšem rozdělen na dva mocenské bloky – západní demokratický a východní komunistický. Přestože si východní část Evropy hledala k současnému demokratickému způsobu vládnutí dlouhou cestu (a některé státy ji dodnes nenacházejí), demokracie se postupně rozvíjela, až se stala tak pevnou součástí společnosti, že si dnes někteří lidé ani nedokážou představit život bez tohoto privilegia.

Co to ovšem demokracie vůbec znamená? Kdybychom měli shrnout pojem demokracie pouze do jednoho slova, tím slovem by byla možnost. Zároveň nejběžnější a nejkratší definicí pojmu demokracie je vláda lidu. To znamená, že by všichni lidé měli mít možnost vyjádřit svůj názor na vše, co ovlivňuje jejich životy. Cambridgeský slovník uvádí, že demokracie je víra ve svobodu a rovnost mezi občany, nebo v systém vlády, který z této základní premisy vychází. Toto právo je dále možné uplatňovat tak, že je moc ve státě nesena buď přímo lidmi, anebo nepřímo, a to za pomoci volených zástupců.

O demokracii lze také uvažovat jako o systému vládnutí, který má čtyři základní prvky:

- Politický systém, který umožňuje občanům jednak svobodnou možnost volby, jednak vyměnit vládu prostřednictvím nezávislých a spravedlivých voleb.
- Aktivní občanskou participaci na politickém a společenském životě.

[77]Evropský parlament: INSTITUCE EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-parliament_cs

[78]Poslanci Evropského parlamentu: Čeští europoslanci: deváté volební období 2019 - 2024. *Evropský parlament - Kancelář v Česku* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/czechia/cs/va%C5%A1i-poslanci

[79]*Churchill's "Democracy is the Worst Form of Government…"* [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. ISSN Richard M. Langworth. Dostupné z: https://richardlangworth.com/worst-form-of-government

- Ochranu lidských práv a svobod pro všechny obyvatele bez rozdílu a diskriminace.
- Právní řád, v němž zákony a zákonné postupy platí pro všechny občany stejně.[80]

4.2.Stav demokracie v EU

Dle nejnovější analýzy organizace The Economist Intelligence Unit (EIU) za rok 2022, která zkoumá vývoj demokracie ve 167 zemích světa, žije v politickém systému založeném na demokracii méně než polovina světové populace, konkrétně 45,3 procenta. Česká republika si oproti předchozímu šetření polepšila o čtyři příčky a umístila se na pětadvacáté pozici. Nadále se však v indexu EIU nachází v druhé nejvyšší sekci, a to „demokracie s chybami“, přičemž společně s Řeckem stojí v čele této skupiny.[81] Podporu demokracie mělo jako prioritu dokonce i české předsednictví Radě EU v druhé polovině roku 2022.[82] Evropská unie jako samostatná entita nebyla v žebříčku přímo zkoumána, nicméně všechny členské státy EU dosáhly úplného, anebo alespoň částečného stupně demokracie.[83]

Několik nedávných voleb však prohloubilo obavy o stav evropské demokracie. Parlamentní volby v Maďarsku v dubnu 2022 daly nový mandát vládě premiéra Viktora Orbána, která i nadále podkopává základní hodnoty EU, nerespektuje pravidla právního státu a zhoršuje situaci v oblasti základních práv. V září se zase ve Švédsku dostala k moci nová koalice pravicových stran podporovaná ultrapravicovými Švédskými demokraty, kteří mají kořeny v neonacistické scéně. V tu samou dobu se v Itálii stala Giorgia Meloniová první krajně pravicovou premiérkou země od druhé světové války. V Bulharsku se zase dříve Bojko Borissov vrátil k moci rok poté, co byl po masových protikorupčních protestech sesazen z funkce premiéra.[84]

EU a některé národní vlády se tudíž dohodly a vyvinuly nové demokratické strategie, často v důsledku ruské invaze na Ukrajinu, která měla hluboký vliv na evropské narativy o demokracii.

[80]Co je to demokracie: Metodika pro pedagogy. *Fórum pro prožitkové vzdělávání, z.ú.* [online]. Praha, 2020. s. 4. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.forumppv.cz/wp-content/uploads/2020/09/Metodika_Co-je-to-demokracie.pdf
[81]Česko v žebříčku demokracie The Economist stouplo. Nejvíc propadlo Rusko. *ČT 24* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3562737-cesko-v-zebricku-demokracie-economist-stouplo-nejvic-propadlo-rusko
[82]European Democracy Support Annual Review 2022. *Carnegie Europe* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://carnegieeurope.eu/2023/01/30/european-democracy-support-annual-review-2022-pub-88818
[83]*Democracy Index 2022: Frontline democracy and the battle for Ukraine*. 2023. The Economist Intelligence Unit Limited.
[84]European Democracy Support Annual Review 2022. *Carnegie Europe* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://carnegieeurope.eu/2023/01/30/european-democracy-support-annual-review-2022-pub-88818

Válka přiměla členské vlády zvýšit své závazky vůči demokracii jak navenek, tak i uvnitř.[85] Byla například uspořádána Konference o budoucnosti Evropy[86] či přijata zpráva o zahraničním vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací. Ta upozorňuje zejména na ruské a čínské vměšování v zemích EU a zaměřuje se i na vměšování na online platformách.[87]

4.3.Digitální média a jejich vliv na demokracii

Digitální prostředí totiž přináší pro demokracii jak příležitosti, tak i obrovská rizika. Média, sociální sítě a digitální technologie mají velký potenciál pro zvyšování důvěry v demokracii díky tomu, že lidem poskytují významné příležitosti k získávání informací nezbytných pro demokratickou angažovanost. Umožňují interakce s dalšími uživateli navzdory velkým vzdálenostem, vyjadřování svých názorů a propojování se s lidmi, kteří je sdílí. Napomáhají k vykonávání svých práv a k aktivnímu občanství. Digitalizace však současně přináší i negativní prvky, které mohou pro demokracii představovat problém: dezinformace, polarizaci, propagandu a nenávistné verbální projevy.[88]

Příkladem nám může být případ Facebooku a Cambridge Analytica, který dokazuje, že nastavení ochrany dat může mít zásadní dopad na demokracii a výsledky voleb.[89]

Cambridge Analytica byla britská firma založená v roce 2013., která se „proslavila“ obřím skandálem masivního zneužití dat facebookových uživatelů k ovlivňování politických voleb napříč světem.[90] Zároveň tajně vypouštěla dezinformace na sociální sítě a zhusta využívala dezinformačních technik, pomocí kterých ovlivňovala rozhodování voličů v klíčovém období před volbami, a to po celém světě. Kupříkladu během voleb amerického prezidenta v roce 2016

[85]Tamtéž.
[86]Samotná Konference Evropy je podrobněji rozebrána v práci níže.
[87]ZPRÁVA o zahraničním vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací. *Evropský parlament* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0187_CS.html
[88]Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o podpoře demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí v Evropě. *Úřední věstník Evropské unie* [online]. 2020 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XG1201(01)&from=EN
[89]Facebook se musí zodpovídat ze skandálu Cambridge Analytica, požadují poslanci. *Evropský parlament: Zpravodajství* [online]. 2018 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20180418STO02004/facebook-se-musi-zodpovidat-ze-skandalu-cambridge-analytica-pozaduji-poslanci
[90]VELEK, Štěpán. Vliv firmy Cambridge Analytica na výsledky vybraných světových voleb. Praha, 2020. 30 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Komunikačních studií a žurnalistiky Katedra Žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Václav Moravec, PhD., Ph.D.

díky nelegálně poskytnutým datům od Cambridge Analyticy padlo rozhodnutí, aby se Trumpova kampaň v posledních týdnech soustředila zejména na Michigan a Wisconsin, tedy dva americké státy, kde prognózy ukazovaly velmi vyrovnaný boj. Ty nakonec Trump dokázal strhnout na svou stranu. Rovněž pracovala pro kampaň za brexit, kdy důležitá uživatelská data předávala Leave.EU., tedy neoficiální kampani prosazující odchod Británie z Evropské unie.[91] V neposlední řadě byla společnost také spojována s Českou republikou, a to hlavně kvůli postavě Martina Nejedlého, který byl poradcem bývalého prezidenta Miloše Zemana. Nejedlý býval zároveň jednatelem české odnože dceřiné společnosti Lukoilu, s níž byla údajně Cambridge Analytica v úzkém kontaktu.[92]

Digitální média mají tudíž čím dál tím větší vliv na politickou participaci, a to zejména pokud občané sledují sociálních sítě a politické weby kandidátů.

4.4. Koncept soft power

Politická moc musí vycházet z hlavně pušky – citát Mao Ce-tunga, čínského diktátora a jednoho z nejvýznamnějších politiků 20. století, ztrácí v novém světě na výlučnosti. Nyní nemusí být vojenská moc, nátlak a agresivita běžně používaným prostředkem pro dosahování politických cílů. Lze to i za pomoci nenásilné diplomacie, získávání kredibility a pěstování dobré pověsti nejen na mezinárodním poli.[93] Tento „proces komunikace se zahraničním publikem“[94] bývá označován pojmem veřejná diplomacie. Praktikováním této veřejné diplomacie získává mezinárodní aktér tzv. soft power.[95]

Dle autora pojmu soft power, Josepha Nyeho z Harvardovy univerzity, jde o schopnost dosáhnout toho, čeho chceme, díky sympatiím a důvěryhodnosti namísto nátlaku nebo hrozeb.

[91]Cambridge Analytica pracovala pro kampaň za brexit, tvrdí bývalá manažerka. Firma to v minulosti popírala. *iRozhlas* [online]. 2019 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/cambridge-analytica-velka-britanie-leaveeu-evropska-unie-brexit_1907301948_gak

[92]VELEK, Štěpán. Vliv firmy Cambridge Analytica na výsledky vybraných světových voleb. Praha, 2020. 44 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Komunikačních studií a žurnalistiky Katedra Žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Václav Moravec, PhD., Ph.D.

[93]JENNE, Dalibor. *Budování měkké moci jako součást zahraniční politiky Číny* [online]. Brno, 2012, s. 20. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://theses.cz/id/85yvl1/. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.

[94]PETERKOVÁ, Jana. *Veřejná diplomacie - jen módní pojem nebo skutečná změna?* IN Mezinárodní vztahy. 2006, s. 92.

[95]HYBRANTOVÁ, Romana. *Soft power v praxi Evropské unie - případová studie Bělorusko* [online]. Praha, 2012, s. 3. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://theses.cz/id/k3i5lv/. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Jana Peterková.

Soft power tkví v přitažlivosti kultury země, politických hodnot, ideálech a politice.[96] Nye též za nejlepší propagandu označoval žádnou propagandu a jako zásadní zdůrazňoval podložení soft power legitimitou. Jedině tak mají vyjednavači šanci zaujmout a ovlivnit chování druhé strany, které povede k preferovanému výsledku. Soft power je rovněž schopnost aktéra rozpoznat a formovat preference ostatních a získat na atraktivitě.[97]

Přestože jsou možnosti států, jak budovat soft power, omezené, je v jejich zájmu rozvíjet její tři základní zdroje, které definoval Nye. Jsou jimi kultura dané země (je-li pro ostatní aktéry přitažlivá), politické hodnoty (odráží-li chování daného státu na domácí i na mezinárodní scéně) a zahraniční politika (je-li vnímána jako legitimní a má-li morální autoritu, tedy důvěru v dělání rozhodnutí, která jsou vhodná a správná). I mimo tyto stěžejní složky však existuje řada vedlejších zdrojů v rámci každé kategorie, které pozitivně či negativně ovlivňují vnímání daného státu a aplikaci soft power.[98]

Převedeme-li soft power do praxe aktuálního světa, v mezinárodním prostředí do hry vstupují nejen suverénní státy, ale rovněž i další aktéři. Instituce, nevládní organizace, korporace, média, miliardáři či dokonce i celebrity - ti všichni se podílejí na vytváření celkového obrazu dané země a její atraktivitě. Oproti hard power, tedy tradiční „tvrdé“ moci založené na používání vojenských a ekonomických prostředků, nemá měkkou moc stát pouze ve svých rukách. Z tohoto důvodu je začlenění soft power do vládních strategií daleko komplikovanější a vláda nad jejími nástroji nemá přímou kontrolu. Výsledky se navíc zpravidla projevují až v dlouhodobém časovém horizontu. Nakládaní se soft power je proto křehkou a pracnou záležitostí, o kterou je snadné přijít a těžké a drahé získat zpět.[99]

4.4.1. Soft power Evropské unie

Přestože je koncept soft power charakterizován na státních útvarech, nepochybně lze aplikovat i na chování a strategii ostatních subjektů, jakými jsou mimo jiné mezivládní nebo nadnárodní organizace, a to nejen politické. Sám Nye ve své knize *Soft power: the means to success in world politics*, v níž celý koncept definoval, označuje Evropu jako nejbližšího konkurenta Spojených

[96]NYE, Joseph. *Soft Power: The Means To Success In World Politics*. Hachette UK, 2009, s. 256. ISBN 9780786738960.
[97]Tamtéž.
[98]Tamtéž, s. 11.
[99]CHYŇAVOVÁ, Anna. *Soft power a Nation branding Jižní Koreje: případová studie korejských aktivit v České republice*. Praha, 2022, 9 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Ing. Petra Koudelková, Ph.D.

států amerických právě v oblasti soft power. Zároveň podotýká, že přestože žádný samostatný evropský stát nemůže velikostně s USA soupeřit, Evropa jako celek má trh odpovídající jejich velikosti, avšak s o dost větší populací.[100] I z tohoto důvodu je právě Evropská unie považována za klíčového aktéra mezinárodních vztahů aplikujícího soft power.[101]

Původ unijní soft power můžeme najít hned od počátku jejího fungování. Celá EU je postavená na ideálech a hodnotách vyplývajících z evropských kulturních kořenů, jejichž základy položilo již starověké Řecko. Opírají o antické tradice, křesťanskou, židovskou i islámskou kulturu a vznikla díky nim demokracie a respektování občanských práv a svobod. Tyto hodnoty by měly vyznávat všechny členské státy EU, některé hlavní jsou dokonce uvedeny i v konsolidovaném znění Smlouvy o Evropské unii po přijetí Lisabonské smlouvy. Ačkoliv bývají především v současné nelehké době, kdy se přes rok válčí u unijních hranic a demokracie prochází těžkou zkouškou, některé tyto hodnoty zpochybňovány, Evropská unie se je již od samého počátku svého sjednocování snaží uchovat a dodržovat.[102]

Příkladů silné soft power EU je možné najít hned několik, od úspěšnosti integračního modelu EU, přes hodnotové paradigma evropské kultury, až po normativní moc EU. Výhody evropského integračního procesu jsou atraktivní pro země ucházející se o místo v EU, jelikož ukazují, že lze úspěšně spolupracovat mezi tradičními nepřáteli a řešení konfliktů dialogem buduje silnou politickou a ekonomickou stabilitu. Díky sjednocení 27 zemí vytvořila EU jednotný trh s třetí největší populací na světě a zajistila pro své obyvatele vysoké životní standardy.[103] Evropa je rovněž již odedávna kulturní oblastí, v níž se zrodila svobodná osobnost, neustále se rozvíjí věda, nenáboženské umění a nové sociální vztahy.[104] Z hlediska normativní moci dokázala EU vytvořit funkční systém norem, který organizuje svět, řídí interakce mezi světovými aktéry a zavádí

[100]NYE, Joseph. Soft Power: The Means To Success In World Politics. Hachette UK, 2009, s. 77. ISBN 9780786738960.
[101]HYBRANTOVÁ, Romana. *Soft power v praxi Evropské unie - případová studie Bělorusko* [online]. Praha, 2012, s. 8. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://theses.cz/id/k3i5lv/. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Jana Peterková.
[102]PÝCHA, Jan. *Soft power v praxi EU.* Praha, 2012, s. 28. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Jana Peterková.
[103]Tamtéž, s. 24.
[104]SALMAN, Harrie, NOVÁKOVÁ, Hana, ed. *Evropa v novém světle: evropská kultura jako střed mezi Východem a Západem*. Přeložil Karel MYSLIVEC. Praha: Éós, 1994, s. 56. ISBN 80-901433-3-4.

předvídatelnost jejich chování. Zároveň je Unie schopna své principy a hodnoty obhájit, neboť jsou vyvozeny z dokumentů relevantních pro mezinárodní právo.[105]

Z těchto důvodů hraje EU roli významného globálního hráče a Elcano Global Presence Report, průzkum hodnotící ekonomickou, vojenskou, a právě měkkou moc jednotlivých států, ji pravidelně jako celek zařazuje do čela žebříčku z hlediska používání soft power. Ne daleko za EU se umísťují USA a o několik desítek bodů pod nimi třetí Čína.[106]

Dle Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella by se ovšem měla EU naučit používat i důraznější přístupy moci, vyžádá-li si to situace. A přestože je soft power tradičně považována za unijní doménu, současný svět je od toho dřívějšího diametrálně odlišný, a tak by měla Unie začít používat asertivněji ty nástroje, které má již nyní k dispozici.[107]

V březnu roku 2022 však přijala Rada Strategický kompas pro EU, za účelem zlepšit schopnost chránit své občany, hodnoty a zájmy a přispívat tak k mezinárodnímu míru a bezpečnosti. V něm panuje shoda, že by měla být EU schopna zastrašit potenciálního nepřítele nejen využitím soft power (na kterou celá desetiletí sázela), ale také hard-power (tedy vojenskou silou). Dokument jasně reaguje na ruskou válku vedenou vůči Ukrajině a na fakt, že EU poprvé v historii poskytla nějaké zemi smrtící vybavení na obranu proti agresi. EU rovněž zahájila vojenskou pomoc v podobě vybavení a poskytnutí bezpečnostní infrastruktury Ukrajině, která má za cíl posílit schopnost ukrajinských ozbrojených sil bránit svou územní celistvost.[108] Dá se tedy polemizovat, zda lze i v současné době považovat strategii EU ryze za soft power, jestliže ji okolnosti postupně nutí zaujímat stále tvrdší postoje.

[105]HYBRANTOVÁ, Romana. *Soft power v praxi Evropské unie - případová studie Bělorusko* [online]. Praha, 2012, s. 10. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://theses.cz/id/k3i5lv/. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Jana Peterková.
[106]*ELCANO GLOBAL PRESENCE REPORT* [online]. Madrid, 2022 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://media.realinstitutoelcano.org/wp-content/uploads/2022/07/elcano-global-presence-report-2022.pdf. Real Instituto Elcano.
[107]POSPÍŠIL, Petr. Borrell: Soft power nestačí, Evropa se musí naučit jazyk síly. *Euroskop* [online]. 2020 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://euroskop.cz/2020/07/28/borrell-soft-power-nestaci-evropa-se-musi-naucit-jazyk-sily/
[108]*EU v roce 2022: Souhrnná zpráva o činnosti Evropské unie* [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://op.europa.eu/webpub/com/general-report-2022/cs/#chr8

4.5. Definice demokratického deficitu a jeho historie

Neoddělitelným pojmem spjatým s fungováním Evropské unie se stal takzvaný „demokratický deficit“, a to především z důvodu slabého postavení Evropského parlamentu v institucionální struktuře EU. Spojení těchto vcelku protikladných slov znamená nedostatek demokratické legitimity evropských institucí a v jejich rozhodování. Označuje tedy situaci, kdy je EU vinou složitých procesů a rozhodovacích metod vzdálena běžným občanům členských zemí.[109]

Existuje rovněž obecně sdílený názor, že pokud by se posílily pravomoci Evropského parlamentu, posílila by se i demokracie v celé EU. Dalším problémem, který je velmi často uváděn v souvislosti s demokratickým deficitem EU a který se řeší jak na akademické úrovni, tak i té politické, je problematika voleb do Evropského parlamentu. Co se týče akademické sféry, někteří politologové zastávají názor, že Evropský parlament není demokraticky legitimním reprezentantem suverenity lidu, jelikož neexistují ani klíčové zprostředkující struktury, např. funkční politické strany, nejsou zde obecně srozumitelné komunikační kanály a nevytváří se evropská veřejnost.[110]

Otázka demokratické legitimity byla citlivá v každé fázi evropské integrace, nicméně debata o tom, že právě Evropská unie „trpí“ oním demokratickým deficitem, se rozvinula zejména ve druhé polovině 80. let, kdy integrace začala gradovat a během několika let prošla zásadním kvalitativním posunem. Mnoho klíčových vládních funkcí bylo tehdy přeneseno z působnosti orgánů členských států na úroveň ES/EU[111]. Unie se tak stala prvotní instancí rozhodující o každodenních právech a povinnostech jednotlivců.[112]

Tento problém byl nakonec částečně řešen v Maastrichtské, Amsterodamské a Niceské smlouvě, jež postupně poskytly více pravomocí zástupcům přímo voleného Evropského parlamentu a

[109]LORD, Christopher. Does the EU Suffer from a Democratic Defi cit?: The Myth of Europe’s “Democratic Defi cit”. *Forum IE* [online]. 2008 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: http://www.princeton.edu/~amoravcs/library/myth_european.pdf

[110]Fiala, P. - Pitrová, M. (2009). s. 109. Evropská unie (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury).

[111]Evropské společenství (zkráceně ES) představovalo první ze tří pilířů Evropské unie v období 1992–2009. a mělo supranacionální charakter (členské státy na něj delegovaly část své suverenity). Nabytím účinnosti Lisabonské smlouvy v prosinci 2009 došlo k zániku systému tří pilířů EU a zániku Evropského společenství v této podobě.

[112]Demokratický deficit. *EUR-Lex* [online]. 2008 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:democratic_deficit

rozšířily oblasti, v nichž má společné rozhodovací pravomoci s Radou EU. Tímto se tedy Parlament stal z poradního shromáždění společným zákonodárcem.[113]

Jednou z nejobvyklejších výtek evropské institucionální struktuře je, že v ní dominuje exekutiva, zatímco přímo volený Evropský parlament je stále příliš slabý a nemá postavení, jaké by mu příslušelo. Dále je argumentováno tím, že Rada Evropské unie (složená ze členů národních vlád) s Komisí (coby evropskou exekutivou) jsou dva hlavní aktéři v rozhodovacím procesu EU a Evropská rada (složená z vedoucích představitelů států) pak tím, kdo udává evropské integraci základní směr. Rada bývá stále vnímána jako hlavní legislativní orgán EU, zatímco EP je až druhořadý.[114]

Lisabonská smlouva, která vešla v platnost 1. prosince 2009, měla za cíl mimo jiné i vyřešit obavy z demokratického deficitu v EU. Smlouva tedy posílila tehdejší pravomoci Evropského parlamentu ve třech oblastech:

- **Finanční** - Parlament nově hrál zásadní roli při schvalování všech kategorií ročních rozpočtových výdajů celé EU.
- **Legislativní** - Postup spolurozhodování se stal řádným legislativním postupem a začal se uplatňovat téměř ve všech oblastech, v nichž Rada rozhodovala kvalifikovanou většinou.
- **Nominace** - Parlament začal volit předsedu Evropské komise na základě kandidáta navrženého Evropskou radou (s přihlédnutím k výsledkům voleb do EP). Před jmenováním Evropskou radou podléhá Komise jako orgán souhlasu Parlamentu.[115]

Dále zavedla Lisabonská smlouva také způsoby, jak s ohledem na zásadu subsidiarity podpořit účast vnitrostátních parlamentů na tvorbě politik EU, čímž jim dala možnost kontrolovat legislativní návrhy Komise (DOLU tzv. mechanismus kontroly subsidiarity). Smlouva taktéž zavedla právo občanů na iniciativu. Obyvatelé členských států tak získali nově možnost požádat Komisi, aby navrhla právní předpisy, a to v jakékoli oblasti v rámci své pravomoci.[116]

[113]Taktéž.
[114]BŘICHÁČEK, Tomáš. Demokratický deficit EU: mýty a skutečnost. *EUR-Lex* [online]. Centrum pro studium demokracie a kultury [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.cdk.cz/demokraticky-deficit-eu-myty-skutecnost
[115]Demokratický deficit. *EUR-Lex* [online]. 2008 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:democratic_deficit
[116]Tamtéž.

4.6.Demokratický deficit z pohledu komunikace EU

„*Komunikace se stala na úrovni Evropské unie významným politickým tématem až počátkem devadesátých let, tedy téměř po čtyřiceti letech od položení základů Společenství.*“[117]

A přitom právě komunikace by již tehdy hrála klíčovou roli v řešení demokratického deficitu EU, a to tím, že zlepšuje transparentnost procesů a přístupnost k informacím. I díky efektivní komunikaci se mohou občané aktivně zapojit do vytváření politik, čímž se posílí participace a zájem veřejnosti. Prezentováním pozitivních příkladů úspěchů EU a využíváním moderních komunikačních nástrojů k oslovení širšího publika se sníží ona vzdálenost mezi Unií a občany. Posílí se sounáležitost a občanská identita v rámci širšího evropského kontextu. Strategická komunikace se tak může stát pomyslným mostem mezi evropskými institucemi a občany spojující jejich názory, myšlenky a vize.

Již když Evropská unie vznikala, za hlavní problém byla tehdy považována nedostatečná transparentnost a otevřenost vůči svým občanům. Do počátku devadesátých let to však nebylo považováno za politický problém – od roku 1963 totiž existovala síť Evropských dokumentačních center v členských státech i jiných zemích, jejich cílem byla nicméně především podpora studia evropské integrace. Tato centra tak předávala informace pouze těm občanům či organizacím, kteří o ně projevili zájem. Šlo tedy spíše a užší cílovou skupinu, zejména akademiky, byť mezinárodní úrovně. Toto poslání si nicméně EDCs zachovala dodnes a v současné době se nachází ve všech státech EU (kromě Lucemburska)[118] a téměř polovina z nich mimo členské státy.[119]

Mimo jiné také vznikla Evropská referenční centra. Šlo o malé sbírky oficiálních unijních materiálů zřizované při univerzitách. Dále byly založeny Evropské depozitní knihovny, které měly sloužit i širší veřejnosti. Na konci 80. let 20. století pak byla v souvislosti s Jednotným evropským aktem ustanovena síť Evropských informačních center. Ta byla zaměřena zejména pak na poskytování informací obchodní sféře (především malým a středním podnikům), jež měla

[117]DOLEŽALOVÁ, Eva. *Komunikační funkce politického systému EU*. [online]. Brno, 2008. s. 58. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://theses.cz/id/1wh9m5/. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Markéta Pitrová, Ph.D.
[118]European Documentation Centre. *Collega od Europe* [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.coleurope.eu/research/college-libraries/bruges-library/european-documentation-centre
[119]DOLEŽALOVÁ, Eva (Komunikační funkce politického systému EU) [online]. Brno, 2008. s. 58. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://theses.cz/id/1wh9m5/. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Markéta Pitrová, Ph.D.

být Aktem právě nejvíce dotčena. Díky silnější propagaci se však této informační síti podařilo přitáhnout pozornost i dalších členů občanské společnosti.[120] Tato informační místa pod názvem „Eurocentra“ fungují dodnes, konkrétně v ČR se jich nachází dvanáct (a to ve všech krajských městech mimo Prahu, v níž sídlí Evropský dům).[121]

V současné době je např. zasedání členů Rady při projednávání návrhů legislativních aktů nebo hlasování o nich veřejné, stejně tak jako první projednávání důležitých nelegislativních návrhů. Rada také pravidelně pořádá veřejné rozpravy o klíčových otázkách týkajících se zájmů EU a jejích občanů. Dále bývají zveřejňovány i výsledky trialogů (jednání mezi Radou, Komisí a Parlamentem).[122]

Zároveň před volbami do EP v roce 2019 inicioval francouzský prezident Emmanuel Macron konferenci, která by zapojila občany do dalšího směřování Unie. Ta se nakonec uskutečnila od dubna 2021 do května 2022 pod názvem *„Konference o budoucnosti Evropy“* a byla diskusní platformou, na níž lidé z celé Evropy mohli sdílet své myšlenky a přispět tak k utváření společné budoucnosti EU. Šlo o zcela první celoevropskou akci takto významného rozsahu věnovanou tématu demokracie.[123]

Konference byla společným dílem Rady, Komise a Parlamentu, během níž jednaly jako rovnocenní partneři s členskými státy. Důležitou součástí konference byly občanské panely na úrovni EU, které uspořádaly debaty a akce, jejichž cílem bylo předložit plénu konference doporučení pro orgány EU. Výsledky konference byly zveřejněny v závěrečné zprávě, a zahrnují několik návrhů včetně posilnění evropské demokracie.[124]

V České republice se EU ve spolupráci s MŠMT zaměřuje i přímo na mladé lidi, jimž stále více klesá důvěra v EU a obtížně chápou její zásady, hodnoty a fungování. Jako jeden z důvodů tohoto rostoucího euroskepticismu byl právě uveden demokratický deficit v procesech EU. Pomocí Strukturovaného dialogu s mládeží, tedy nástroje, který podporuje mladé lidi a veřejné

[120]Tamtéž.
[121]Eurocentra: *MAPA EUROCENTER* [online]. [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://eurocentra.cz/
[122]Demokratický deficit. *EUR-Lex* [online]. 2008 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:democratic_deficit
[123]Konference o budoucnosti Evropy. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_cs
[124]Demokratický deficit. *EUR-Lex* [online]. 2008 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:democratic_deficit

činitele, aby společně diskutovali a aby výstupy z těchto diskuzí byly zohledňovány v politickém procesu, se snaží budovat důvěru mladých lidí v projekt Evropské unie prostřednictvím řešení problému demokratického deficitu, nedostatku transparentnosti a zviditelnění. Pravidelně se pořádají tematické akce a setkání s mládeží, během nichž mají mladí lidé možnost debatovat s politiky, poznávat reálné politické procesy a zapojovat se do nich.[125]

5. Komunikační strategie Evropské unie

Současný svět a jeho politika je více než cokoliv jiného založena na komunikaci, masových médiích a moderních technologiích. Evropská unie si tento fakt uvědomuje, a tak není v tomto směru výjimkou, ba právě naopak. Málokterý demokratický národní stát, či jeho konkrétní politická instituce, vyvíjí a produkuje takto ucelenou komunikační politiku, jejímž prostřednictvím by se snažil občany informovat o své činnosti a fakticky v nich konstruoval identitu či podporoval pocit sounáležitosti.[126] O to se snaží již několik let také různými doporučeními pro členské státy týkající se například předáváním společných hodnot, prosazováním inkluzivního vzdělávání, vyučováním hodin o Evropě a jejích členských státech a přispíváním tak ke zvýšení pocitu příslušnosti k jedné škole, místu, zemi a evropské rodině.[127]

Evropská unie a její dílčí orgány a instituce mají ke komunikační politice společný přístup. Ten vznikl až na základě opatření reagujících na roky 2005-2008, kdy byla díky negativním výsledkům referend ve Francii, Nizozemsku a následně v Irsku[128] odmítnuta Evropská ústavní smlouva. Tento přístup, který se zaměřuje na posilování důvěry v tzv. evropský projekt, je pro orgány EU dlouhodobě primárním zájmem.[129]

Smlouvy Evropské unie nicméně neobsahují o komunikační politice žádná zvláštní ustanovení. A tak zakotvila EU v roce 2012 v důsledku Lisabonské smlouvy nutnost efektivní

[125]1. Spojení EU s mládeží. *Strukturovaný dialog s mládeží* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.strukturovanydialog.cz/1-spojeni-eu-s-mladezi

[126]KOZLOVÁ, Michaela a Petr KANIOK. Instituce jako klíč ke komunikační politice EU? Politologický časopis. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, roč. 18, č. 3, s. 254. ISSN 1211-3247.

[127]Doporučení Rady o společných hodnotách, inkluzivním vzdělávání a evropském rozměru výuky. *European Commission* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://education.ec.europa.eu/cs/focus-topics/improving-quality/inclusive-education/common-values

[128]V prvním referendu byla smlouva odmítnuta, v opakovaném se díky zesílené kampani, podařilo smlouvu prosadit.

[129]TOMANÍČEK, Michal. Online komunikace Evropského parlamentu a Evropské komise v letech 2014–2017. Praha, 2018. 11 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Anna Shavit, Ph.D.

komunikace přímo v Listině základních práv EU, která zaručuje všem občanům členských zemí právo na informace o unijních záležitostech. Tato listina vytváří společný rámec pro všechny orgány EU, který slouží k tomu, aby při komunikaci s veřejností docházelo k propojení úspěchů dosažených v EU s jejími základními hodnotami. Mezi základní práva občanů EU tak patří například právo na informace a svobodu projevu, svoboda a pluralita sdělovacích prostředků, právo být vyslechnut, právo každého na přístup ke spisu, který se ho týká, právo na přístup k dokumentům orgánů EU či petiční právo. Orgány EU tudíž vyvinuly pro styk a informování veřejnosti několik nástrojů a služeb. Zároveň umožnila evropská občanská iniciativa občanům jednodušeji se zapojovat do tvorby nových právních předpisů a do záležitostí EU.[130]

5.1.DG COMM - Generální ředitelství pro komunikaci

Komunikaci Evropské unie má ve své kompetenci Generální ředitelství pro komunikaci (zkratka DG COMM), které odpovídá za to, aby veřejnost a vnější subjekty byly obeznámeny s politikami EU a jejich smyslem. Informuje instituce o politickém vývoji ve světě a trendech ve veřejném mínění a sdělovacích prostředcích. Dle Grunigovy definice lze takovýto jednosměrný tok informací označit za model veřejného informování, nicméně existují i další komunikační nástroje, jejichž pomocí se EU snaží o dvousměrný symetrický model a které budou představeny níže.

Generálním ředitelem je DG COMM Evropského parlamentu je v současné době Jaume Duch Guillot[131], v případě Evropské komise tuto funkci zastává Pia Ahrenkilde Hansen.[132]

[130]ISKRA, Katarzyna Anna. Komunikační politika: Fakta a čísla o Evropské unii. *Evropský parlament* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/144/komunikacni-politika
[131]Directorate-General for Communication. *The Secretary-General* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://the-secretary-general.europarl.europa.eu/en/directorates-general/comm
[132]Komunikace: GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/communication_cs

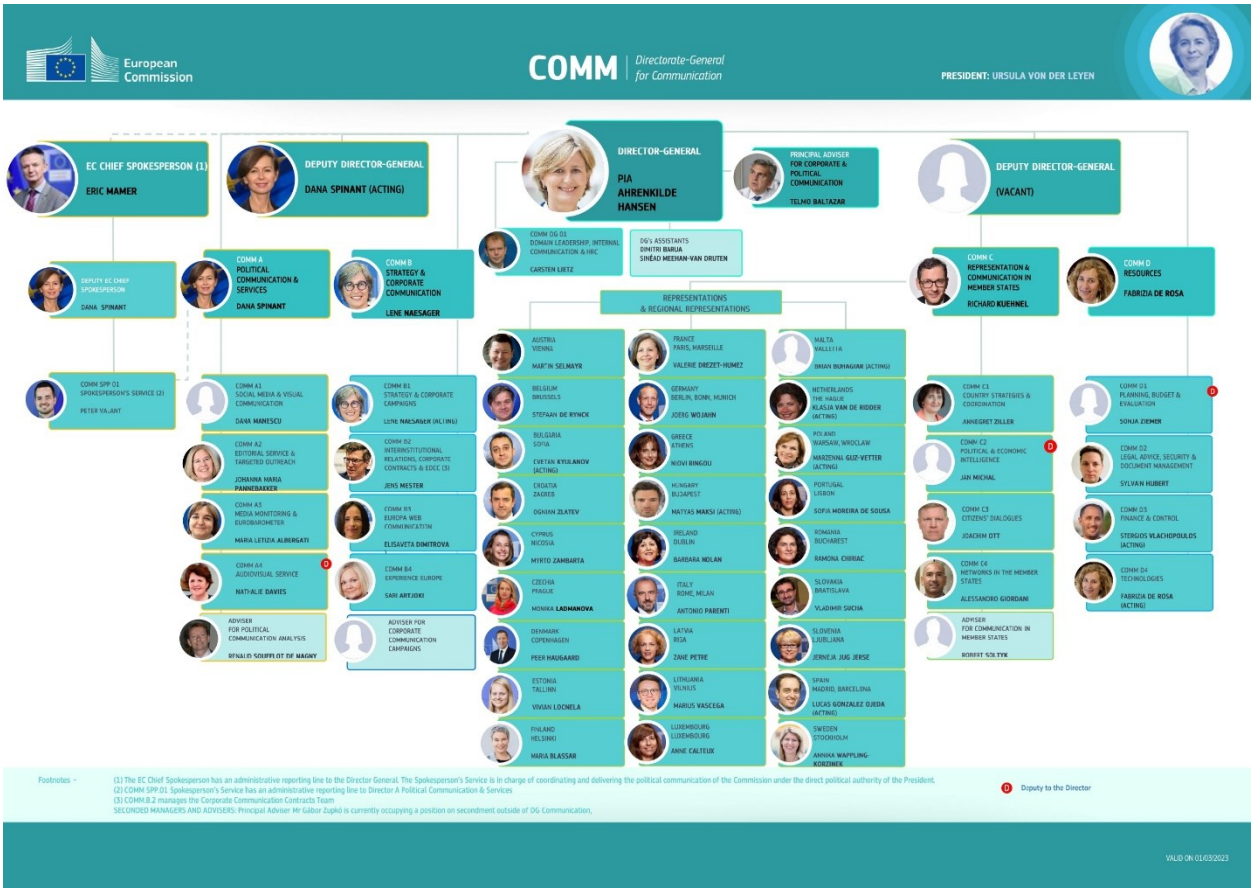

Tabulka č. 1: organizační struktura DG COMM Evropské komise.[133]

Mezi nejdůležitější odpovědnosti DG COMM Evropské komise patří kupříkladu definování a sledování image Komise, komunikace s médii a veřejností o politických prioritách a tématech veřejného zájmu, vedení celoevropských kampaní o prioritách Evropské unie či koordinace projektů s ostatními institucemi EU a národními vládami.[134] Komunikační oddělení Evropského parlamentu zároveň láká návštěvníky z celého světa do svých návštěvnických center v Bruselu i ve Štrasburku a podporuje akce a výukové programy pro mládež i dospělé.[135]

Od posledních voleb do EP v roce 2019 vynaložil dále Parlament značné úsilí pro zlepšení komunikace s občany během celého volebního období. Rovněž se zasadil o trvalý boj s dezinformačními kampaněmi, jež byly vedené proti EU, dále např. během pandemie Covid 19

[133]Communication. *European Commission* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/communication_en
[134]Tamtéž.
[135]Annual activity report. *DG COMMUNICATION, European Parliament* [online]. 2018 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/185128/5_COMM_AAR2018_Consolidated_EN_Signed.pdf

či za účelem oslabení demokracie. Již nyní se komunikační oddělení Evropské parlamentu zaměřuje na nadcházející volby, které se budou konat v květnu 2024. EP chce maximalizovat dosah politických kampaní, přilákat k volbám ještě více voličů, než se povedlo minule, a posílit tak demokratickou legitimitu EU právě prostřednictvím Parlamentu. Z celkového budgetu[136] EP bývá vynakládáno přibližně 6 % na komunikaci. Parlament navíc v roce 2023 investuje dalších 27,5 milionu EUR na předvolební kampaň.[137]

5.2. Vývoj komunikace Evropské unie

Od roku 2001 věnovala Evropská unie významné úsilí na vytvoření soudržné komunikační strategie. Na její vytvoření mělo značný vliv i odmítnutí ratifikace některých klíčových dokumentů (např. Maastrichtská smlouva, smlouva z Nice, atd.).[138] V návaznosti na tyto smlouvy Komise zveřejnila několik důležitých politických dokumentů týkajících se komunikace. Ta se nejprve stala součástí portálu „Váš hlas v Evropě“, jenž byl vytvořen roku 2002, a následně v listopadu 2018 přeměněn na portál „Podělte se o svůj názor“. Díky tomuto webu se mohou občané členských států aktivně podílet na utváření politiky Komise.[139]

Evropská komise představila v červnu 2005 první projekt pro zlepšení komunikace EU s občany, čímž byl tzv. Plán D (dialog, diskuse, demokracie).

Tento plán se opírá o tři zásady:

1. **Naslouchat** (listening) - ne jednosměrné sdělování, ale také naslouchání občanům a braní jejich názorů v úvahu
2. **Komunikovat** (communicating) - informovat, jak ovlivňuje EU každodenní životy občanů a jakou přináší přidanou hodnotu

[136]Rozpočet Evropského parlamentu pro rok 2023 byl stanoven na 186,6 miliard EUR. – zdroj: Infographic - 2023 EU budget: Main areas. *European Council: Council of the European Union* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.what-europe-does-for-me.eu/cs/home

[137]DRAFT Union annual budget for the financial year 2023. *European Commission* [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/budget/data/DB/2023/en/SEC01.pdf

[138]HRADILOVÁ, Jitka. Komunikace s občany – strategická priorita informační politiky Evropské unie. *IKAROS: Elektronický časopis o informační společnosti* [online]. 2005 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://ikaros.cz/komunikace-s-obcany-%E2%80%93-strategicka-priorita-informacni-politiky-evropske-unie

[139]ISKRA, Katarzyna Anna. Komunikační politika: Fakta a čísla o Evropské unii. *Evropský parlament* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/144/komunikacni-politika

3. **Jednat s občany na místní úrovni** (going local) - přizpůsobit zprávy adresátům, vyjadřovat se jimi preferovanými kanály a v jazyce, jemuž rozumějí[140]

Tento přístup byl následně uplatněn ve dvou etapách:

1. **Akčním plánem**, který určoval konkrétní opatření pro Evropskou komisi s cílem zdokonalit komunikaci uvnitř vlastní organizační struktury,[141]
2. **Bílou knihou**, v níž Komise vymezila pět oblastí činnosti, partnerství s dalšími institucemi, vládami a občanskou společností, zároveň stanovila cíle politiky a iniciativy, které mají být uskutečňovány ve střednědobém a dlouhodobém horizontu, zdůraznila význam podpory práva na svobodu informací v EU a navrhla vypracování Evropské charty nebo kodexu chování pro oblast komunikace.[142]

V říjnu 2008 bylo schváleno tzv. Partnerství pro komunikaci o Evropě, které navazovalo na již vytvořené komunikační strategie.[143] Jeho cílem bylo zpřístupnit občanům věrohodné a různorodé informace o Evropské unii, aby se tak mohli aktivně účastnit veřejné debaty o unijních otázkách.

Toto prohlášení vycházelo z předpokladu, že pokud je občan o záležitostech spojených s EU více informován a jeví o ně zájem, je větší pravděpodobnost, že bude aktivně participovat na evropských záležitostech (referenda, veřejné rozpravy, volby do EP, atd.). Každý členský stát přitom zodpovídá za vlastní komunikační strategii, zároveň se však každý rok stanoví několik společných komunikačních priorit.[144]

Jak již bylo zmíněno výše, Evropská unie má tedy odpovědnost pravidelně informovat o svých rozhodnutích, politikách a činnostech občany členských států a další zainteresované strany. Orgány EU tak mají specializované ředitelství pro komunikace a zvláštní rozpočtové prostředky

[140]HRADILOVÁ, Jitka. Komunikace s občany – strategická priorita informační politiky Evropské unie. *IKAROS: Elektronický časopis o informační společnosti* [online]. 2005 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://ikaros.cz/komunikace-s-obcany-%E2%80%93-strategicka-priorita-informacni-politiky-evropske-unie
[141]Tamtéž.
[142]KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *BÍLÁ KNIHA O EVROPSKÉ KOMUNIKAČNÍ POLITICE* [online]. Brusel, 2006 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0035:FIN:CS:PDF
[143]KOMISE. *Partnerství pro komunikaci o Evropě* [online]. 2008, 2 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/pdf/declaration_insti/declaration_final_CS.pdf
[144]Tamtéž.

pro zajištění toho, aby byly informace o Unii snadno dostupné ve všech oficiálních 24 jazycích.[145]

Přestože se komunikační politika EU neustále vyvíjí, základní principy komunikace zůstávají stejné. Dle aktuálního plánu DG COMM Evropské komise pro roky 2020 – 2024 se Unie i nadále snaží svým občanům naslouchat a zajistit, aby jejich nápady byly začleněny do tvorby politik. Avšak proces výměny informací se stává propracovanějším (a dá se říci i komplikovanějším), a to zejména díky veškerým distribučním cestám, které jsou na EU navázané. Stále je kladen důraz na národní i regionální komunikační kanceláře a na koordinaci komunikace s dalšími unijními institucemi a její centralizaci. EU si rovněž dává za cíl komunikovat s občany a novináři jasným a stručným způsobem.[146] Nicméně jak podotýká Jim Macnamara, světová autorita na hodnocení a měření komunikace a zároveň poradce DG COMM Evropské komise,: *„Evropská unie investuje obrovské prostředky do komunikace a do propagace. Výzkum bohužel ukazuje, že něco funguje, ale velké množství nefunguje vůbec. Je to masivní multikulturní organizace, pro kterou je velmi složité dělat a měnit věci rychle.“*[147]

5.3. Komunikační prostředky Evropského parlamentu

Evropský parlament využívá pro svou komunikaci mnoho rozličných platforem a snaží se svá sdělení komunikovat rozdílnými kanály. Společně s Evropskou komisí komunikuje s médii, zúčastněnými stranami a s občany o otázkách evropských zájmů, včetně politik a opatření EU, a poskytuje různé informační služby prostřednictvím svého již výše zmíněného generálního ředitelství pro komunikaci. Ke komunikačním nástrojům využívaným EP patří internetové stránky, účty na sociálních sítích, zařízení pro návštěvníky, informační kampaně, kontaktní a místní kanceláře ve všech zemích EU i mimo ně a zvláštní služby pro sdělovací prostředky.[148]

[145]ISKRA, Katarzyna Anna. Communication policy. *Evropský parlament: Fact Sheets on the European Union* [online]. 2022 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy

[146]*Strategic Plan 2020-2024: DG COMMUNICATION*. 2020, s. 7. European Commisision.

[147]BUŘÍVALOVÁ, Irena. Obor musí vyzrát a nebát se hodnocení. *MAM Marketing & Media* [online]. 2022 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://mam.cz/zpravy/2022-08/obor-musi-vyzrat-a-nebat-se-hodnoceni/

[148]ISKRA, Katarzyna Anna. Komunikační politika: Fakta a čísla o Evropské unii. *Evropský parlament* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/144/komunikacni-politika

Komunikace Evropského parlamentu skrze webové stránky

Oficiální webové stránky Evropského parlamentu lze najít na internetových stránkách www.europarl.europa.eu, kde EP poskytuje občanům informace a dokumenty ve všech 24 úředních jazycích EU, a to prostřednictvím svého multimediálního střediska, tiskové kanceláře a také řady sociálních médií. Na stránkách (vizuálně laděných do barev EU) lze pomocí přehledné horní lišty vybrat jednu ze sedmi sekcí a následných podsekcí či změnit jazyk.[149] Jelikož si Parlament uvědomuje, že sdělovací prostředky mají klíčový význam pro sdílení názorů, podporuje tak různé mediální kanály tím, že jim na svém webu poskytuje faktické informace, nástroje a možnosti k pokrytí jeho činnosti. Tisková kancelář rovněž monitoruje mediální zpravodajství a opravuje informace o Parlamentu, které jsou nepravdivé.[150]

Na úvodní straně najdeme nejprve aktuality a přímé videopřenosy z Evropského parlamentu či odkaz na sociální sítě europoslanců. Níže je pro uživatele připravená jednoduchá a přehledná grafika se základními údaji o EP, jeho fungování či jménem aktuálního předsedy. V neposlední řadě nabízí EP na své úvodní straně možnost zůstat ve spojení pomocí sociálních sítí, možných osobních návštěv, kontaktních kanceláří v členských zemích[151] anebo přímo skrze kontaktní formulář na Oddělení pro žádosti občanů o informace, které poskytuje informace o EP, jeho postojích a činnostech, organizaci a pravidlech, pravomocích a postupech.[152]

Dále lze na webu též dohledat velké množství informací o jednotlivých europoslancích, jejich aktivitách a frakcích, podrobně jsou k dispozici také záznamy o jednotlivých plenárních zasedáních a jejich zápisy, pořady jednání či záznamy hlasování. Web rovněž informuje o praktických a aktuálních záležitostech – kupříkladu termín dalšího zasedání, zasedací pořádek či organizační i faktické informace o výborech Evropského parlamentu.[153]

[149]Evropský parlament. Europarl.europa.eu [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/portal/cs
[150]ISKRA, Katarzyna Anna. Komunikační politika: Fakta a čísla o Evropské unii. *Evropský parlament* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/144/komunikacni-politika
[151]Evropský parlament. Europarl.europa.eu [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/portal/cs
[152]Dotazy občanů – kontaktní formulář. *Evropský parlament: Ask EP* [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/forms/cs/ask-ep
[153]Evropský parlament. Europarl.europa.eu [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/portal/cs

Televizní kanály EU a jejich informování o chodu Evropského parlamentu

Europe by Satellite (EbS) je televizní informační služba Evropské unie, která zahrnuje dva televizní kanály: EbS a EbS+. Tuto službu spravuje Evropská komise a vysílá snímky pocházející ze všech institucí EU, včetně Evropského parlamentu. Program EBS se skládá zejména z živých akcí, plenárního zasedání EP a videopořadů o tématech vyrobených jednotlivými institucemi. Denně také pokrývá živé zpravodajství a přehledy zpráv o činnosti EP v Bruselu a ve Štrasburku. Zároveň poskytuje jedinečný archiv o historii EU, jehož veškerý materiál lze bezplatně použít pro informační a vzdělávací účely.[154]

Facebookový účet Evropského parlamentu a jeho forma komunikace

Facebook je celosvětově nejpopulárnější sociální síť, jejíž principem je sdílení informací s přáteli nebo facebookovými fanoušky.[155] V současné době ho aktivně používají téměř tři miliardy obyvatel planety.[156]

Facebooková stránka Evropského parlamentu „European Parliament“ je hlavním sociálním médiem tohoto evropského orgánu. K červnu 2023 ji sleduje přes 2,6 milionu uživatelů a příspěvky jsou na ni publikovány pravidelně v počtu minimálně jednoho denně. Ty se týkají aktuálních témat probíraných na plenárních zasedáních, dění ve světě a postojů EP, představitelů EP či jiných čelních politiků a v neposlední řadě i informačních příspěvků o svátcích a zvycích jednotlivých členských zemí. Zároveň sdílí události pořádané Evropskou unií ať už online nebo ve fyzickém světě.[157]

Evropský parlament rovněž využívá svou facebookovou komunikaci nejen jako kanál k publikování informací a zpráv, ale i jako platformu pro participaci uživatelů. Kupříkladu živé vysílání z ledna 2023, které se týkalo třicetiletého výročí Evropského jednotného trhu. Na otázky, jak tento trh funguje v praxi a jak ovlivňuje životy občanů, odpovídala sama předsedkyně Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů Anna Cavazziniová. Sledující mohli europoslankyni sami klást otázky či na její tvrzení reagovat v komentářích či pokládat otázky. U

[154]Europe by Satellite. *European Parliament: Audiovisual Services* [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/website/multimedia-centre/en/europe-by-satellite.html
[155]Facebook. *Idealab* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://idealab.cz/slovnik/facebook/
[156]SHEPHERD, Jack. 30 Essential Facebook Statistics You Need To Know In 2023. *Social Shepherd* [online]. 2023 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://thesocialshepherd.com/blog/facebook-statistics
[157]European Parliament. *Facebook*. 2022 [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/europeanparliament/

příspěvku se jich objevilo téměř 150 a na některé z nich host skutečně reagoval, tudíž i tento nástroj se dá považovat za snahu EP o jistou formu dialogu.[158]

Mimo klasických postů s oficiální grafikou EU či fotek politiků se na facebookové stránce EP objevují i krátká videa, která shrnují projednávané návrhy či dění z evropských struktur. Kromě hlavního facebookového profilu má EP rovněž stránky jednotlivých zastoupení v členských zemích. Na nich mohou uživatelé najít lokální informace, zprávy týkající se konkrétní země a plány chystaných akcí a aktivit. Na rozdíl od hlavní stránky, která se soustředí převážně na dění v evropských institucích v Bruselu a ve Štrasburku, se na stránkách zastoupení mohou uživatelé dozvědět konkrétní a specifické informace relevantní pro danou členskou zemi.[159]

Pro porovnání s jinými mezinárodními institucemi, které aktivně své facebookové účty využívají, si můžeme vzít kupříkladu oficiální profil Evropské komise, jež sleduje 1,4 milionu lidí[160], tedy o více než milion méně než EP. Oproti tomu OSN sleduje na Facebooku 6,1 milionu uživatelů[161]. NATO má 1,7 milionu sledujících[162] a OECD pouze 342 tisíc[163]. Pokud si však jejich počet přepočítáme procentuálně per capita, vyjde nám, že Parlament sleduje 0,6 procent obyvatel EU, zatímco EK „pouze" 0,3 %. Pro OSN, do které spadá všech 8 miliard lidí na planetě zemi, vychází procentuální výpočet sledujících „na hlavu" 0,08 %. NATO sleduje 0,2 % obyvatel a OECD dokonce „jenom" 0,03 %. Z tohoto porovnání tedy jasně vychází, že jsou facebookové stránky Evropského parlamentu u jeho publika zdaleka nejúspěšnější. Autorka této statistiky si je ovšem vědoma jejího zásadního limitu - ne každý sledující dané instituce musí být zároveň i občanem země, kterou daná instituce zastupuje, či živým člověkem a ne robotem.

[158]30 years of EU single market: European Parliament. *Facebook*. 2022 [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://fb.watch/ieKas93AWR/

[159]TOMANÍČEK, Michal. Online komunikace Evropského parlamentu a Evropské komise v letech 2014–2017. Praha, 2018. 23 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Anna Shavit, Ph.D.

[160]Facebook. *European Commission* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/EuropeanCommission

[161]Facebook. *United Nations* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/unitednations

[162]Facebook. *NATO* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/NATO

[163] Facebook. *OECD* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/theOECD

Komunikační styl Evropského parlamentu na Instagramu

Instagram rovněž patří mezi nejpopulárnější sociální sítě. Jde o volně dostupnou aplikaci, která umožňuje sdílení fotografií a videí, komunikaci či obchodování.[164] V současné době ho aktivně využívá 2,3 miliard uživatelů.[165]

Oficiální instagramový účet Evropského parlamentu nese název @Europeanparliament a k červnu 2023 ho sleduje lehce přes 400 tisíc lidí. Za více než deset let jeho existence na něm již bylo zveřejněno bezmála 5 000 příspěvků. Komunikuje pravidelně jak pomocí standardních příspěvků, tak videí „reels" či formátem instastory. Informuje o aktuálním dění na půdě EP, připomíná historii EU, zveřejňuje citáty významných politiků a nechává nahlédnout do zákulisí politiky. Celý profil je vedený v angličtině a nemá jasně stanovenou společnou grafiku, přesto se příspěvky často prolínají známé barvy EU – modrá se žlutou.[166]

Během voleb do Evropského parlamentu v roce 2014 i 2019 sloužil IG profil Parlamentu jako doplňkový prostor pro upozornění na primární média kampaně, propagoval volby i jejich význam a ukazoval přípravy z živých vysílání. Je tedy velice pravděpodobné, že se na tomto profilu brzy začnou objevovat příspěvky podporující volby nadcházející. V současné době se věnuje nejvíce problematice, která je celoevropského charakteru a EP pracuje na návrzích řešení.[167]

I zde si můžeme porovnat úspěšnost Instagramu EP s jinými institucemi a organizacemi. Evropskou komisi sleduje 803 tisíc uživatelů[168], NATO 1,1 milionů lidí[169], OSN jasně vede s 7,7 miliony sledujících[170]. Per capita nám ovšem vychází, že nejlépe je na tom Evropská komise s výsledkem 0,18 %. Následuje NATO s 0,12 %, následně OSN s 0,1 procentem. Evropský

[164]Instagram. *Idealab* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://idealab.cz/slovnik/instagram/
[165]RUBY, Daniel. 71+ Instagram Statistics for Marketers In 2023 (Data & Trends). *Demand Sage* [online]. 2023 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.demandsage.com/instagram-statistics/
[166]European Parliament. *Instagram* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.instagram.com/europeanparliament/?hl=cs
[167]TOMANÍČEK, Michal. Online komunikace Evropského parlamentu a Evropské komise v letech 2014–2017. Praha, 2018. 28 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Anna Shavit, Ph.D.
[168]Instagram. *European Commission* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://instagram.com/europeancommission?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==
[169] Instagram. *NATO* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://instagram.com/nato?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==
[170]Instagram. *United Nations* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://instagram.com/unitednations?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==

parlament dopadl nejhůře, a to s 0,09 % sledujících per capita. Nicméně lze dodat, že je obecně počet sledujících mezinárodních organizací na Instagramu poměrně nevalný a i u této statistiky platí zásadní limit, že sledující nerovná se automaticky občan zkoumané instituce.

Twitterový učet Evropského parlamentu a jeho jazykové mutace

Twitter je též jednou z nejrozšířenějších sociálních sítí a dá se považovat za vůbec nejrychlejší. Umožňuje jednotlivcům či skupinám komunikovat a spojit se pomocí rychlých primárně veřejných zpráv (tzv. tweetů) obsahujících text, fotografie, videa či odkazy. Aktuálně Twitter čítá přes 450 milionů uživatelů.[171]

Evropský parlament má na Twitteru oficiální účet @Europarl_EN, který za čtrnáctiletou existence nasbíral téměř milion sledujících. Zároveň existují další jazykové mutace pro všechny členské země. Každý z těchto účtů je jinak aktivní, například český účet "Evropský parlament v Česku" zveřejňuje příspěvky na denní bázi.[172]

Po obsahové stránce twitterový účet víceméně kopíruje instagramový a často retweetuje (přesdílí) tweety předsedkyně EP Roberty Metsoly či jiných vysoce postavených politiků. Na lokálních profilech můžeme najít nejen přeložený centralizovaný obsah, ale zároveň i informace určené pro daný členský stát.[173]

Uděláme-li si i zde základní, ovšem stejně jako výše limitované, porovnání per capita s jinými organizacemi, vyjde nám, že nejlépe je na tom opět Evropská komise s 1,8 miliony sledujících[174], kterým se rovná zhruba 0,4 % obyvatel EU. Následuje ji Evropský parlament s výsledkem 0,22 procent, v těsném závěsu se nachází OSN (16,3 milionu sledujících)[175] i NATO (1,8 milionu sledujících)[176], a to s 0,2 procent.

[171]RUBY, Daniel. 58+ Twitter Statistics For Marketers In 2023 (Users & Trends). *Demand Sage* [online]. 2023 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.demandsage.com/twitter-statistics/
[172]Evropský parlament v Česku. *Twitter* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://twitter.com/europarl_cz?lang=cs
[173]European Parliament. *Twitter* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://twitter.com/Europarl_EN
[174]Twitter. *European Commission* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://twitter.com/EU_Commission?t=wrHy5R72r1Z21gzi6QmSVA&s=09
[175]Twitter. *United Nations* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://twitter.com/UN?t=KkKX2absONpap2nKSuzMRA&s=09
[176]Twitter. *NATO* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://twitter.com/NATO?t=DWdI9ei52EZeKcwMcLInoA&s=09

Webová stránka „Co dělá Evropa pro mě“ a aplikace Evropa jako na dlani

„Co dělá Evropa pro mě“ je interaktivní mnohojazyčný web vytvořený Evropským parlamentem, na němž lze nalézt podrobné informace o vlivu EU na životy obyvatel a místních komunit. Občan se tudíž požadovaným údajům dostane, musí si je ovšem sám aktivně, a mnohdy i složitě, vyhledat. Stránka nabízí krátké, jednostránkové texty popisující výsledky a činnost EU z hlediska každodenního života jednotlivce. Informuje o tom, co dělá EU pro jednotlivé regiony, povolání či demografické skupiny či o tématech, které návštěvníky zajímají, kupříkladu zdraví či ochrany planety.[177] Je rozdělena do tří sekcí: 1) V mém regionu (informace o činnostech EU ve zvolené lokalitě), 2) V mém životě (vliv EU na oblasti, jako je rodina, peníze, cestování práce či volný čas) a 3) Zaostřeno na (informace o konkrétních politikách EU).[178] Stránka prochází neustálými změnami a bývá pravidelně aktualizována o další unijní aktivity materiály.

Bezplatná aplikace „Evropa jako na dlani“ byla spuštěna před volbami do EP roku 2019 a jejím cílem je informovat občany o tom, co pro ně EU již udělala, co aktuálně dělá a jaké jsou její cíle a plány do budoucna. Zároveň vysvětluje, jak se na těchto aktivitách podílí Evropský parlament. Aplikace je též propojena s výše zmíněnou internetovou stránkou "Co dělá Evropa pro mě" a poskytuje přehled zajímavých projektů a iniciativ rozdělených podle témat a regionů. Vyhledávání i personalizovaný obsah je dostupný ve 24 unijních jazycích.[179]

Návštěvnická a kontaktní střediska Evropského parlamentu

Nejen že mají občané možnost navštívit přímo budovy Evropského parlamentu a například i sledovat plenární zasedání, v Bruselu existuje také „Dům evropských dějin“ a „Parlamentarium“ (které je rovněž i ve Štrasburku), návštěvnická centra, která přibližují historii celé EU i Parlamentu, objasňují jeho funkci a chod a práci jednotlivých europoslanců.[180]

Parlament má rovněž nejméně jednu kontaktní kancelář v každém členském státu a některé z nich mají svá návštěvnická centra. Po celé EU je rozmístěno více než 420 regionálních

[177]*CO DĚLÁ EVROPA PRO MĚ* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.what-europe-does-for-me.eu/cs/home

[178]ISKRA, Katarzyna Anna. Komunikační politika: Fakta a čísla o Evropské unii. *Evropský parlament* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/144/komunikacni-politika

[179]Citizens‘ App: Evropa jako na dlani: Zpravodajství. *Evropský parlament* [online]. 2019 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20190111IPR23213/citizens-app-evropa-jako-na-dlani

[180]Parlamentarium: Visiting. *European Parliament* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://visiting.europarl.europa.eu/en/visitor-offer/brussels/parlamentarium

informačních středisek, v České republice jich je celkem dvanáct a v Praze a ve Středočeském kraji tuto roli plní Evropský dům, kde sídlí Zastoupení Evropské komise v ČR, jež síť metodicky řídí a spolufinancuje. Tato infocentra mají za úkol pomáhat občanům pochopit, co Evropský parlament je, co dělá a o co usiluje.[181]

Europoslanci

V neposlední řadě jsou důležitým komunikačním prostředkem Evropského parlamentu samotní europoslanci. Ti jsou jeho hlavními reprezentanty, kteří ho přibližují občanům svých členských států. Nejen že ke své komunikaci mohou využívat sociální sítě a mediální výstupy, důležitým prvkem je rovněž lidský kontakt. Ten právě personalizuje instituci Evropského parlamentu a vytváří v lidech pocit sounáležitosti. Jsou jedinými přímo volenými zástupci České republiky v EU, a tak je právě jejich komunikace a její vliv na utváření názorů veřejnosti klíčová. Mohou oslovovat občany během předvolební kampaně, ale také vést permanentní kampaň k podpoře povědomí o EU. Pořádat besedy, navštěvovat diskuse anebo zvát návštěvy do sídel Evropského parlamentu, aby na vlastní oči viděli jeho chod. Přesně z tohoto důvodu budou dále v praktické části rozebrány právě jejich formy komunikace a zkoumán jejich vliv na demokracii v ČR.

PRAKTICKÁ ČÁST

6. Metodologie výzkumu

V následující části diplomové práce bude popsána metodologie využitá k výzkumu a postupu práce. Pro analýzu vnímání komunikace Evropského parlamentu a jejího vlivu na demokracii v České republice dojde nejprve k podrobnějšímu popsání cílů výzkumu, následně k definici výzkumných otázek a hypotéz, k přiblížení výzkumného designu, specifikaci období, během nějž byl výzkum prováděn, a výběru respondentů a dat. V závěru kapitoly budou představeny postupy a konkrétní kritéria v rámci kvalitativního výzkumu hloubkových polostrukturovaných rozhovorů s českými europoslanci.

[181]Eurocentra: *MAPA EUROCENTER* [online]. [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://eurocentra.cz/

6.1. Cíl výzkumu, výzkumné otázky a hypotézy

Cílem výzkumu je získat názory a postoje týkající se komunikace Evropského parlamentu předních českých představitelů této instituce, tedy českých europoslanců. Z těchto dat zároveň zjistit, zda, a pokud ano, tak jak komunikace EP ovlivňuje demokracii v České republice. Tato data by měla poskytnout bližší vhled do toho, jak politici zastupující různé strany a názory vnímají demokracii v rámci EU, jak ji sami svými aktivitami ovlivňují a zdali jim komunikace EP přijde pro demokracii dostatečná. Teoretická část diplomové práce rovněž přinese komplexní vhled do komunikace jednotlivých českých europoslanců s občany, zhodnocení efektivnosti komunikace EP a průzkum jejího dopadu na demokracii v ČR. Na základě těchto cílů byly stanoveny výzkumné otázky, na které by měl výzkum přinést odpovědi. Těmito otázkami jsou:

1. **Dostává se české veřejnosti dostatečných informací o aktuální agendě Evropského parlamentu?**
2. **Komunikuje Evropský parlament svou práci strategicky?**
3. **Má chod Evropského parlamentu vliv na politickou situaci a demokracii v České republice?**
4. **Jak ovlivňuje komunikace samotných českých europoslanců demokracii v ČR?**

Hlavní hypotéza, na kterou se daný výzkum snažil najít odpověď, zní ***„Evropský parlament se snaží strategicky posilovat demokracii prostřednictvím key opinion lídrů.“***

Tato hypotéza tedy vyznává tezi, že komunikace Evropského parlamentu a jeho představitelů má jasný vliv na demokratické procesy a instituce v České republice. Tudíž ji lze považovat za významný a důležitý aspekt, jehož role je pro posilování demokracie v ČR klíčová. Dále je možné vliv této komunikace rozlišit na přímý a nepřímý. Přímý kupříkladu podporou politického dialogu, zvyšováním informovanosti veřejnosti či ochranou lidských práv. Nepřímý vliv může být například prostřednictvím ovlivňování politických rozhodnutí na úrovni Evropské unie, která následně ovlivní demokratický vývoj v České republice. Je zde možnost i omezeného vlivu na určité oblasti, v nichž komunikace EP přispívá k demokratickému procesu, zatímco v jiných je její vliv značně omezený. Zároveň může výzkum ukázat takové výsledky, kdy určité aspekty komunikace Evropského parlamentu přispívají k demokratickému vývoji země, zatímco v jiných aspektech představují značné výzvy a nedostatky. V neposlední řadě může rovněž výzkum dojít

k závěru, že dopad komunikace EP je na demokratické procesy a instituce v ČR takřka nulový, nemá tudíž žádný vliv a lze ji tak považovat za téměř bezvýznamnou.

6.2. Polostrukturovaný rozhovor

Přestože je více způsobů, jak lze danou problematiku zkoumat, například obsahovou analýzou mediálních výstupů, v této diplomové práci byla jako hlavní výzkumná metoda uplatněna metoda hloubkového rozhovoru (interview), tedy polostrukturovaného rozhovoru (též částečně řízeného, strukturovaného s otevřenými otázkami). Jde o metodu kvalitativního sociologického výzkumu, která stojí mezi dvěma základními druhy rozhovorů – nestrukturovaným a strukturovaným. Tazatel má před rozhovorem předem připravené otázky a kostru interview, nemusí se však striktně řídit podle nich, pořadí otázek může měnit a dle situace lze přidávat další dotazy.

Rozhovor, jakožto metodologická technika sběru údajů, patří mezi nejobtížnější a zároveň nejvýhodnější metody pro získání kvalitativních dat. Jde totiž o výzkumnou metodu, díky níž je možné zaznamenat nejen fakta a údaje, ale pomocí osobního kontaktu hlouběji proniknout do motivů a postojů respondentů. Rovněž můžeme z bezprostřední blízkosti sledovat i některé vnější reakce dotazovaných a na jejich základě pohotově reagovat a orientovat další průběh kladení otázek. Rozhovor bývá moderovaný, organizovaný a prováděný s určitým cílem za účelem výzkumné studie.[182]

Právě polostrukturovaný rozhovor je tou nejrozšířenější podobou interview. Tazatel si nejprve vytvoří určité schéma a strukturu, podle nichž se bude řídit. Tyto podklady obvykle specifikují okruhy otázek a témat, na něž budou respondenti dotazováni. Zároveň však nejde o striktní koncept, ba naopak je podle aktuální situace a možností záhodno pořadí otázek či okruhů měnit. U polostrukturovaných rozhovorů bývá definováno tzv. jádro rozhovoru, tedy minimum témat, okruhů a otázek, které má tazatel za povinnost s respondenty probrat. Na toto jádro následně naváže dalším množství upřesňujících otázek, ať už rozšiřujících anebo upřesňujících podrobnosti či doplňující vysvětlení odpovědí ke správnému pochopení respondentovy odpovědi. Díky tomu lze zkoumané téma rozpracovat do hloubky.[183]

[182]MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístupy a metody v psychologickém výzkumu. 3 vyd. Praha: Grada, 2006. 79 s. ISBN 80-247-1362-4.
[183]Tamtéž.

Klíčová je už samotná příprava okruhů a struktura otázek. Obecná rada zní, že by ve výzkumném rozhovoru měl tazatel přecházet od obecných otázek ke konkrétnějším a specifičtějším. V případě složitých témat pak přistupovat v rozhovoru od jednotlivého k obecnějšímu a od běžných informací k těm citlivějším. Přínosné je také střídat důležitá témata s těmi méně důležitými, aby byly od sebe lépe odděleny.[184]

Metoda rozhovoru vyžaduje osobní kontakt tazatele s respondentem. Během něj je důležité vést interview s patřičnou ohleduplností, disciplínou i interpersonálním porozuměním, zvlášť pokud je jeho tématem citlivé či osobní téma. Tazatel by měl méně mluvit, dávat dostatečný prostor respondentovi a více naslouchat, případně se doptávat, nepřerušovat a ptát se na pokud možno otevřené otázky. Rovněž by se měl vyvarovat především zavádějícím a nejasným otázkám. Pouze výjimečně by měl tazatel sdílet vlastní zkušenost nebo názor nadanou věc s respondentem.[185]

Během interview je nutné držet po celou dobu koncentraci a věnovat zvláštní a osobní pozornost na jeho začátku i na jeho konci. Nejprve je totiž nutné získat si důvěru respondenta, prolomit případné bariéry a zajistit souhlas se záznamem. Závěrem je příhodné rozhovor ukončit v přátelském duchu, během nějž lze ještě získat doplňující důležité informace. Zároveň je doporučováno co nejdříve získaná data absorbovat, sepsat si hlavní myšlenky z provedeného rozhovoru a vypsat si, jaké doplňující otázky se v něm objevily. Vhodné je rovněž vést si tzv. výzkumný deník, kam může tazatel postupně zaznamenávat, jak a v čem si lišila a obměňovala struktura jednotlivých rozhovorů.[186]

V souvislosti s detailností a délkou rozhovoru jsou využívány různé technické pomůcky pro zaznamenávání jednotlivých odpovědí.[187] V této diplomové práci byl k záznamu využíván diktafon na mobilním telefonu, z nějž byly postupně odpovědi od všech respondentů následně přepsány a vyhodnoceny.

[184]MIŠOVIČ, Ján. Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor. Praha: Slon, 2019. s. 87. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-285-2.
[185]Seidman, Irving (2013). Interviewing as Qualitative Research. s. 81 – 88. New York: Teachers College Press.
[186]Galletta, Anne (2013). Mastering the Semi-Structured Interview and Beyond. s. 120. New York: New York University Press.
[187]MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístupy a metody v psychologickém výzkumu. 3 vyd. Praha: Grada, 2006. 79 s. ISBN 80-247-1362-4.

6.3. Výběr výzkumného vzorku

Základním kritériem pro výběr vhodných respondentů bylo zastávání vysoké pozice v Evropském parlamentu. Vzhledem k tomu, že se diplomová práce zabývá konkrétním a specifickým územím, tedy Českou republikou, byli osloveni všichni čeští europoslanci napříč politickým spektrem, kteří během výzkumného období zastávali mandát v EP. Všichni z nich byli kontaktování přes jejich oficiální e-mailovou adresu zřízenou Evropským parlamentem. Nutno podotknout, že autorka výzkumu v té době rovněž pracovala pro Evropský parlament, a tak oslovovala respondenty skrze svou pracovní e-mailovou adresu, která byla rovněž oficiálně provozována právě touto evropskou institucí. V personalizovaném e-mailu byla představena autorka daného výzkumu, byl jasně objasněn jeho účel a pozadí, doba trvání i jeho následné akademické využití. Dále bylo respondentům nabídnuto, že jim budou veškeré dotazy zaslány předem, aby se na ně mohli pečlivě připravit. V neposlední řadě autorka výzkumu poskytla možnost online setkání či osobního, a to na půdě Evropského parlamentu jak v Bruselu, tak ve Štrasburku, potencionálně i v Praze. Vzhledem k časové vytíženosti oslovených respondentů bylo určení data a času setkání víceméně pouze na jejich časovém harmonogramu a kapacitě. Někteří europoslanci byli zároveň osloveni i skrze konexe autorky výzkumu, a to ať už osobním přímým kontaktem, anebo zprostředkovaným.

Výzkum probíhal mezi listopadem 2022 a únorem 2023, tedy v době konce českého předsednictví Radě EU a jeho následné evaluaci. Během této doby byl Evropský parlament v plném funkčním režimu, standardně probíhala jak jednání politických frakcí a výborů, tak plenární zasedání.

Ze všech 21 oslovených českých europoslanců odpověděla na e-mail jenom hrstka. Nejprve (a v řádu pouhých několika minut) reagovala asistentka pana europoslance Martina Hlaváčka (nestraník za hnutí ANO 2011, frakce Renew). Její odpověď však byla negativní. Přestože byl v zaslaném personalizovaném e-mailu autorkou výzkumu nabídnut flexibilní termín schůzky v časovém rozmezí čtyř měsíců, v odpovědi stálo, že si pan Hlaváček čas na půlhodinový rozhovor ve své nabité agendě nenajde.

Naopak kolega pana Hlaváčka ze stejné politické skupiny, pan Ondřej Knotek (hnutí ANO 2011, frakce Renew), reagoval o poznání vstřícněji a skrze svou asistentku si s autorkou rychle sjednal termín rozhovoru. Na zaslané e-maily dále pozitivně reagovaly týmy pana europoslance Tomáše

Zdechovského (KDU-ČSL, frakce EPP), Veroniky Vrecionové (ODS, frakce ECR) a Markéty Gregorové (Piráti, frakce Greens –EFA), s nimiž následně proběhly rozhovory. Odpověď přišla i od asistentky pana europoslance Luďka Niedermayera (Top 09, frakce EPP), bohužel na následně zaslané dotazy a návrh termínu schůzky již nikdo neodpověděl. Zbylí europoslanci ani jejich kanceláře na e-maily ohledně žádosti o interview pro diplomovou práci nereagovali.

Autorce se dále povedlo spojit s panem europoslancem Ondřejem Kovaříkem (nestraník za hnutí ANO 2011, frakce Renew), a to skrze jeho stážistu, který pana europoslance přímo oslovil a domluvil s ním interview. Dále proběhl rozhovor s paní europoslankyní Radkou Maxovou (nestranička za SOCDEM, frakce S&D), s níž byla autorka propojena díky osobní známosti s jejím asistentem. V poslední řadě se autorce povedlo při náhodném setkání oslovit pana europoslance Stanislava Polčáka (STAN, frakce EPP) a zároveň pana Jiřího Pospíšila (TOP 09, frakce EPP). Bohužel s druhým jmenovaným z časových důvodů již rozhovor neproběhl, a to i přes jeho vstřícnost.

Všichni dotazovaní europoslanci využili možnost nechat si zaslat dotazy pro rozhovor předem, aby se na ně mohli řádně se svými týmy připravit. Rozhovory proběhly na půdě Evropského parlamentu v Bruselu, a to buď v soukromí jejich kanceláří, anebo ve společenských prostorách instituce. Samotné trvání interview se u každého europoslance velice lišilo, od patnácti minut až po hodinu a půl dlouhý rozhovor.

Dále byly dotazy výzkumu písemně zaslány i tiskovému odboru Generálního ředitelství pro komunikaci, a to přímo prostřednictvím vedoucí oddělení v Evropském parlamentu, pro nějž v té době sama autorka pracovala. Během zpracovávání tohoto výzkumu a analýzy zodpovězených otázek autorka i její vedoucí na písemné odpovědi z tiskového odboru stále čekají (zhruba pátým měsícem).

6.4. Etika výzkumu

V rámci sbírání odpovědí od respondentů autorka dbala na to, aby byly dodrženy etické normy výzkumu. Vždy na začátku objasnila metodu sběru a zpracování dat, účel a cíl výzkumu a jeho následné zpracování. Zároveň byli respondenti před začátkem rozhovoru požádáni o souhlas s nahráváním rozhovoru. Všichni zúčastnění s nahráváním odpovědí a jejich následném využití v této diplomové práci souhlasili. Všechna získaná data byla zpracována pouze za účelem

výzkumu a citlivé osobní údaje nebyly nijak dále distribuovány. Všichni respondenti se rozhovorů zúčastnili dobrovolně a mohli ho kdykoliv ukončit. Přestože to vzhledem ke zkoumanému tématu tazatelka nepředpokládala, dbala rovněž na to, aby u účastníků výzkumu nedošlo k žádné psychické újmě.

6.5. Limity výzkumu

Mezi největší limit tohoto výzkumu jednoznačně patřil samotný sběr dat a úspěšné oslovování respondentů. Přestože bylo pravděpodobně možné i během omezeného časového rámce provést rozhovor se všemi jednadvaceti českými europoslanci, hlavní překážkou bylo jejich nereagování na žádost o rozhovor anebo neochota rozhovor vůbec poskytnout. Tyto faktory samozřejmě mohou lehce zkreslit celkové výsledky výzkumu, zároveň vždy bude existovat možnost získat více dat, oslovit další respondenty a okruh dotazovaných tak ještě rozšířit. Autorka si však dala za cíl uskutečnit rozhovor s minimálně šesti českými europoslanci napříč politickým spektrem, což se jí povedlo, a ze sedmi politických frakcí získala data od zástupců pěti. Bohužel se i přes opětovné snahy se tazatelce nepovedlo získat odpovědi přímo od pracovníků komunikačního oddělení v Evropském parlamentu, které by mohly přinést jiný pohled na zkoumané téma.

Dalším problémem byl časový limit určený pro jeden rozhovor. Mnohdy tazatelce nedovolil prozkoumat složitější otázky hlouběji a doptat se na případné doplňkové dotazy. Data byla zároveň sbírána během českého předsednictví Radě EU či krátce po něm, tudíž to byla právě Česká republika, na níž byla v této době zaměřena větší pozornost v rámci všech členských států. Přestože otázky výzkumu se tímto předsednictvím a jeho komunikací primárně nezabývaly, ne jednou se k jeho tématům a cílům stočila řeč. Na druhou stranu i díky předsednictví byla komunikace ČR o to obsáhlejší, strukturovanější a rozhovory tak probíhaly v úplně novém kontextu. Zároveň se všichni dotazovaní europoslanci blížili do konečné fáze svého mandátu, a tak se před volbami pomalu měnil i jejich styl komunikace.

Dalším limitujícím faktorem může být rovněž samotný postoj českých europoslanců k danému tématu a jejich ochota poskytnout podrobné, upřímné a komplexní odpovědi. Někteří z nich se mohou držet oficiální stranické či frakční linie, být opatrní ve vyjadřování vlastních názorů a snažit se ukázat sebe a svou práci v lepším světle.

V neposlední řadě je zde riziko spojené s kvalitou práce samotné tazatelky. To se autorka výzkumu snažila omezit tak, že na rozhovor chodila vždy patřičně připravena. Před každým z nich si důkladně prostudovala životopis daných europoslanců, jejich práci a postoje, sociální sítě a další formy komunikace. Do rozhovoru se snažila nepromítat své osobní názory a sympatie, zůstat neutrální a jednat se všemi respondenty stejně.

7. Analytická část

7.1. Okruh č. 1 – pohled respondentů na komunikaci samotného Evropského parlamentu a její strategičnost

Tato část výzkumu má za cíl zodpovědět první dvě výzkumné otázky, a to, zda se samotný Evropský parlament aktivně zasazuje o poskytování kvalitních informací o své práci, plánech, agendě či další činnosti. Jakým stylem a jaká témata komunikuje, aby podpořil informovanost u české veřejnosti. Zároveň si klade za cíl na základě odpovědí českých europoslanců zjistit, jestli se dá komunikace EP považovat za strategickou, logicky koncipovanou a správně zacílenou a jaký je její vliv na nízkou důvěryhodnost v Evropské instituce u české veřejnosti.

Na otázku, jestli se dostává české veřejnosti dostatečných informací o aktuální agendě Evropského parlamentu, zodpověděli všichni dotazovaní čeští europoslanci, že informací o svém chodu a činnosti dává EP k dispozici hodně, otázkou potom ovšem je, zda se dostanou i k občanům. *„Já si myslím, že EP komunikuje, všechno má na svých stránkách a každý, kdo chce a má zájem, tak si informace najde. Ale takhle to samozřejmě nefunguje, protože málokdo si bude aktivně sám něco vyhledávat na stránkách Parlamentu.“* (Veronika Vrecionová) Stejný názor má i europoslanec Stanislav Polčák: *„Já si myslím, že Evropský parlament v prezentování vlastní činnost na vlastních platformách dělá opravdu hodně. Myslím si, že kdo si chce ty informace hledat, tak si je najde, což ovšem neodráží jaksi i jinou běžnou míru dostupnosti těch údajů, nebo těch informací v české veřejnosti.“ „Ačkoliv si ty informace samozřejmě můžete najít na stránkách Evropského parlamentu, najít si tam tiskové zprávy a zjistit, co se třeba ten týden hlasovalo v EP, tak to nikdo nedělá. V tomto je to PR Evropského parlamentu ještě hodně pozadu,“* souhlasí se svými kolegy Markéta Gregorová.

Pan Kovařík zastává názor, že problém je i v takzvané pasivitě EP: *„Já si osobně myslím, že informací o dění a fungování EP je k dispozici hodně. A že informační vybavenost je velmi*

dobrá. Ale myslím si, že je to vlastně takový ten pasivní mód. To znamená, že to sice Parlament dává k dispozici, ale nejsem přesvědčen o tom, že z druhé strany, tedy ze strany té veřejnosti, ať už odborné nebo široké, je to množství informací dostatečně využíváno. A osobně si myslím, že ta překážka je možná v kvalitě a možná i v nějaké srozumitelnosti a dostupnosti těch informací, které Parlament publikuje." S možnou nesrozumitelností a nepřehledností souhlasí i stranický kolega pana Kovaříka Ondřej Knotek, který negativům komunikace EP přidává i nezáživnost jejich sdělení: *„… i pro mě, když si tam (na web. stránkách) potřebuju někdy něco fakt hodně rychle vyhledat, tak s tím mám trochu problém, a třeba sociální sítě Parlamentu vlastně sleduju jen okrajově. Což je vlastně moje zpětná vazba, protože nic zajímavého se tam neděje."*

Jistou brzdou v poskytování informací může být i nedostatečné pokrývání činnosti EP novináři, a to z různých důvodů. *„Média o dění v EP nemají takový zájem informovat, protože nám vždy tvrdí, že to prostě nikoho nezajímá a nebudou mít tu čtenost, která pak bude prodávat."* (Markéta Gregorová) S tím souhlasí i Veronika Vrecionová: „*I u novinářů vnímám, že je prostor pro jejich zlepšování, protože vidím, jak se třeba novináři z jiných členských zemí velmi intenzivně zajímají, jsou neustále v kontaktu s europoslanci a informují ve svých zemích s předstihem, a to daleko více, než se děje u nás. Ale nechci vůbec říkat, že to je vina novinářů, samozřejmě že se o tom musíme snažit i my, europoslanci."* Radka Maxová k tomu navíc dodává i osobní pohled na propojení s politiky v ČR: *„…spolupráce mezi EP a parlamentem ČR je skoro minimální a není zájem ze strany českých poslanců a senátorů nějak komunikovat se svými protějšky v Evropském parlamentu. Takže oni sami vlastně nešíří ty informace, ať jsou dobré, nebo špatné."*

Europoslanec Zdechovský vidí v současné komunikaci EP velké zlepšení *„…vidím ten obrovský posun za posledních 8 let dopředu a myslím si, že česká veřejnost má těch informací daleko více, než jich měla dříve."* Vše se dá ovšem dělat i lépe. Na otázku, co by mohl dále Evropský parlament ve své komunikaci zlepšit, odpověděl pan Zdechovský takto: *„Já si myslím, že by se měl zaměřit na témata, kterým budou lidé rozumět. Obecně komunikuje příliš složitě a dlouze a často o tématech, která jsou technického rázu, a tak by se měl zaměřit více na emoce a měl by se snažit prodávat vlastně ty věci, které se podařily, jednoduchým způsobem."* S čímž ovšem ve své odpovědi nesouhlasí kolega Kovařík: *„Nemyslím si, že cesta komunikace je v jednoduchosti... ve chvíli, kdy se něco začíná zjednodušovat, můžou se vytvářet nebezpečné zkratky."* Stanislav Polčák poté navrhuje určitá témata strategicky distribuovat různým zájmovým skupinám:

„Evropský parlament by mohl zřídit klidně nějaký registr různých profesních nebo zájmových asociací, nejen těch lobbistických, aby mohly dostávat v určitých oblastech segmentované údaje nebo informace. Zajímám-li se třeba o regionální rozvoj, tak můžu dostávat vždycky newsletter (zaměřený na toto téma). Nemusí to být vůbec složité a dá se to i dobře třídit tematicky…Toto by mohl EP dotáhnout dál a pak to klidně rozesílat v jedné jazykové mutaci." Ondřej Kovařík dodává, že by se měla komunikace EP hlavně více přiblížit lidem. *„Myslím si, že jde o to zlidštit tu komunikaci a že vlastně jde o to trošku se vcítit do pozice těch příjemců informací a nabídnout jim to v takové podobě, aby ti příjemci našli pro ně zajímavá sdělení a zajímavá témata… EP by se teda měl zaměřit na to pochopení toho, jaká sdělení a přijetí informací občané očekávají nebo jaká poptávají. EP podle mě trochu rezignoval na to, zda je ta komunikace účelná a odráží to, co vlastně ti příjemci očekávají."* (Ondřej Kovařík) Jeho kolega navíc dodává, že by se informace měly k lidem dostávat včas, a ne se zpožděním. „*Témata by se měla komunikovat včas, nestranně, přehledně a možná i obecně a jednoduše… Dále si vytipovat ta témata, která by mohla lidi zajímat, třeba klima, inflace, potraviny atd., a ty konzistentně a edukativně komunikovat. Celá Unie tím, jak je postavená, tak tu komunikaci drží tak jako v křeči a není tam pro ni takový prostor.*" (Ondřej Knotek)

Zdali připadá komunikace europoslancům strategická a zda dokáže Evropský parlament svou práci dostatečně prodat, na tom se dotazovaní neshodují. Jde-li o využívání správných kanálu a digitálních technologií, Tomáš Zdechovský se domnívá, že se toho za poslední volební období hodně zlepšilo, a to zejména díky předsedkyni EP Robertě Metsole. *„…ta je výborná komunikátora na sociálních sítích, ona a její tým vlastně byli vždycky dobří v komunikaci na sociálních sítích, dneska je Parlament přes její osobu schopen hodně věcí prodat i té veřejnosti. Ono je to vidět i na mnoha fanoušcích, její počet sledujících neustále roste a ona na svých sociálních sítích komunikuje jednodušším způsobem, to znamená, že se tam snaží podávat i dění zevnitř toho Parlamentu, i obyčejný život. Tak to si myslím, že výrazně pomáhá i té instituci Evropského parlamentu dostat se blíže třeba k mládeži nebo k mladší generaci."* Stejně tak jeho kolega z frakce Stanislav Polčák souhlasí, že se Parlament snaží využívat digitálních technologií, a to i pro samotný komfort europoslanců: *„…tady dokonce i uděláte nějaký stand up a hned vám ho poskytnou, a to ve formátech, které jsou nenáročné na datový objem a můžete si to hned dávat na sociální sítě. A zveřejňují se třeba i jednotlivé prezentace z jednání výborů, akorát že se k nim musíte doklikat. Každopádně já jsem nedávno nebyl schopen najít program jednání svého výboru*

na webu.“ Tudíž zde opět narážíme na složitý a nepřehledný systém v poskytování daných informací. Ondřej Kovařík souhlasí, že komunikace EP na sociálních sítích funguje: *„Myslím si, že třeba takové ty rychlé informace o tom, co Parlament dělá, přijímá, například na Twitteru nebo tak podobně, tak to si myslím, že běží, a dokonce se mi zdá, že se to zlepšuje a doplňuje o komunikaci jednotlivých výborů. Ale tak kvůli sociálním sítím bych nezapomínal třeba na ty webové stránky, které jsou docela zastaralé.“* Pan Kovařík dále dodává, že pokud existuje nějaká komplexní komunikační strategie EP, nepřijde mu efektivní: *„Já neznám detailně strategii komunikace Evropského parlamentu, to se přiznám, nevím… A myslím si, že některé věci, které (EP) dělá, jsou velmi dobré a myslím si, že některé mají velmi dobrý ohlas. Třeba to, že Parlament nabízí možnost navštívit poslance a prohlédnout si EP. Dále věci, které třeba udělali, typu Parlamentarium, to znamená vlastně prostory pro veřejnost, kde se lidé můžou seznámit s tím, jak funguje EP. Pak se ale obávám, že jestli je nějaká komunikační strategie, jak dostávat informace co nejblíže k lidem, že ta se jako míjí účinkem nebo nefunguje na 100 %.“*

Na otázku, zda je dle průzkumu agentury STEM nízká míra důvěryhodnosti v Evropské instituce u české veřejnosti zapříčiněna nedostatečnou strategickou komunikací, odpovídá například Markéta Gregorová následovně: *„To by bylo hodně zjednodušující podání… Myslím si, že vstup České republiky do Unie byl hodně politickým projektem tehdejších politických elit. A ačkoliv jsem ráda, že jsme v EU, tak bohužel tehdy nikdo lidem nevysvětlil, co od toho čekat, byla to jenom jakási vize „Jdeme z toho komunistického režimu směrem na západ“ a bylo. Bylo to tímto propagované. Co to znamená jít na západ? To už ale nikdo nikomu neřekl a tím pádem teď spousta lidí má určitá očekávání od EU a třeba postupně zjišťují, že je nemůže naplňovat, protože to není ani v její roli… Tudíž si prostě myslím, že nám chybí hodně toho základního povědomí o tom, co EU dělá. Ano, souvisí to pak i s toho propagací, ale myslím si, že to je jenom jako jeden malinký výsek a ty příčiny jsou mnohem rozsáhlejší a jinde.“* Vidí tedy největší problém již ve vysvětlování samotného vstupu do Unie před téměř dvaceti lety. Oproti tomu Radka Maxová se domnívá, že jednou příčinnou tohoto výsledku je skutečně nestrategičnost v komunikaci Evropského parlamentu, současně však jde i o negativní vyjadřování domácích politiků o EU jako celku. *„Celkově a obecně si myslím, že česká veřejnost nemá moc zájem o práci českých europoslanců v Evropě. Protože je to pro ně příliš vzdálené… A ta skupina lidí, která se zabývá Evropskou unií a její politikou, ta je u nás tak malá, že nemá schopnost ovlivnit tu většinu, pro kterou je ta politika příliš vzdálená, ať lokálně anebo s nějakými dlouhodobými*

plány. Nikdo pak už nemluví o tom, že my tady máme 21 europoslanců, kteří mohou něco konkrétního vylobbovat. To jsou prostě věci, které se nekomunikují." (Radka Maxová) Dle Veroniky Vrecionové je problém spíše v agendě, která se na půdě EP řeší. *„Ne, to já si nemyslím (že EP neumí svou práci prodat). Já si naopak myslím,… že prostě tady projednáváme a řešíme řadu věcí, které, a to je taky ten problém, proč se o to lidi u nás málo zajímají, které v podstatě vůbec naše voliče jakoby netrápí."* S tímto názorem částečně nesouhlasí vyjádření kolegy Knotka: *„Ano, Parlament jako celek neumí ty věci správně komunikovat, zároveň má možná nějaké objektivní důvody, proč tomu tak je. To povědomí o Bruselu je menší a ČR jako obecně byla i stále je relativně euroskeptická. Je to z logiky věci něco, co je vzdálené, a když je to vzdálené, tak vás to úplně tolik nezajímá."*

7.1.1. Shrnutí okruhu č. 1

Všech sedm respondentů se domnívá, že Evropský parlament zveřejňuje dostatek informací o své činnosti, čímž se snaží občanům členských států poskytnout vhled do svých aktivit. Všichni se ovšem zároveň shodnou na tom, že tyto informace nejsou veřejnosti sdělovány srozumitelně či distribuovány logicky. Strategická komunikace EP zde tudíž očividně selhává, jelikož dlouhodobě neplní svůj hlavní cíl, a tedy aby měl nejen český občan dostatečný přehled o EP, jeho aktuální agendě a fungování.

Některým europoslancům chybí v komunikaci EP přehlednost a lidskost, které by veřejnost více oslovovaly. Jiní se zase dovolávají většího zájmu novinářů o evropská témata a spolupráce s politiky v ČR. V čem by se dle některých měla komunikace samotného Evropského parlamentu zlepšit, je výběr zajímavých témat a jejich distribuce jednoduchým a poutavým způsobem. Pokud by ovšem chyběl dialog, mohla by tato forma komunikace hraničit s Grunigovým tiskovým modelem, tudíž propagandou. Komunikace, která ovlivňuje a manipuluje chování a postoje publika a nedovolí žádnou zpětnou vazbu, se nedá považovat za otevřenou a demokratickou. K efektivní dvousměrné symetrické komunikaci je zapotřebí nejen selekce komunikovaných témat, ale také společná práce PR profesionálů, představitelů EU a jejího publika a současně v ní nesmí chybět dialog.

Dále by dle názoru některých respondentů bylo možné rozdělovat konkrétní agendy dle zájmových asociací a těm poté komunikovat rozličné informace, čímž by se sdělení EP dostala k relevantním cílovým skupinám. Tímto efektivním selektováním publika a témat by se zlepšila

strategická komunikace EP a její proaktivita, mohl by se tím rovněž rozvinout více i dialog. Jelikož dnes se europoslanci společně shodnou, že je komunikace EP v lecčem, dá se říci, pasivní a jednosměrná, a pokud se chce občan něco dozvědět přímo od Evropského parlamentu, informace sice k dispozici jsou, musí si je ovšem sám aktivně vyhledat.

Podíváme-li se na to, zda Parlament komunikuje dostatečně strategicky a zda má jeho komunikace v tomto ohledu úspěch, žádný z dotazovaných respondentů tuto otázku jasně nezodpověděl. Někteří se zaměřili na využívání digitální komunikace, což téměř shodně pochválili, jiní zabředli do pověstné „vzdálenosti Bruselu“ a jaký má tento fenomén vliv na nedůvěřivost českých občanů v Evropské instituce. Část europoslanců klade vinu na bedra novinářům, kteří se dle jejich názorů dostatečně nezabývají evropskými tématy. Všechny tyto faktory mají tedy dle dotazovaných vliv na nízkou důvěru českých občanů v Evropské instituce.

V teoretické části diplomové práce byly již dříve definovány primární cíle institucionální komunikace - vytváření, udržování a rozvíjení vztahů s občany za účelem zvyšování důvěry v danou instituci. Na základě této definice a odpovědí europoslanců lze tedy usoudit, že komunikace evropských institucí a Parlamentu obecně příliš efektivní a účinná není.

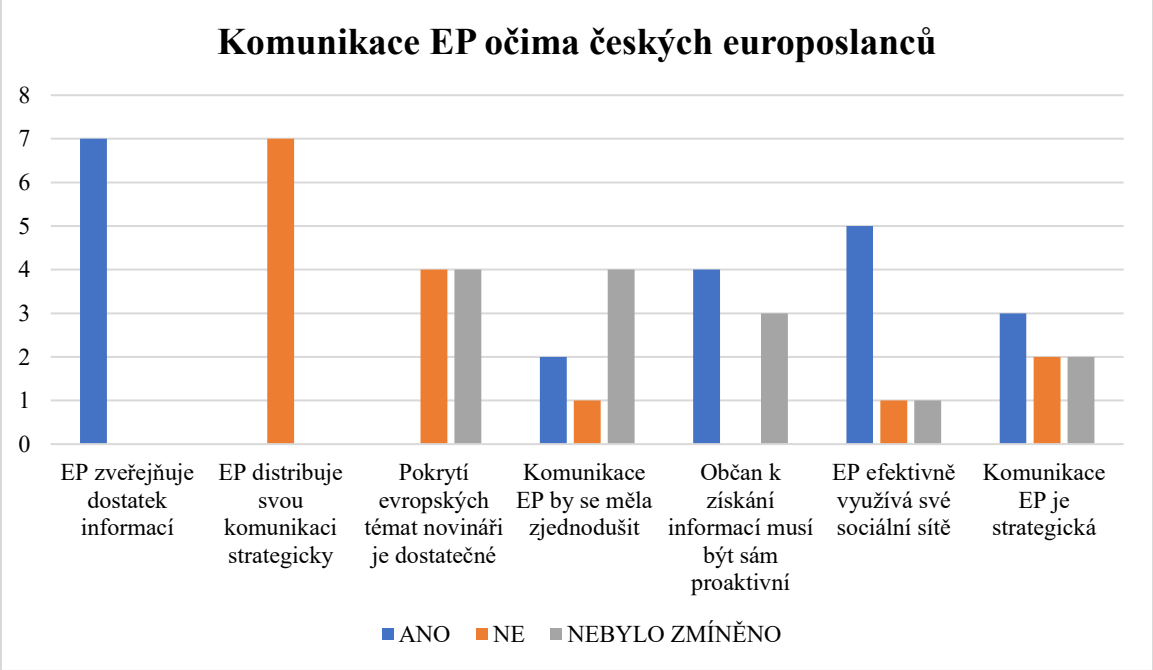

Tabulka č. 2: hodnocení komunikace EP europoslanci

Tabulka kvantifikuje názory europoslanců ohledně komunikace Evropského parlamentu.

7.2. Okruh 2 – vliv Evropského parlamentu na demokracii v České republice

V druhé části výzkumu se zaměříme na oblast demokracie. Nejen na míru vlivu Evropského parlamentu jako takového na demokratické procesy v ČR, rovněž i na demokratický deficit a zdali se celé EU dostává demokratické legitimity. Zároveň zjistíme, jestli se Evropskému parlamentu skutečně daří za pomoci komunikace posilovat demokracii. Výpovědi europoslanců následně zodpoví druhou výzkumnou otázku, a sice jestli má chod Evropského parlamentu vliv na politickou situaci a demokracii v České republice.

Odpovědi na otázku „Jaký vliv má podle vás chod Evropského parlamentu na politickou situaci a demokracii v České republice?“ se u každého respondenta značně lišily. Shodli se, že Evropská unie hraje důležitou roli, jak konkrétně k tomu však přispívá právě Evropský parlament, na to již panovaly různé názory. Například europoslankyně Maxová byla ve své odpovědi k míře vlivu EP značně v pochybách: *„Nulový. Jako Parlament nulový, samotná Evropská unie podle mě významný. Nulový je možná až příliš skeptické. Ale když je to tak, co lidé vědí o tom, co se tady děje a dělá, tak je to podle mě tak 10 – 20 %, abych nebyla příliš přísná. Ale i díky EU vlastně máme demokracii, máme svobodu pohybu, ochranu lidských práv a tak dále.“* Sama ve své odpovědi tedy nepřímo odkazuje na nedostatečnou míru efektivní komunikace EP, jejíž vinou nejsou občané ČR v obraze, což podrývá demokracii. Naopak její kolega Zdechovský zastává úplně jiný názor minimálně v tom, co se vlivu na politickou situaci týče: *„Já si myslím, že (je vliv EP) dosti zásadní, protože většina legislativy, která jde odtud, tak je potom přenášena do českého právního státu a je důležité mít ty informace a znát je. Za mě to je zcela jako zásadní a je to důležité i pro fungování těch institucí v České republice, které jsou často navázány na rozhodnutí evropských autorit.“* Domnívá se tedy, že meziinstitucionální komunikace mezi EU a ČR funguje. Europoslanec za hnutí ANO Ondřej Kovařík přiznává, že na tuto otázku odpověď nezná: *„No, to nevím. Tak měli jsme tady několik rezolucí, které se jako zabývaly Českou republikou, v souvislosti třeba s možným střetem zájmů premiéra Babiše, to se jako objevilo. A myslím si, že potom to hlasování Evropského parlamentu výrazně rezonovalo v české politické diskuzi... Jinak nevím, jestli má EP nějaký přímý vliv do té politické debaty. Možná někdy nějak věcně, kdy teda EP rozhoduje v rozporu s tím, o čem jsou čeští europoslanci přesvědčeni. Pak se*

to do té debaty může promítnout. Ale jestli procesně má vliv na demokracii v Čechách, to nevím.“

Stanislav Polčák vidí ve významu Evropského parlamentu velký pokrok a domnívá se, že se jeho vliv neustále zvětšuje: *„Dřív to byla jenom trpěná funkce, ale od Lisabonské smlouvy, kdy se zásadně zvýšily pravomoci Evropského parlamentu, se to dostalo více do hledáčku českých politických stran. Nelze to rozhodně vůbec přehlížet a i tím, že jsou zřízeny výbory jak v Senátu, tak ve Sněmovně, které mají na starosti přímo agendu EU a předběžná stanoviska vyjadřované Parlamentem k jednotlivým návrhům, které může označit tou oranžovou kartou, tak si myslím, že to je na rozhodně zvyšující se tendenci, co se týče vnímání těch aktivit. A to jak u konkrétních europoslanců z vlastních stran, tak i Parlamentu jako celku.“* Z výroku pana Polčáka tedy jasně vyplývá, že přikládá význam decentralizované komunikaci EP, která oslovuje regionální vlády a politiky, skrze které cílí na obyvatele. Z vyjádření Veroniky Vrecionové lze ovšem soudit, že se svým kolegou zásadně nesouhlasí a Evropskému parlamentu nepřikládá velkou váhu v rámci vlivu na demokracii v ČR. A to zejména proto, že EP řeší řadu rozličných témat, které se ČR nijak nedotýkají, tudíž ji nezajímají. Čímž opět narážíme na neúčelnost komunikace, která postrádá dlouhodobou strategii. Veronika Vrecionová zároveň fakt, že EP získal větší moc, vidí jako chybu: *„Myslím si, že prostě ten Evropský parlament by neměl být na úrovni národních parlamentů, neměl by mít takové pravomoci, protože prostě už ten způsob volby není zcela demokratický, protože nejsme voleni všemi voliči v Evropské unii… většina v Evropském parlamentu je volena prostě v jiných zemích, kde ty lidi řeší trošku vždycky jiné problémy. EP by se měl zasazovat třeba v oblasti toho společného evropského trhu a prostě na těch skutečně společných věcech, tam to dává smysl, ale prostě nemáme posuzovat, jestli v Polsku mají povolené potraty nebo nemají. A to tady řešíme neustále. A to si myslím, že nám prostě vůbec nepřísluší… teď si myslím, že to je takové prostě nevyvážené… a já jsem sama byla člen dva roky českého Parlamentu, ta diskuse tam je úplně o jiných věcech a úplně jiná, že to prostě není úplně kompatibilní.“*

Pirátská europoslankyně Gregorová přisuzuje EP poměrový vliv v rámci EU: *„Samotná Evropská unie má samozřejmě obří dopad, Evropský parlament třetinový, protože my jsme také součástí tvorby schvalování zákonů. Nenavrhujeme je, ale můžeme je upravovat výrazně, takže to ovlivní pak následně tu legislativu, která bude schválena a bude implementována v těch*

členských zemích. A myslím si, že ten dopad je spíše pozitivní, protože si myslím, že právě i proto, že tady musí docházet k velkým kompromisům, protože to jsou kompromisy ne jenom politických stran, ale i právě členských zemí… z toho ale vyplývá i ta stabilita demokracie, ta určitě prospívá. Co se politické situace (v ČR) týče, myslím si, že tam ten dopad je trošku menší… obecně nevnímám, že by naše aktivity měly nějaký přímý dopad na to dění tam." Z vyjádření pirátské europoslankyně tedy vyplývá, že demokracie v ČR i díky EP posiluje, ovšem není tím přímo ovlivněna politická debata.

Někteří pojem demokratický deficit sami zmínili již ve svých předchozích odpovědích, každý mu však přikládal jinou váhu. Tudíž ani na otázce, zda souhlasí s teorií demokratického deficitu EU, nepanovala shoda. **„***Demokratický deficit je Yetti, kterého nikdo nikdy neviděl, protože Parlament je jediná přímo volená instituce, a tak nevím, o jakém demokratickém deficitu se v jejím případě dá hovořit,"* domnívá se Stanislav Polčák. Markéta Gregorová vidí v demokratickém deficitu EU problém, nemyslí si však, že je to ten hlavní: *„Myslím si, že ta teorie má určitě legitimní a pravdivé základy a myslím si, že ale není v podstatě jedinou příčinou, že je ten komplex komplikovaný nebo nějak obtížný k pochopení, takže to je pak jedinou příčinou toho demokratického deficitu. A myslím si, že ten prvek té komplikovanosti, pak samozřejmě přináší nějaké další problémy… to pak samozřejmě jako možná úplně nevytváří demokratický deficit, jako spíš destabilizuje tu myšlenku užitečnosti Evropské unie, protože lidé pak samozřejmě pochybují o tom, jestli ji tedy potřebujeme, protože nemají dohled těch dopadů toho, kdyby neexistovala, nebo kdyby fungovala jiným způsobem."* Europoslanec Knotek, stejně jako jeho kolegyně Vrecionová, za problém považuje určité odtržení EP od reality: *„Občas prostě ty procesy, co zde děláme, neodpovídají tomu, co se děje u nás v zemi. Z důvodu vzdálenosti, z důvodu ideologické uzavřenosti a i tím, jak je ten proces nastaven. I ta debata tady je často málo účinná, protože cílem je prosadit tohle a tečka."* Jestliže tedy europoslancovi Knotkovi nepřipadá, že by debaty na půdě EP měly velkou váhu, jelikož je vše předem rozhodnuté, rozhodně lze hovořit o demokratickém deficitu, zvlášť když tuto bezúčelnost diskuse vnímají i občané. Stejně tak pakliže se EP z důvodu ideologické uzavřenosti uchyluje k filtrování informací, které svému publiku předkládá. Bylo by příliš silné tvrdit, že komunikace EP hraničí s cenzurou, nicméně jde o jistou formu selektivní prezentace, která vede ke zkreslování celkového obrazu reality.

Radka Maxová se nedomnívá, že by byla Evropská unie v důsledku složitých metod rozhodování, které používá, vzdálena běžnému občanovi a nedostáválo se jí tak demokratické legitimity. *„Já bych neřekla, že problém je demokratický deficit. Já si myslím, že je to deficit vysvětlování vztahu mezi Českou republikou a Evropskou unií. A já vnímám EU i Evropský parlament jako velmi demokratické těleso. Hlídající práva všech občanů v EU. Lidi opravdu sledují, co se děje, a jakmile dojde k omezení nějakých práv, a to i mimo EU, tak je právě EP hodně otevřený spolupráci na ochranu demokracie, takže já vidím deficit fakt ve vysvětlování, v těch zprávách dovnitř v jednotlivých členských státech. Což u nás zatím bohužel převládá.“* Kolegyně Vrecionová již ve své předchozí odpovědi zmínila, že ji samotný způsob volby do EP připadá nedemokratický. Svou odpověď dále rozvinula: *„Je tady samozřejmě tlak na celoevropské volby, abychom byli voleni všemi Evropany, ale v případě, že budou kandidátky celoevropsky postavené, tak už nikdy žádný Čech nebude zvolený, protože nás je prostě málo… a stejně každý spíš kope za své národní zájmy a ne za celoevropské. A proto si myslím, že nemůžeme mít celoevropské volby, to by se skutečně malé členské státy dostaly do ohromných problémů, takže to není v našem zájmu, ale tím pádem, když nejsme všichni voleni stejným elektorátem, tak to nejsou demokratické volby… myslím si, že by se měly přenastavit kompetence, aby v podstatě o řadě věcí Evropský parlament mohl třeba mít jenom nějaký poradní hlas, ale nemohl by úplně celkově rozhodovat.“*

Jedním z řešení demokratického deficitu by právě mohlo být rozšíření pravomocí EP, například dát europoslancům možnost navrhovat legislativu. Dle některých názorů by totiž legislativní moc EP značně posílila demokracii v členských zemích. O tomto návrhu má však europoslanec Knotek jasno: *„Tak na první dobrou – ani náhodou. A už to je nějaký znak střízlivosti. Už dnes má Parlament řadu možností, jak do navrhované legislativy zasáhnout. Ovšem legislativní moc EP by celý proces ještě zpomalila a rozhodně by nepřispěla k potírání nějakého demokratického deficitu.“* K tomuto nápadu se nekloní ani Veronika Vrecionová: *„Já si prostě myslím obecně, že by se neměly přidávat žádné kompetence na úroveň Evropské unie, a naopak některé by se měly vrátit na úroveň členských států. Já prostě nevím, proč máme tady rozhodovat o tom, kolik žen má být ve vedení firem. A to tady děláme. Prostě to si myslím, že vůbec nemáme do těchto věcí zasahovat. Občané to pak zesměšňují logicky a říkají si, že jsme se úplní zbláznili. A hrozně blbě se to vysvětluje.“* Že jde o neproveditelný návrh, který by akorát systém zahltil legislativou, s tím souhlasí i Stanislav Polčák: *„Myslím si, že ještě na to nedozrál čas… samotné právo navrhovat*

legislativu není dle mého názoru reálné, pokud by nebylo nějak omezeno. Významně by se vychýlila rovnováha mezi institucemi EU. Parlament by byl navíc vždy ovlivněn současnou politickou situací v členských státech." Dle Radky Maxové by ani zákonodárná moc Parlamentu nemohla nějakým zásadním způsobem ovlivnit demokracii: *„Já to beru tak, že ty členské země mají svoje voliče a ti si rozhodují, jak to chtějí mít ve své zemi. A buď tu demokracii ochrání, nebo ji neochrání… EP může ta nařízení trošku upravit atd., ale rozhodně si nemyslím, že by to mělo vliv na demokracii. Neumím si představit, aby všech 705 europoslanců mělo zákonodárnou moc,"* dodává však, že řešením by mohla být zákonodárná moc EP jako celku: *„asi bych ji chtěla pro Evropský parlament jako instituci, protože by možná poté ledacos bylo rychlejší. Ale musely by být striktní pravidla, třeba na frakci. Takže dle mého názoru EP neovlivňuje demokracii v jednotlivých členských zemích, to je zatím na voličích, ale může navádět, jakým směrem jít."* Markéta Gregorová naopak tento akt jasně podporuje, a to zejména proto, že dle jejího názoru jsou to právě europoslanci, kteří jsou lidem z hlediska zastupování nejblíže: *„… takže pokud občan něco chce, tak nenapíše náhodnému komisaři, který to má zrovna v agendě, ani na ministerstvo své národní vlády, ale napíše europoslanci… a velice logicky, ostatně od toho šel k těm volbám, nebo od toho tam přece jsme zvoleni… ale tím se vytváří špatná dichotomie v tom, kolik zodpovědnosti máme a jak malé možnosti a moc máme tuhle zodpovědnost nějakým způsobem naplňovat… myslím si, že minimálně legislativní iniciativa, samozřejmě ne individuálních poslanců, nebo ne na začátek, která by to mohla vést k přehlcení, ale třeba na základě hlasování parlamentu, když se prostě odhlasuje teď rezoluce, aby byla závazně vymahatelná vůči Komisi."*

7.2.1. Shrnutí okruhu č. 2

Čeští europoslanci se v průběhu rozhovorů jasně shodují, že Evropská unie má vliv na chod svých členských států. Otázkou ovšem zůstává, jak velký vliv to je na samotný demokratický proces a jakou roli v tom hraje právě Evropský parlament. Někteří oslovení europoslanci přikládají Evropskému parlamentu zásadní vliv na demokracii v ČR a domnívají se, že jeho fungování rozhodně nelze přehlížet. Má dle jejich názoru jasný dopad nejen na českou legislativu, ale i na politickou diskuzi a fungování českých institucí. Jiní kolegové však těmto tvrzení oponují spekulacemi, zda je vůbec samotná volba do EP demokratická či zda mají jejich aktivity alespoň nějaký vliv politickou situaci v ČR. Zároveň jim přijdou debaty na půdě EP

z různých důvodů odtržené od každodenní české reality, a tak neodpovídají tomu, co se skutečně v republice děje. Dle jejich názoru navíc čeští občané nevědí příliš o chodu EP, ani jeho agendě, mají tak často nerealistické požadavky (a to přímo na samotné europoslance). Několik zmínek o nedostatečné informovanosti českých občanů o fungování EP a jeho agendě jasně poukazuje na nedostatečnou strategickou komunikaci mezi institucemi EU a veřejností.

Společně se ani neshodnou na problematice demokratického deficitu. Zatímco se část respondentů domnívá, že demokratický deficit je skutečný problém, jehož vinou je celá EU vzdálena běžným občanům a nedostává se jí tak demokratické legitimity, jiní tento fenomén jasně popírají. Dle některých názorů nemůže být chod jediné přímo volené instituce EU nedostatečně demokratický anebo vidí problém v nepochopení vztahu mezi Českou republikou a Evropskou unií. Jiní však vidí příčinu tohoto deficitu v nedostatečných pravomocích právě těchto přímo zvolených zástupců či v neúčinnosti debat.

Ani v otázce, zda by demokracii v EU podpořilo zvětšení pravomocí Evropského parlamentu o legislativní činnost, nepanuje shoda. Více europoslanců se přiklání k tezi, že jde o naprosto neproveditelný návrh, který by akorát systém zahltil legislativou, stejně tak jako zbytečné narušování rovnováhy mezi institucemi. Už nyní má EP celou řadu možností a pravomocí, které může při utváření unijní legislativy uplatnit. Jiní se však domnívají, že by šlo o další nástroj, který by podpořil zodpovědnost jediných přímo volených zástupců EU. Zároveň by mohl EP alespoň jako instituce získat legislativní moc, aby byly jeho rezoluce závazně vymahatelné vůči Komisi.

Celkově se dá shrnout, že na otázce míře vlivu EP na demokracii v ČR se čeští zástupci v Parlamentu neshodnou. Evropský parlament má jasný vliv na přijatou českou legislativu, zda však přímo ovlivňuje politickou debatu v rámci společnosti, je nejasné. Demokratický deficit je poté pojem, s nímž se dá v jisté míře souhlasit, nicméně není to zásadní příčina nedostatečné legitimity EU. Tím je spíše její nejasné pochopení, komplikované procesy či volby vedené na úrovni národní, nikoliv celoevropské.

Otevřený a transparentní dialog mezi EP a českou veřejností je k posílení demokratických procesů a dosažení demokratické legitimity klíčový, bohužel se ho nedostává v požadované míře. I to má za následek neblahý výsledek již zmiňovaného průzkumu, kdy důvěru v Evropský parlament má jen třetina českých občanů. Nemají ani pocit, že přestože jednou za pět let volí své

zástupce přímo do dané instituce, mají současně možnost účastnit se rozhodovacích procesů. Tudíž se o žádné společné evropské společnosti a pocitu sounáležitosti ani nedá hovořit. A vzhledem k faktu, že komunikace a zejména dialog hraje klíčovou roli v utváření demokracie, lze tedy usoudit, že v této oblasti EP vcelku selhává.

Co se týče akademické sféry, někteří politologové zastávají názor, že Evropský parlament není demokraticky legitimním reprezentantem suverenity lidu, jelikož neexistují ani klíčové zprostředkující struktury, např. funkční politické strany, nejsou zde obecně srozumitelné komunikační kanály a nevytváří se evropská veřejnost.

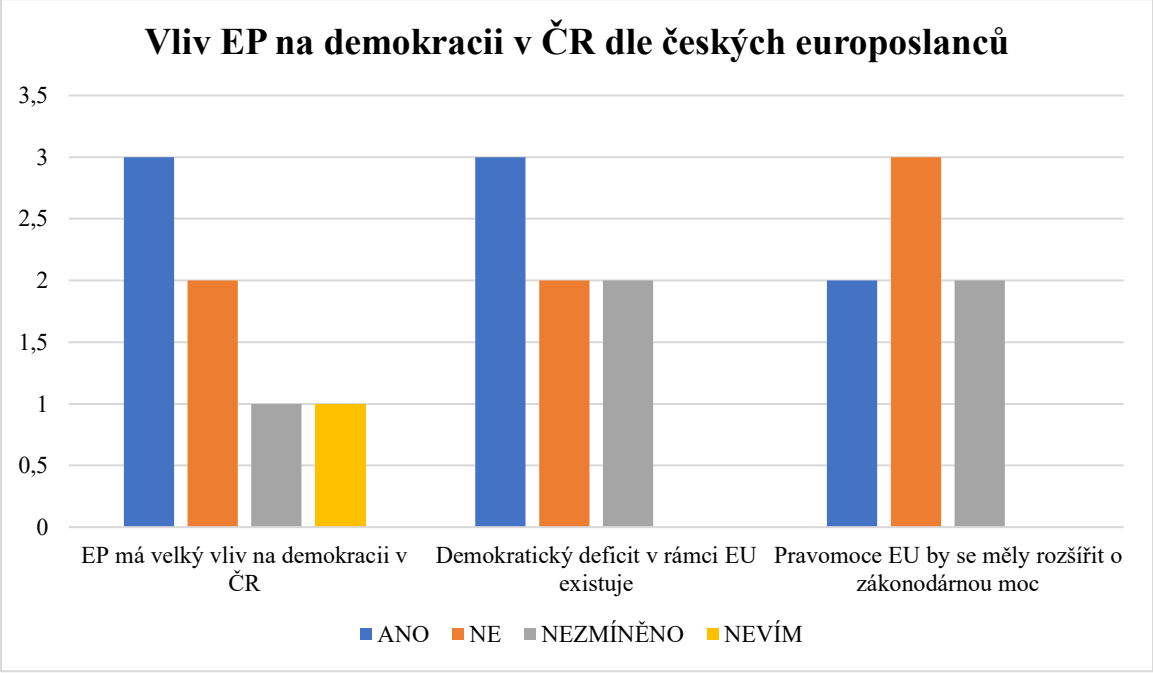

Tabulka č. 3: názory europoslanců na demokratický deficit

Tabulka kvantifikuje názory europoslanců ohledně na demokratický deficit Evropského parlamentu.

7.3. Okruh 3 – vliv komunikace samotných českých europoslanců na demokracii v České republice

Poslední část výzkumu se věnuje komunikaci samotných respondentů. Klade si za cíl zjistit, jaké komunikační kanály pro svou běžnou komunikaci s veřejností využívají, v jaké míře spolupracují s médii a novináři či jak často a kde se přímo s občany setkávají. Rovněž se zaměří na bariéry v komunikaci a možný prostor pro zlepšení. Z výsledků odpovědí europoslanců bude

zodpovězena poslední výzkumná otázka, a sice jak ovlivňuje komunikace samotných českých europoslanců demokracii v České republice.

Všichni respondenti ve svých odpovědích na otázku, jaké sociální sítě pro svou komunikaci využívají, zmínili sociální sítě Facebook a Twitter. Část z nich pak dále ještě doplnila Instagram (4), vlastní webové stránky (2), YouTube (2), LinkedIn (1), Mastodon (1) a TikTok (1).

U internetu však komunikace europoslanců zdaleka nekončí. Dále každý z dotazovaných využívá i mediální sdělení za cílem přiblížit svou práci voličům. *„Komunikuji a neustále se snažím, aby (novináři) dostávali nejčerstvější data a takový, řekl bych, nejzajímavější věci, aby je měli novináři napříč tím spektrem, kteří tady jsou, od Novy, České televize, přes Rozhlas, prostě je co nabízet,"* komentuje svou spolupráci s novináři europoslanec Zdechovský. Sám také novinářům svá témata vhodná medializace předkládá: *„S týmem se snažíme, dělá to tiskový mluvčí nebo to dělají asistenti a nabízejí vlastně zajímavá témata, která v současné době můžeme k veřejnosti komunikovat… naše zásada je, že neodmítneme žádný televizní rozhovor, žádné mediální vystoupení, novinářům se přizpůsobujeme."* (Tomáš Zdechovský) Oproti tomu kolegyně Vrecionová oslovuje novináře spíše než napřímo, skrze sociální síť Twitter: *„Ono to funguje tak, že ten novinář se těžko oslovuje sám, můžete dělat tiskový konference, to děláme, to se účastníme, ale to spíš jakoby na bázi třeba ODS… ale ona ta komunikace s novináři z pravidla funguje tak, že oni jsou všichni na Twitteru a sledují nás a vždycky, když chci, aby si něčeho všimli, tak to tam napíšou a oni pak hned volají."* Europoslanec Knotek hojně využívá rozpočet na propagaci, z nějž je možné objednat si článek či prostor v médiích, který je poté transparentně označen jako politická reklama: *„Já například spolupracuji s Deníkem, TV Zak, E15 a Info, ale to se každý rok mění... A také, když se na mě kdokoliv obrátí z řad novinářů, tak pokud jenom trochu mohu a mám k tomu co říct, tak se snažím jim vždy vyhovět. Takže samozřejmě komunikuji s médii, jsou i někteří, kteří se vyhýbají médiím, a tak už jim ani nevolají."* Zde se ale nabízí otázka, jak moc si europoslanci z takovýchto placených mediálních vystoupení dělají vlastní politické PR a nakolik skutečně komunikují svá témata týkající se jejich působení v EP. Fakt, že je inzerce označená, jistě napomáhá všímavějšímu publiku identifikovat, že jde o placenou reklamu. Jak viditelné a jasně pochopitelné toto označení však je, zůstává otázkou.

Stranický kolega europoslance Knotka Kovařík rovněž využívá placené spolupráce s médii, stejně tak jako se sám snaží novináře oslovovat: *„… ale ne vždy se to potká s úspěchem. Jde taky*

o to, do jaké míry mají konkrétní média zájem se rozepisovat o některých evropských tématech… Já využívám tradiční média, to znamená poskytuji rozhovory do médií, ať už audiovizuálních nebo psaných, píšeme články.“

Naopak jejich bývalá stranická kolegyně Maxová využívá k oslovování novinářů třetí osobu: *„Já mám velmi dobrou kamarádku, která to s médii umí lépe než já, takže když potřebujeme něco zviditelnit v médiích, tak to spíš zařídí ona než já.“* Označení *„kamarádka“* může znít velmi neprofesionálně, jde ovšem jen o nepřesný termín použitý ve vyjádření. Ze soukromé konverzace autorky s paní europoslankyní Maxovou posléze vyplynulo, že jde o placenou PR odbornici, s níž má i osobnější vztah. I s novináři se Radka Maxová běžně setkává na pravidelných tiskových konferencí pořádaných během plenárních zasedání: *„Pokud mě osloví novináři a mám čas, tak ráda spolupracuji. Teď se zavedlo ve Štrasburku skoro pravidelné setkávání s českými novináři, komunikujeme náš postoj k tomu, co se projednává na plénu, o čem hlasujeme, co je pro nás důležité, pak si nás vezmou někteří novináři na rozhovor ke konkrétním tématům a s nimi to více probereme.“* (Radka Maxová)

Na setkávání s novináři vzpomenul i Stanislav Polčák: *„Máme pravidelné tiskové konference české národní delegace EPP, ty jsou pravidelně v úterý štrasburského týdne, a máme občas i pracovní snídaně, které jsou většinou tak jednou za půl roku, ale ta pravidelná tisková konference tady je a jinak, když jsem prostě požádán o výstup, tak se snažím vždy zkráceně vystoupit.“* Markéta Gregorová pak přímo podporuje zahraniční výjezdy novinářů za účelem pokrývání plenárního zasedání *„Děláme taky poměrně pravidelně ve Štrasburku buď snídaně nebo večeře s novináři, protože ve Štrasburku, to je to místo, kde se typicky ty věci schválí, tedy najednou začínají platit. A to je ten moment, kdy typicky i novináři chtějí vědět, o čem mají napsat… a snažíme se je i řekněme aktivněji přivážet a dovážet k nám do Štrasburku, abychom jim mohli ty informace předat. Oni tam pak samozřejmě jsou a dělají si rozhovory, s kým chtějí, ale my se to snažíme nějakým způsobem takhle podpořit.“* V neposlední řadě i Veronika Vrecionová komunikuje s novináři, a to nejen těmi českými: *„S těmi zahraničními asi míň, samozřejmě já vyhledávám ty české… protože prostě já tady zastupuji Česko a samozřejmě s těmi komunikuji daleko víc, ale ano, taky když nás kontaktují, zvlášť teď třeba v době českého předsednictví, tak samozřejmě nějaký zájem je i zahraničních novinářů, tak i to, ale to je opravdu už malé procento.“*

Europoslanci se rovněž setkávají i s voliči osobně. A to jak během předvolební kampaně, tak i mimo ni v průběhu svého mandátu. *„…začala jsem dělat besedy na základních a středních školách, dělám i besedy se seniory, připravuji soutěž pro střední školy o Evropské unii…“* (Radka Maxová) *„… pořádáme besedy, každý týden věnujeme pátek tomu, že navštěvujeme besedy se studenty, chodíme za lidmi… takže neustále se snažíme i tímto způsobem s lidmi diskutovat a ukazovat, co konkrétně můžeme v rámci Evropské unie řešit.“* (Tomáš Zdechovský) *„…ve čtvrtek ráno budu zahajovat Den malých obcí, kde bude 400 starostů, snažím se i přes ty starosty komunikovat, protože to je taky důležitý komunikační kanál.“* (Veronika Vrecionová) *„(Komunikuji) následně pak účastí na různých konferencích nebo v rámci volebního okrsku, což je v našem případě celá Česká republika. Tak zde jsou právě možnosti setkávání se či zúčastnit se debat na školách. Zároveň tato komunikace je na rozdíl od té jiné obousměrná, takže se člověk dozví i nějakou zpětnou vazbu a také zjistí, jaká jsou ta skutečná témata, která to dané publikum zajímají.“* (Ondřej Knotek) Europoslanci mají zároveň možnost několikrát ročně pozvat občany různého věku i zaměření na návštěvu, čehož rovněž aktivně využívají: *„Máme zde možnost zvát návštěvy do Evropského parlamentu, měl jsem tady nejčastěji studenty.“* (Ondřej Kovařík) *„Já se snažím využít všechny termíny, co máme tady možnost přivést sem návštěvy, těch 55 účastníků zájezdu.“* (Stanislav Polčák)

V otázce, zda je jejich komunikace s voliči dostatečná, odpověděli všichni respondenti shodně, a tedy že je vždy prostor ke zlepšení. Ondřej Kovařík ve své odpovědi v zásadě shrnul, v čem vidí europoslanci základní bariéru pro optimální komunikaci: *„… to je problém všech europoslanců, že dělíme náš čas mezi tři různá místa – naši zemi, Brusel a Štrasburk. Takže se snažíme být tak nějak všude. Ale určitě si myslím, že by se daly najít nějaké možnosti, jak tu komunikaci zintenzivnit nebo zlepšit. Avšak nemůžeme být permanentně v mediálním prostoru ČR. Dále také vnímám, že ne vždy je mediální zájem o dění v EU. Často nás média oslovují s tématy, která jsou spíše národní, než evropská.“* Markéta Gregorová k tomu dodává, že: *„Bohužel jsme všichni lidi s omezeným časem přes den a zároveň… musím dělat i tu politickou práci, nejenom jako PR práci. A navíc často musím být právě v zahraničí, to je v Bruselu či ve Štrasburku, nebo tak, kde prostě ten pak zájem a dosah novinářů je trošku menší.“*

Jako největší překážku ve své snaze komunikovat vnímá každý europoslanec trochu něco jiného. Kupříkladu Radka Maxová vidí zásadní problém v obecném negativnu a lhostejnosti vůči

Evropské unii: *„největší bariéra je pro mě nedostatečná vzdělanost, a pak neznalost procesu jednotlivých institucí a zájem o to samotné fungování.“* Pro europoslance Kovaříka je to: „*nejasné pochopení toho, jak poslanec Evropského parlamentu funguje, co vlastně dělá a že vlastně zastupuje voliče ČR,“* a samotná agenda, jíž se v EP věnuje: *„… komunikuji velice technická témata, o které nemá publikum takový zájem – to zase může být jedna z bariér na mojí straně.“* Markéta Gregorová vnímá překážku, například při snaze setkat se se studenty, v ideologických předsudcích vůči její osobě či straně, kterou zastupuje: *„… typicky spíše učiliště a střední odborné školy, kde buď je samotný ten vyučující nebo ředitel zatížen nějakými ideologickými předsudky, nebo mají obavu z reakce rodičů, kde se prostě bojí, že ti rodiče si budou stěžovat na to, že jsou studenti manipulováni ještě právě někým, s kým třeba často politicky nesouhlasí. Já se snažím tohle rozbíjet, tuhle představu, a vysvětlovat, že jenom popisuju prostě svoji práci, ale hlavně tu činnost Evropské unie jako takové, aby to ti studenti samozřejmě věděli, ale je to těžké.“* Zároveň vidí bariéru i ve své nedostatečné známosti: *„Problém je, že mimo hlavní celebrity českého politického rybníčku, předsedy stran, premiéra, bývalého premiéra, podobně, tak my ostatní řadoví politici nemáme šanci přilákat lidi na nějakou naší vlastní besedu.“* Pro Veroniku Vrecionovou je to nedostatečný zájem o dění v Bruselu: *„Nejvíc narážím na to že lidi, když řeknu, že jsem politička z Bruselu, tak mi odpoví, že je Brusel vůbec nezajímá. U Čechů čím dál tím víc cítím nezájem o tu evropskou politiku.“* Stejně tak i Stanislav Polčák naráží na obecnou předpojatost vůči EU: *„… to je asi podle mě největší problém s českou veřejností, ten pesimismus, který jsme si ponechali vtepat do myslí. A prorazit tohleto mínění, to je úkol i českých médií. Například v Německu jsou prioritní zprávy z Unie a na stejné úrovni jsou ty hlavní a domácí zprávy. Ale takové ty běžné zprávy z ministerstva, ty propadají tím sítem dál. Nicméně u nás je to vzdálený Brusel a zprávy odsud se upozaďují. A zvláště pokud vyroste ta agenda, tak jenom na kontroverzním tématům, kdežto ty pozitivní dobré a zajímavé zprávy prostě velmi často vypadávají, a to zejména u komerčních médií. Česká televize, Český rozhlas i ČTK se o něco snaží a zlepšuje se to.“* S ním ovšem zásadně nesouhlasí jeho kolega z frakce Zdechovský, který za *„největší zklamání a nejhorší, co se týká třeba i prezentace a možnosti prezentace všech názorů“* považuje právě Českou televizi: *„Nejvíc (narážím) na stereotypizaci některých novinářů a jejich fandění některým stranám, třeba nejhorší v tomto ohledu je Václav Moravec, což je prostě člověk, který za 8 let v životě nepozval mě, ani mé kolegy k sobě do pořadu, má tam skupinu svých kamarádů, které tam zve, myslím si,*

že jeho chování není chování veřejnoprávního média, ale je to chování arogantního blba, který není schopen vlastně jít do normální diskuse s lidmi mého typu. A opravdu říkám, z mého pohledu je Česká televize jako médium největší zklamání, protože i to jejich selektování názorů a snaha vlastně třeba Lidovce nebo KDU-ČSL upozaďovat, zvát tam jenom vytříbené kamarády, tak je neskutečná a přijde mi arogantní." O něco smířlivěji vidí největší bariéru europoslanec Knotek v naslouchání a okamžitém odsuzování politika na základě příslušnosti k politické straně nebo hnutí: *„Já osobně třeba chodím aktivně mezi občany a na kontaktní kampaně. Většinou nosím svou červenou kšiltovku „Silné Česko", takže občané často hned vědí, že jsem od Babiše a z hnutí ANO. A já se bavím se všemi, někteří na mou politickou příslušnost mají pozitivní reakce, někteří neutrální a někteří dokonce negativní. Ale já se bavím i s těmi negativními, když se baví oni."*

7.3.1. Shrnutí okruhu č. 3

Všichni čeští europoslanci komunikují pravidelně jak s novináři, tak i přímo s voliči. A to nejen během předvolební kampaně, ale i po celou dobu svého mandátu. Někteří z nich zmínili, že využívají možnosti přivést skupinový zájezd na návštěvu do sídel Evropského parlamentu, jiní zmínili pořádání besed či navštěvování škol. Všichni se dle svých slov snaží o aktivní a systematickou komunikaci s českými občany, a i prostřednictvím svých sociálních sítí, na nichž sdílí svou práci a politické postoje. Nejvyužívanějšími sociálními platformami jsou pro všechny respondenty Facebook a Twitter, dále je oblíbený Instagram či Youtube. Europoslanci se ovšem zároveň shodli na tom, že lze najít v jejich komunikaci prostor pro zlepšení. Zejména však z časových důvodů jim připadá, že nemohou v oblasti komunikace podat stoprocentní výkony. Většina z dotazovaných ovšem vnímá, že se v komunikaci čím dál tím více zlepšují.

Za největší bariéru, na kterou ve své snaze o komunikaci s českou veřejností narážejí, považují mimo omezený čas také nezájem voličů. Pramení jak ze zakořeněné negativní asociace s Evropskou unií, tak z pověstné „vzdálenosti Bruselu", tedy nejen té geografické, ale rovněž i časové. V Evropském parlamentu se totiž rozhoduje o věcech dlouho dopředu, tudíž schválené předpisy a směrnice budou mít na ČR dopad zpravidla v řádu několika let. Čímž narážíme na další zmínění problém – neznalost občanů procesů a fungování jednotlivých evropských institucí. Na základě toho je poté pro europoslance těžké vysvětlit, na co reálně mají vliv a na co ne. Překážkou rovněž může být i politická ideologie, s níž jednotliví občané přicházejí

k vzájemné interakci a na jejímž základě si daného politika odmítají vyslechnout. Jako hlavní bariéru však většina respondentů uvedla nezájem médií o informování o evropských tématech.

Jde-li o média, všichni europoslanci uvedli, že s českými novináři komunikují na pravidelné bázi a většina z nich jim své výstupy sama nabízí. Nicméně, jak již bylo zmíněno, často se aktuální projednávaná či schválená témata k veřejnosti nedostanou, jelikož o ně není zájem ze strany diváků. A tak o nich ani média dostatečně neinformují. Přestože oslovení respondenti poskytují rozhovory, neodmítají debaty a své postoje se snaží dle svých slov komunikovat, nedostává se jim v médiích dostatečného prostoru. Mezi již výše zmíněné důvody patří i nedostatečný počet českých novinářů k pokrytí agendy EP či upozaďování některých europoslanců a jejich názorů.

Je tedy jasně patrné, že key opinion leadeři, tedy čeští europoslanci s českou veřejností aktivně komunikují. Nabízí se zde ovšem kupříkladu otázka, zda slouží placené mediální výstupy k podpoře povědomí o EP nebo k politickému PR daného politika. Teoreticky je však možné obojí. Zároveň i politické public relations je legitimní forma komunikace, kterou lze efektivně využít k vysvětlení politiky a informování občanů a dalších stakeholderů. Problém ovšem nastává, když se politické PR zaměňuje s komunikací instituce jako takové. A to z toho důvodu, že politická komunikace klade na první místo logicky prospěch daného politického aktéra. Politické PR v tomto případě slouží primárně jako nástroj k propagaci politika, k upoutání pozornosti, mobilizaci stávajících příznivců a získání nových voličů. Názory občanů se na danou instituci tudíž formují skrze tyto informace, které jsou publiku podávány s jasným účelem. Tímto je tedy ohrožena nejen strategická komunikace instituce, ale mnohdy i její samotná pověst.

Díky tomu, že se europoslanci nebojí besed i osobních setkání s občany, je zde možnost navázání dialogu, což je jedním z hlavních pilířů posilování demokracie a pocitu sounáležitosti. Přímá komunikace s občany může značně zvýšit jejich povědomí o chodu evropských institucí, díky čemuž se zvýší i zájem o daná témata. Pokud si tedy europoslanec jen čistě nebuduje svou značku, ale aktivně se snaží přiblížit lidem význam Evropského parlamentu, může být strategická komunikace EP skrze své zástupce funkční.

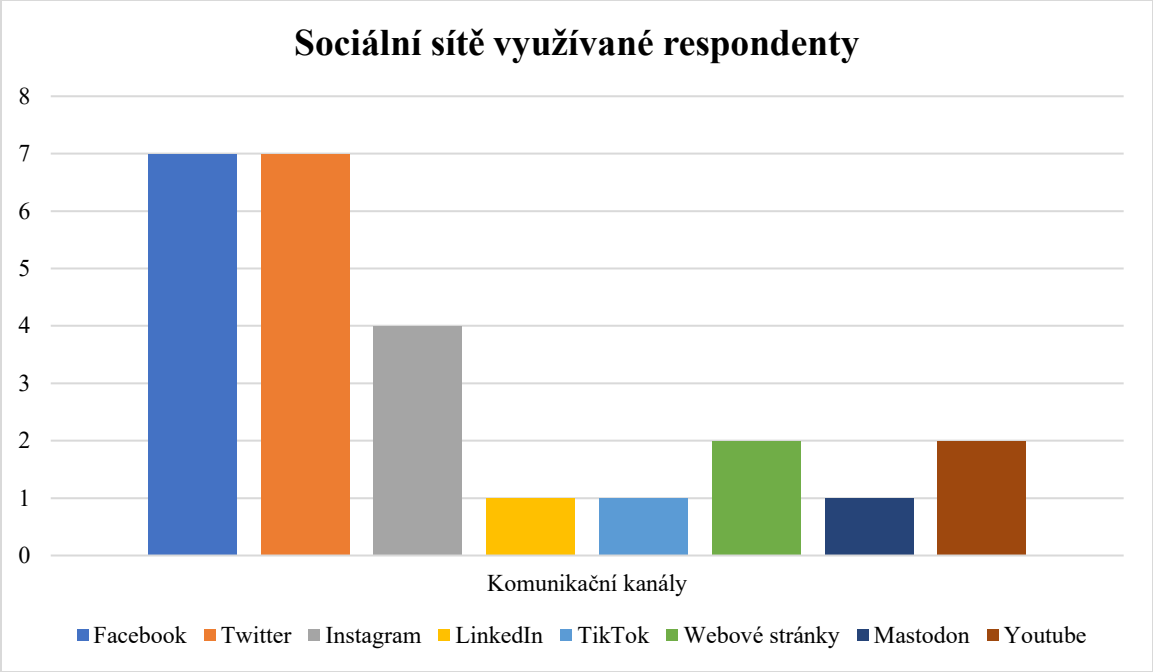

Tabulka č. 4: komunikační kanály europoslanců

Tabulka kvantifikuje komunikační kanály využívané oslovenými europoslanci.

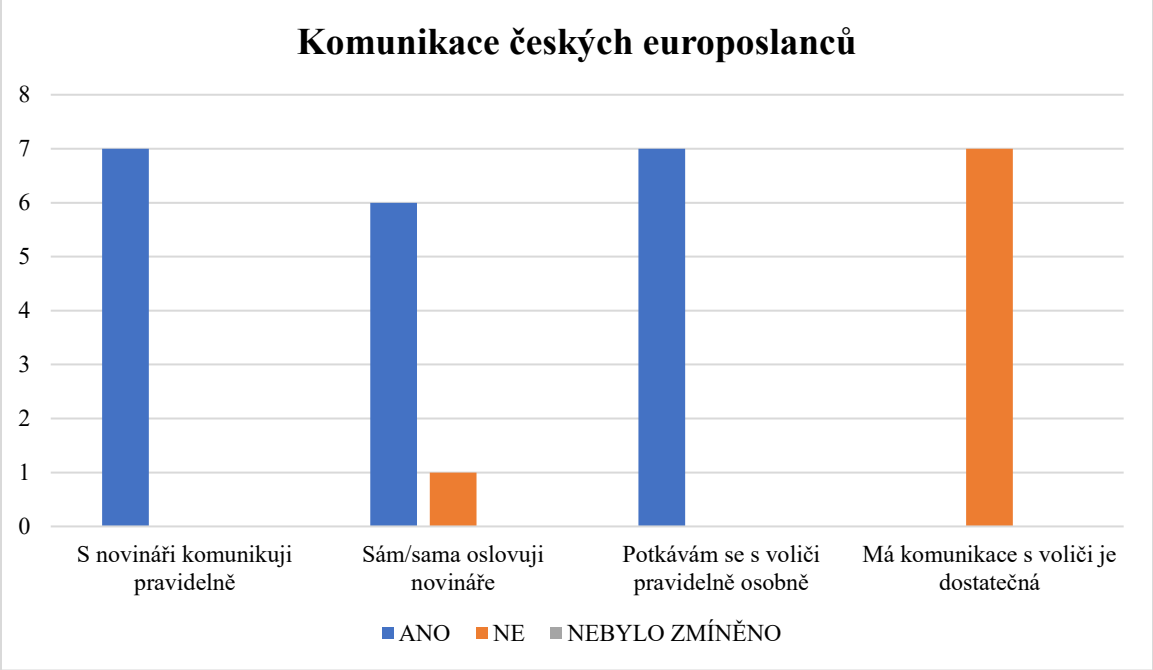

Tabulka č. 5: formy komunikace respondentů

Tabulka kvantifikuje názory způsoby, jimiž europoslanci komunikují svá sdělení.

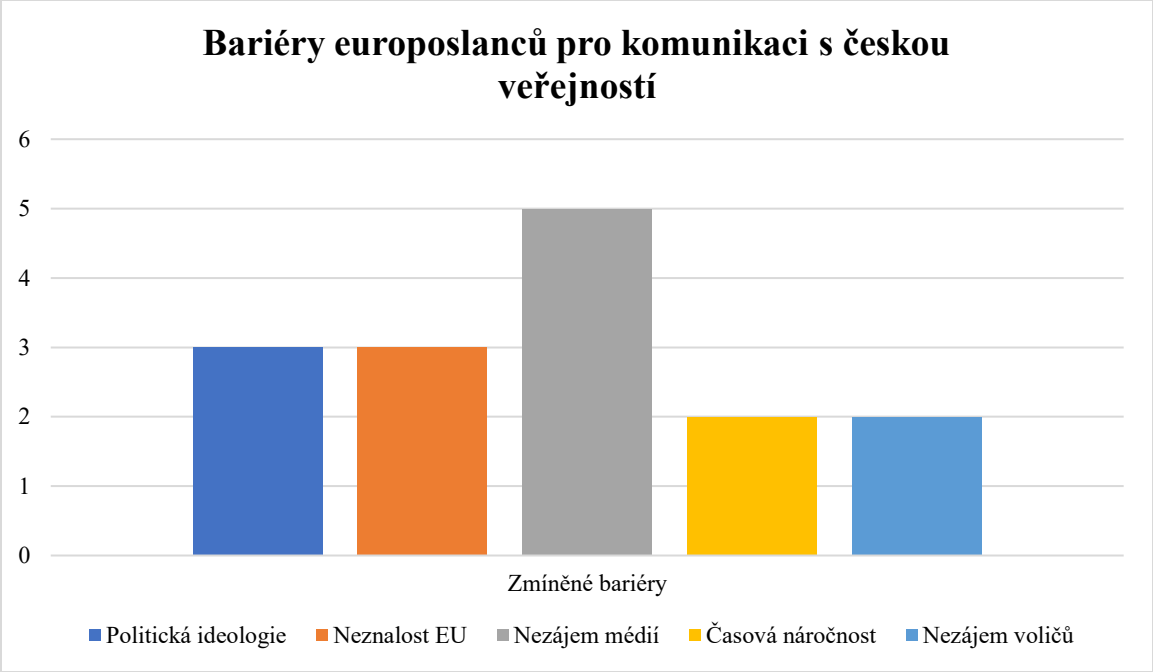

Tabulka č. 6: jaké bariéry vnímají europoslanci při komunikaci

Tabulka kvantifikuje bariéry, o nichž europoslanci ve svých odpovědích hovořili.

7.4. Diskuse

Výzkum, který proběhl na přelomu roku 2022 a 2023 se sedmi českými europoslanci, se zaměřoval na různé aspekty komunikace samotných respondentů i Evropského parlamentu jako celku. V předchozích kapitolách byly představeny okruhy, které blíže zkoumaly dané výzkumné otázky a byly doplněny o úryvky z polostrukturovaných rozhovorů. Ke každému zkoumanému okruhu byly přiloženy i ilustrativní grafy, jež kvantifikovaly zkoumané jevy. Celou analytickou prací se pak prolíná vztah mezi komunikací a demokracií, které jsou stěžejními pojmy této diplomové práce a nyní jim bude vyhrazeno i závěrečné zhodnocení.

Na základě získaných odpovědí v prvním okruhu výzkumu podepřených o teorii strategické komunikace se dá shrnout, že EP ne příliš dobře zvládá komunikovat prostřednictvím správných kanálů ta nejvhodnější sdělení. Zároveň se ne vždy zaměřuje na dlouhodobou, srozumitelnou a konzistentní komunikaci daných témat svému publiku, a tak se mu nedaří dostat do podvědomí občanů svou misi a své cíle. Toto není však pouze chybou EP a jeho nesprávných komunikačních strategií, tento fakt ovlivňují i další faktory (místní politici, nezájem daného publika, nedostatečné mediální pokrytí, dezinformace atd.)

Přestože Parlament zveřejňuje veškeré informace o svých aktivitách, lze říci, že jich je v konečném výsledku nadbytek a k české veřejnosti se jich stejně dostane jenom minimum. A to zejména proto, že i když jsou žádané informace k dispozici, často se nedostanou k relevantním cílovým skupinám, jelikož si je musí veřejnost aktivně vyhledávat sama. I to má vliv na nízkou důvěru českých občanů v Evropské instituce. Neopomínejme rovněž hojně využívaný jazyk ke komunikaci, tzv. „Eurospeak“. Tudíž občané, k nimž je dané sdělení komunikováno, nerozumí a ztrácí tak o téma zájem. Pakliže nepodává Unie své zprávy občanům srozumitelnou formou, těžko může doufat, že rozvine veřejnou debatu.

Na vytváření a formování institucionální důvěry se podílí mnoho aspektů, jedním z nich je právě strategická komunikace, díky níž si instituce buduje jméno i dobrou pověst. Pokud by Evropský parlament praktikoval efektivní model dvousměrně symetrické komunikace, namísto strohého zahlcování občanů sděleními by s nimi vyhledával dialog. Jakmile by veřejnost nabyla dojmu, že je danou institucí vyslyšena, zvyšovala by se i její důvěra v ní a nepřipadala by jí vzdálená. Je zde také na vině nedostatečné mediální pokrytí evropských témat, zde se ovšem točíme v kruhu – pokud nebude mít veřejnost zájem o to, co se na půdě Evropského parlamentu děje, média jeho práci nebudou (z důvodu nízké sledovanosti) zveřejňovat, tudíž občan zůstane neinformován. Evropský parlament by proto měl nejen zlepšit přehlednost svých sdělení, ale i změnit distribuci na základě úzce vyhraněných cílových skupin.

Na lepší informovanost české veřejnosti o EP mohou mít ovšem zásadní vliv jeho přímo volení zástupci – čeští europoslanci. Dle výsledků třetího okruhu výzkumné části je jasně patrné, že se oslovení se europoslanci snaží k voličům dostat svá sdělení a svou odvedenou práci skrze různé komunikační kanály. S občany se všichni stýkají pravidelně, záleží však na jejich sebeprezentaci, aktivitě a komunikačních dovednostech, které během těchto setkání prezentují. Zároveň záleží i na tom, jak moc při setkáních prezentují sami sebe a své politické postoje a kolik se dostane prostoru samotné instituci.

Všichni respondenti jsou politici, nicméně mají k dispozici nejen široký tým spolupracovníků, ale i budget, který jim komunikaci usnadňuje. Je tedy otázkou, nakolik jsou jimi zmíněné bariéry skutečně nepřekonatelnou překážkou, a nakolik dostávají větší prostor jiné oblasti jejich politické práce. Europoslanci však jasně vědí, že pokud nebudou dostatečně vidět a nebude jejich tvář známa, jejich šance na uplatnění se ve vysoké politice klesá. Snaží se proto svá sdělení dostat na

televizní obrazovky či v jiných mediálních formách mezi občany. Bohužel i oni stále naráží na nezájem o evropská témata, v jejichž důsledku je jejich práce mediálně upozaďována.

Druhý okruh výzkumu nám zřetelně ukázal, že Evropská unie má samozřejmě zásadní dopad na demokracii v České republice, ať už v tomto procesu hraje Evropský parlament různě významnou roli. Vliv této instituce na demokratický proces je diskutabilní vzhledem možným k nedostatkům demokratické legitimity celé EU. Parlament však bezesporu ovlivňuje českou legislativu i politickou diskuzi, otázkou však je, zda má i jeho komunikace vliv na demokracii v ČR. Vzhledem k tomu, jak málo informací se skrze samotný Parlament k široké veřejnosti dostává, by se mohlo zdát, že je jeho komunikace jen bezvýznamný a nedůležitý aspekt, jejíž role není pro posilování demokracie v ČR klíčová. Na druhou stranu velkou část této úlohy mají v gesci samotní europoslanci, kteří dle svých vyjádření s veřejností pravidelně komunikují skrze rozličné kanály.

Výzkum i aktivity europoslanců tedy naznačují, že existuje vliv komunikace Evropského parlamentu na demokracii v ČR, nicméně jeho rozsah není zcela jasný a lehce měřitelný. Komunikace aktivit Evropského parlamentu má přímý vliv na českou legislativu, politickou diskuzi i fungování českých institucí, stejně tak jako nepřímo ovlivňuje politický dialog, názory a nové perspektivy. Velký podíl na celkové informovanosti občanů mají rovněž právě europoslanci, kteří, jakožto přímo volení zástupci, Unii více přibližují lidem. Na základě těchto výsledků lze tedy potvrdit stanovenou hypotézu, že se *„Evropský parlament snaží strategicky posilovat demokracii prostřednictvím key opinion lídrů."*

7.4.1. Implikace do praxe

Jestliže si EP klade dlouhodobě za cíl, aby se jeho komunikace opírala o tři základní principy – naslouchání, informování a přizpůsobování zpráv adresátům, je třeba se zaměřit na několik komunikačních oblastí.

Parlament by měl skončit s jednosměrným prostým sdělováním témat, ale více se zaměřit na stálý dialog a vzájemné pochopení. Ideálně zapojit občany do diskusí o budoucí podobě EU, zjistit jejich názory na nejrůznější výzvy, kterým EU čelí, a zajistit, že se cítí vyslyšeni. Konference o budoucnosti Evropy byla dobrým začátkem, je ovšem třeba nepolevit a jednat i po jejím skončení. Pokud jde Evropskému parlamentu skutečně o zajištění soudržnosti, solidarity a

sociální spravedlnosti, žádné téma pro něj nesmí být tabu. K podpoření participativní demokracie, kdy to budou právě občané členských států, kteří se zapojí do určování směru dalšího vývoje, musí veřejnost vnímat, že má její aktivita smysl. EP potřebuje začít využívat efektivní strategické a dlouhodobé komunikace k dosažení těchto cílů.

Informování občanů by se mělo celkově transformovat. Zprvu by se namísto „Eurospeaku" měl zavést efektivní „plain language", díky němuž občané instituci lépe a jednodušeji pochopí. Nemělo by se zapomínat, pro koho jsou dané informace publikovány a jak širokou veřejnost musí zasáhnout a zaujmout. Nejen EP, ale i jednotlivé politické strany kandidující ve volbách příští rok, by měly přijít s moderními a dynamickými komunikačními kampaněmi, z nichž bude jasně patrné, v čem spočívá skutečná přidaná hodnota EU a jejích orgánů pro členské státy. Je třeba ke komunikaci také vybírat konkrétní a aktuální témata, klidně taková, která u občanů vyvolají emoce. Díky tomu u nich bude spíše podpořen pocit sounáležitosti a soudržnosti s EU, s probíraným tématem se lépe identifikují a zapojí do diskuse. EP poté nesmí opomenout prezentaci výsledků jednotlivých debat, jelikož když lidé neuvidí výsledek svého podílu v diskusi, je menší šance, že se zapojí i podruhé.

V neposlední řadě je třeba se zaměřit jak na jednotlivé členské státy, tak i na europoslance. Ti totiž mají ke svým občanům nejblíž. I nadále by se s nimi tedy měli scházet na osobních setkáních, informovat je o tom, co právě EP dělá a čemu se věnuje, diskutovat s nimi. Díky jejich aktivní a soustavné komunikaci bude zvyšována kvalita demokracie v členských státech, lidé se budou více zajímat, debatovat a snažit se sami zapojit. Jakmile o evropská témata nastane hlubší zájem, i europoslanci získají větší prostor v médiích a jejich poselství o jejich práci a EU budou vyslyšena. K tomu mohou lehce využívat nejen svých sociálních sítí, ale vystupování na plenárních zasedáních, informování o jednáních výborů či dalších událostech, které se v Bruselu a ve Štrasburku odehrají. Zároveň se tím i zvýší povědomí o nich samotných, což se k volené politické funkci vždycky hodí.

V současné situaci to ovšem nebudou mít jednoduché, protože globální krize důvěry v média se stále prohlubuje a v ČR je dokonce na rekordně nízké úrovni. To, že mezi lidmi obecně klesá

zájem o tradiční média, jako je tisk, rozhlas a televize, a současně s tím i o politické zprávy[188], může mít silně negativní dopad na celkové mediální pokrytí práce EP. Na druhou stranu jsou to právě europoslanci, kteří mohou lidem nabídnout aktuální a přímý vhled pod pokličku evropské politiky, a to i na netradičních zpravodajských platformách.

Dále nesmí opomíjet komunikaci směrem k vládě či své politické straně, jelikož i z tohoto směru mohou být evropská témata veřejnosti efektivně nabízena. I ony mají na obraz EU v ČR vliv a sdílí společně stejný cíl – soudružnost, která povede k posílení demokratických principů a fungování celého společenství. V neposlední řadě by si i sami europoslanci měli být vědomi toho, jak klíčovou instituci pro demokracii v celé EU reprezentují. A proto by posilování důvěryhodnosti v ní mělo být jejich prioritou.

[188]Reuters Institute Digital News Report 2023 [online]. Reuters Institute for the Study of Journalism, 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital_News_Report_2023.pdf

8. Závěr

Tato diplomová práce se věnovala Evropskému parlamentu, konkrétně jeho komunikaci a jaký vliv a dopad má na demokracii v České republice. Zároveň za pomoci teoretických konceptů zhodnotila její strategičnost a efektivnost a zda plní své vytyčené cíle.

V teoretické části byly představeny koncepty spojené s komunikací. Prostor byl věnován její obecné definici i přiblížení strategické komunikace jakožto klíčové podkategorie pro tuto diplomovou práci. Pozornost byla dále věnována třem konkrétním formám komunikace – politické, vládní a institucionální. Následně bylo polemizováno nad otázkou, pod který koncept by dala spíše zařadit komunikace EU. Dále byly podrobněji představeny dílčí instituce Evropské unie, přičemž největší pozornost dostal Evropský parlament a jeho funkce. V práci byl také rozebrán pojem demokracie, demokracie v EU a její deficit. Závěrem teoretické části byla shrnuta komunikační strategie Evropského parlamentu, její vývoj a prostředky, které EP ke své komunikaci využívá.

V praktické části diplomové práce byla nejprve popsána metodologie výzkumu, mezi níž patřily cíle, výzkumné otázky i hypotéza. Byla blíže představena metoda polostrukturovaných rozhovorů a osvětlen výběr výzkumného vzorku. V následné analytické části byly rozebrány rozhovory se sedmi českými europoslanci týkající se nejen jejich vlastní komunikace s občany, ale i Evropského parlamentu jako instituce, možných komunikačních bariér a jak je tímto ovlivněna demokracie v České republice. Analýzou byla zodpovězena hypotéza výzkumu i vedlejší výzkumné otázky, celkově shrnuta efektivnost komunikace jak EP, tak samotných europoslanců, odvozen vliv na demokracii a bylo odhaleno, v čem se stále nacházejí mezery. Prostor je rovněž věnován vztahu médií k pokrývání evropských témat. Diskuse výzkumu je současně věnována implementaci zkoumaných jevů do praxe a možnostem, díky kterým by posílila nejen strategická komunikace EP, ale i samotná demokracie napříč Unií.

Již dříve byl Evropský parlament a jeho funkce zkoumány z různých úhlů pohledu, tato diplomová práce však posouvá znalost o koherentní přehled komunikační strategie EP a využívaných prostředků včetně zaměření se na samotné české volené zástupce v této instituci. Díky polostrukturovaným rozhovorům nabízí přímý vhled na jednotlivé aspekty komunikace a jakou mírou skutečně ovlivňují demokracii v ČR.

9. Použitá literatura a zdroje

1. Spojení EU s mládeží. *Strukturovaný dialog s mládeží* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.strukturovanydialog.cz/1-spojeni-eu-s-mladezi

30 years of EU single market: European Parliament. *Facebook*. 2022 [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://fb.watch/ieKas93AWR/

Annual activity report. *DG COMMUNICATION, European Parliament* [online]. 2018 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/185128/5_COMM_AAR2018_Consolidated_EN_Signed.pdf

BÍBA, Jan. Niccolò Machiavelli: Vladař. *A2larm* [online]. 2015 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: https://a2larm.cz/2015/11/niccolo-machiavelli-vladar/

BŘICHÁČEK, Tomáš. Demokratický deficit EU: mýty a skutečnost. *EUR-Lex* [online]. Centrum pro studium demokracie a kultury [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.cdk.cz/demokraticky-deficit-eu-myty-skutecnost

BUMBA, Jan a Michael ERHART. *Eurospeak, který přichází z Bruselu, je odtržený od zdravého selského rozumu, míní ekonom Zahradník*. Český rozhlas Plus [online]. 2021 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://plus.rozhlas.cz/eurospeak-ktery-prichazi-z-bruselu-je-odtrzeny-od-zdraveho-selskeho-rozumu-mini-8457066

BUŘÍVALOVÁ, Irena. Obor musí vyzrát a nebát se hodnocení. *MAM Marketing & Media* [online]. 2022 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://mam.cz/zpravy/2022-08/obor-musi-vyzrat-a-nebat-se-hodnoceni/

CALLAGHAN, Karen a Frauke. SCHNELL. Framing American politics. Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Přes, c2005. s. 264., ISBN 0822958643.

Cambridge Analytica pracovala pro kampaň za brexit, tvrdí bývalá manažerka. Firma to v minulosti popírala. *iRozhlas* [online]. 2019 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/cambridge-analytica-velka-britanie-leaveeu-evropska-unie-brexit_1907301948_gak

CICERO a Marcus TULLIUS. *Ciceronovy řeči proti L. Katilinovi a jeho soudruhům*. Vídeň: Nákladem F. Tempského. 1893, s. 61.

Cíle a hodnoty. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_cs

Citizens‘ App: Evropa jako na dlani: Zpravodajství. *Evropský parlament* [online]. 2019 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20190111IPR23213/citizens-app-evropa-jako-na-dlani

Clear writing for Europe 2023. *European Commission: Supporting European democracy and transparency through clear language.* [online]. 2023 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/events/clear-writing-europe-2023-2023-05-23_en

CO DĚLÁ EVROPA PRO MĚ [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.what-europe-does-for-me.eu/cs/home

Co je to demokracie: Metodika pro pedagogy. *Fórum pro prožitkové vzdělávání, z.ú.* [online]. Praha, 2020. s. 16. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.forumppv.cz/wp-content/uploads/2020/09/Metodika_Co-je-to-demokracie.pdf

Communication. *European Commission* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/communication_en

CORNER, John a Dick PELS, ed. *Media and the Restyling of Politics: Consumerism, Celebrity and Cynicism*. SAGE Publications, 2003, s. 224. ISBN 978-0761949213.

CRHA, Miroslav, Pavel HAVLÍČEK, Veronika VÍCHOVÁ a Nikola HOŘEJŠ. *STRATEGICKÁ KOMUNIKACE STÁTU*. 2022. [cit. 2023-01-24]. s. 46. Dostupné také z: https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2022/10/analyza-a-doporuceni-strategicka-komunikace-statu.pdf

Čermák, Daniel, Stachová, Jana. 2010. „Zdroje institucionální důvěry v České republice.“ Sociologický časopis/Czech Sociological Review 46 (5): 683-717. ISSN 0038-0288.

Česko v žebříčku demokracie The Economist stouplo. Nejvíc propadlo Rusko. *ČT 24* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3562737-cesko-v-zebricku-demokracie-economist-stouplo-nejvic-propadlo-rusko

DE PREE, Max. Umění vést. Praha: Management Press, 1995, s. 160. ISBN 80-85603-74-8.A

Definice politické komunikace. KŘEČEK, Jan. Politická komunikace: od res publica po public relations. Praha: Grada, 2013, s. 176. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3536-8.

Democracy Index 2022: Frontline democracy and the battle for Ukraine. 2023. The Economist Intelligence Unit Limited.

Demokratický deficit. *EUR-Lex* [online]. 2008 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:democratic_deficit

Directorate-General for Communication. *The Secretary-General* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://the-secretary-general.europarl.europa.eu/en/directorates-general/comm

DOLEŽALOVÁ, Eva. *Komunikační funkce politického systému EU*. [online]. Brno, 2008. s. 102. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://theses.cz/id/1wh9m5/. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Markéta Pitrová, Ph.D.

Doporučení Rady o společných hodnotách, inkluzivním vzdělávání a evropském rozměru výuky. *European Commission* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://education.ec.europa.eu/cs/focus-topics/improving-quality/inclusive-education/common-values

Dotazy občanů – kontaktní formulář. *Evropský parlament: Ask EP* [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/forms/cs/ask-ep

DRAFT Union annual budget for the financial year 2023. *European Commission* [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/budget/data/DB/2023/en/SEC01.pdf

DURĎA, O. *Analýza modelu komunikace regionální politiky EU v ČR*. 2016, s. 44. Evaluační teorie a praxe 4(1).

Důvěra v Evropskou unii a Evropský parlament mírně posiluje, stále však většina veřejnosti těmto institucím nedůvěřuje. *STEM* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.stem.cz/duvera-v-evropskou-unii-a-evropsky-parlament-mirne-posiluje-stale-vsak-vetsina-verejnosti-temto-institucim-neduveruje/

DVOŘÁK, Petr. Proč Evropská unie mluví tak, jak mluví. *Pravý břeh: INSTITUT PETRA FIALY* [online]. 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://pravybreh.cz/proc-evropska-unie-mluvi-tak-jak-mluvi/

ELCANO GLOBAL PRESENCE REPORT [online]. Madrid, 2022 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://media.realinstitutoelcano.org/wp-content/uploads/2022/07/elcano-global-presence-report-2022.pdf. Real Instituto Elcano.

EU v roce 2022: Souhrnná zpráva o činnosti Evropské unie [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://op.europa.eu/webpub/com/general-report-2022/cs/#chr8

Euro area. *European Commission* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/euro-area_en

Eurocentra: *MAPA EUROCENTER* [online]. [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://eurocentra.cz/

Europe by Satellite. *European Parliament: Audiovisual Services* [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/website/multimedia-centre/en/europe-by-satellite.html

European Democracy Support Annual Review 2022. *Carnegie Europe* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://carnegieeurope.eu/2023/01/30/european-democracy-support-annual-review-2022-pub-88818

European Documentation Centre. *Collega od Europe* [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.coleurope.eu/research/college-libraries/bruges-library/european-documentation-centre

European Parliament. *Facebook*. 2022 [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/europeanparliament/

European Parliament. *Instagram* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.instagram.com/europeanparliament/?hl=cs

European Parliament. *Twitter* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://twitter.com/Europarl_EN

Evropská komise. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://euroskop.cz/evropska-unie/instituce-eu/evropska-komise/

Evropská komise: INSTITUCE EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-commission_cs

Evropská rada: Instituce EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-council_cs

Evropská unie: MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A VS. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2023 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx

Evropská unie. *Státní zastupitelství* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/vice-o-szmezinarodni-spoluprace/evropska-unie/

Evropský parlament. Europarl.europa.eu [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/portal/cs

Evropský parlament. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://euroskop.cz/evropska-unie/instituce-eu/evropsky-parlament/

Evropský parlament: INSTITUCE EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-parliament_cs

Evropský parlament v Česku. *Twitter* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://twitter.com/europarl_cz?lang=cs

Evropský výbor regionů. *Zpráva skupiny na vysoké úrovni pro evropskou demokracii* [online]. 2022, 45 s. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://cor.europa.eu/en/engage/brochures/Documents/Report%20of%20the%20High%20Level%20Group%20on%20European%20Democracy/COR-2022-00360-00-02-RI-TRA-CS-N.pdf. Evropská unie.

Facebook. *European Commission* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/EuropeanCommission

Facebook. *Idealab* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://idealab.cz/slovnik/facebook/

Facebook. *NATO* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/NATO

Facebook. *OECD* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/theOECD

Facebook se musí zodpovídat ze skandálu Cambridge Analytica, požadují poslanci. *Evropský parlament: Zpravodajství* [online]. 2018 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20180418STO02004/facebook-se-musi-zodpovidat-ze-skandalu-cambridge-analytica-pozaduji-poslanci

Facebook. *United Nations* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.facebook.com/unitednations

Fakta a čísla o hospodářství Evropské unie. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/economy_cs

Fakta a čísla týkající se života v Evropské unii. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/life-eu_cs

Fiala, P. - Pitrová, M. (2009). s. 803. Evropská unie (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury).

FREDRIKSSON, Magnus a Josef PALLAS. *Strategic Communication as Institutional Work. The Routledge Handbook of Strategic Communication* [online]. 2014, s. 620. Routledge [cit. 2023-03-11]. ISBN 9780203094440. Dostupné z: https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9780203094440.ch9#

Galletta, Anne (2013). Mastering the Semi-Structured Interview and Beyond. s. 258. New York: New York University Press.

Hallahan, K., Holtzhausen, D., Ruler, B. v., Verčič, D., & Sriramesh, K. (2007). Defining Strategic Communication. International Journal of Strategic Communication, 1(1), 3-35. Routledge. 10.1080/15531180701285244

HEJLOVÁ, Denisa, 2015, s. 256. Public Relations. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5022-4.

HEJLOVÁ, Denisa. *Public relations*. Habilitační práce. 2017, s. 309. Praha: Univerzita Karlova

HEJLOVÁ, Denisa. *Strategická komunikace: Proč je v krizové situaci potřeba? FORUM: Magazín Univerzity Karlovy* [online]. 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.ukforum.cz/rubriky/nazory/522-strategicka-komunikace-proc-je-v-krizove-situaci-potreba

Hodnoty EU nejsou jen prázdnými frázemi. *Euroskop* [online]. 2021 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://euroskop.cz/2021/11/15/hodnoty-eu-nejsou-jen-prazdnymi-frazemi/

HOFFMANNOVÁ, Jana. *Jak vedeme dialog s institucemi*. Praha: Academia, 2000, s. 188. ISBN 80-200-0446-7.

HOFFMANNOVÁ, Jana, Jiří HOMOLÁČ, Eliška CHVALOVSKÁ, Lucie JÍLKOVÁ, Petr KADERKA, Petr MAREŠ a Kamila MRÁZKOVÁ. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016, s. 299. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2566-1.

HORKÝ, Petr. VELKÉ SROVNÁNÍ POSTKOMUNISTICKÝCH ZEMÍ. *RESPEKT* [online]. 2019 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.respekt.cz/tydenik/2019/47/jak-se-nam-zije

HRADILOVÁ, Jitka. Komunikace s občany – strategická priorita informační politiky Evropské unie. *IKAROS: Elektronický časopis o informační společnosti* [online]. 2005 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://ikaros.cz/komunikace-s-obcany-%E2%80%93-strategicka-priorita-informacni-politiky-evropske-unie

HRUBÝ, Jiří. *Strukturální moc Evropské Unie v Maghrebu*. Praha, 2018, s. 94. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav politologie. Vedoucí práce Znoj, Milan.

HRUBÝ, Jiří. *Strukturální zahraniční politika Evropské unie*. ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ PRAHA [online]. 2017 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.iir.cz/strukturalni-zahranicni-politik-evropske-unie

HYBRANTOVÁ, Romana. *Soft power v praxi Evropské unie - případová studie Bělorusko* [online]. Praha, 2012, s. 55. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://theses.cz/id/k3i5lv/. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Jana Peterková.

Churchill's "Democracy is the Worst Form of Government…" [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. ISSN Richard M. Langworth. Dostupné z: https://richardlangworth.com/worst-form-of-government

CHYŇAVOVÁ, Anna. *Soft power a Nation branding Jižní Koreje: případová studie korejských aktivit v České republice*. Praha, 2022, 90 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Ing. Petra Koudelková, Ph.D.

Infographic - 2023 EU budget: Main areas. *European Council: Council of the European Union* [online]. [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.what-europe-does-for-me.eu/cs/home

Instagram. *European Commission* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://instagram.com/europeancommission?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==

Instagram. *Idealab* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://idealab.cz/slovnik/instagram/

Instagram. *NATO* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://instagram.com/nato?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==

Instagram. *United Nations* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://instagram.com/unitednations?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==

Institut politického marketingu. 2013 [cit. 2023-01-24]. *Slovník politického marketingu: Politická komunikace*. Dostupné na https://politickymarketing.com/glossary/politicka-komunikace

Instituce EU. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://euroskop.cz/evropska-unie/instituce-eu/

ISKRA, Katarzyna Anna. Communication policy. *Evropský parlament: Fact Sheets on the European Union* [online]. 2022 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy

ISKRA, Katarzyna Anna. Komunikační politika: Fakta a čísla o Evropské unii. *Evropský parlament* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/144/komunikacni-politika

Jak pracujeme. *EPP* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.eppgroup.eu/cs/o-nas/jak-pracujeme

Jazyky. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/languages_cs

JENNE, Dalibor. *Budování měkké moci jako součást zahraniční politiky Číny* [online]. Brno, 2012, s. 127. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://theses.cz/id/85yvl1/. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.

JURÁŠKOVÁ, Olga a Pavel HORŇÁK. *Velký slovník marketingových komunikací*. Praha: Grada, 2012. s. 272. ISBN 978-80-247-4354-7.

KOLOVOS, Ioannis a Phil HARRIS. *Political marketing and political communication: the relationship revisited.* University of Otago, 2005, s. 14.

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *BÍLÁ KNIHA O EVROPSKÉ KOMUNIKAČNÍ POLITICE* [online]. Brusel, 2006, s. 7. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0035:FIN:CS:PDF

KOMISE. *Partnerství pro komunikaci o Evropě* [online]. 2008, 2 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/pdf/declaration_insti/declaration_final_CS.pdf

Komunikace: GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/communication_cs

Konference o budoucnosti Evropy. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_cs

KOPECKÝ, Josef. Jourová bude eurokomisařkou a ČSSD si vybojovala vyšší minimální mzdu. *IDNES.cz* [online]. 2014 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/jourova-bude-novou-ceskou-eukomisarkou-koalice-se-shodla.A140721_085048_domaci_kop

KOŤÁTKO, Petr. *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komunikace

KOZLOVÁ, Michaela a Petr KANIOK. Instituce jako klíč ke komunikační politice EU? Politologický časopis. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, roč. 18, č. 3, s. 254. ISSN 1211-3247.

LAMMERS, John C. *How Institutions Communicate: Institutional Messages, Institutional Logics, and Organizational Communication*. 2011, s. 182. Management Communication Quarterly.Sv.

LORD, Christopher. Does the EU Suffer from a Democratic Defi cit?: The Myth of Europe's "Democratic Defi cit". *Forum IE* [online]. 2008 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: http://www.princeton.edu/~amoravcs/library/myth_european.pdf

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 448. ISBN 978-80-7367-574-5.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2021a. Všechno, co jste kdy chtěli vědět o strategické komunikaci (ale báli jste se zeptat) [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vsechno-co-jste-kdy-chteli-vedet-o-strategickekomunikaci-ale-bali-jste-se-zeptat.aspx

MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístupy a metody v psychologickém výzkumu. 3 vyd. Praha: Grada, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.

MIŠOVIČ, Ján. Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor. Praha: Slon, 2019. s. 292. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-285-2.

NAGY, Carolin. "*We talk even when we're not saying anything"– The Five Axioms of Communication According to Paul Watzlawick*. JCCenters.org. JDC Europe, 2006.

NYE, Joseph. *Soft Power: The Means To Success In World Politics*. Hachette UK, 2009, s. 256. ISBN 9780786738960.

PALATA, Luboš. Jak se řídí Unie? Co je Evropská rada, Rada Evropské unie a Rada Evropy. *Deník* [online]. 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/cesko-a-eu/ceske-predsednictvi-v-eu-vysvetleni.html

Parlamentarium: Visiting. *European Parliament* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://visiting.europarl.europa.eu/en/visitor-offer/brussels/parlamentarium

PETERKOVÁ, Jana. *Veřejná diplomacie - jen módní pojem nebo skutečná změna?* IN Mezinárodní vztahy. 2006, s. 99.

PIEHL, Aino. *The Influence of ED Legislation on Finnish Legal Discourse*. In: GOTTI, Maurizio a Davide Simone GIANNONI. *New Trends in Specialized Discourse Analysis*. 2006, s. 184. ISBN 9783039111848. Vol. 44. Bern: Peter Lang.

Population on 1 January: Data Browser. *Eurostat* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TPS00001/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=c0aa2b16-607c-4429-abb3-a4c8d74f7d1e

Poslanci Evropského parlamentu: Čeští europoslanci: deváté volební období 2019 - 2024. *Evropský parlament - Kancelář v Česku* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/czechia/cs/va%C5%A1i-poslanci

POSPÍŠIL, Petr. Borrell: Soft power nestačí, Evropa se musí naučit jazyk síly. *Euroskop* [online]. 2020 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://euroskop.cz/2020/07/28/borrell-soft-power-nestaci-evropa-se-musi-naucit-jazyk-sily/

Předsednictví ČR v Radě EU. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://czechia.representation.ec.europa.eu/novinky-udalosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu_cs

PÝCHA, Jan. *Soft power v praxi EU.* Praha, 2012, s. 92. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Jana Peterková.

Question: What is political communication? What can you do with a degree in political communication?. *Master's in Communication* [online]. 2022 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.mastersincommunications.com/faqs/what-is-political-communication

Rada Evropské unie: INSTITUCE EU. *EU* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/council-european-union_cs

Rada Evropy (RE), anglicky Council of Europe (CoE). *Rada Evropy* [online]. 2015 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: http://www.radaevropy.cz/

Reuters Institute Digital News Report 2023 [online]. Reuters Institute for the Study of Journalism, 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital_News_Report_2023.pdf

RUBY, Daniel. 58+ Twitter Statistics For Marketers In 2023 (Users & Trends). *Demand Sage* [online]. 2023 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.demandsage.com/twitter-statistics/

RUBY, Daniel. 71+ Instagram Statistics for Marketers In 2023 (Data & Trends). *Demand Sage* [online]. 2023 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://www.demandsage.com/instagram-statistics/

RÝDLOVÁ, Karolína. *Odraz komunikace MŠMT na oficiálních sociálních sítích*. Praha, 2021, s. 71. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Tereza Klabíková Rábová, Ph.D.

SALMAN, Harrie, NOVÁKOVÁ, Hana, ed. *Evropa v novém světle: evropská kultura jako střed mezi Východem a Západem*. Přeložil Karel MYSLIVEC. Praha: Éós, 1994, s. 204. ISBN 80-901433-3-4.

Seidman, Irving (2013). Interviewing as Qualitative Research. s. 81 – 88. New York: Teachers College Press.

SHEPHERD, Jack. 30 Essential Facebook Statistics You Need To Know In 2023. *Social Shepherd* [online]. 2023 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: https://thesocialshepherd.com/blog/facebook-statistics

SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Teorie komunikace*. 2017, 118 s. Dostupné také z: https://is.slu.cz/el/fpf/zima2020/UBK00127/sablona-distanci-studijni-text_FPF-01_Teorie_komunikace_106.pdf?kod=UCPUCPA;lang=cs. Slezská univerzita v Opavě.

SOUKENÍK, Štěpán. Institucionální komunikace v ČR na příkladu Ministerstva vnitra a jeho projektu elektronizace veřejné správy. Praha, 2012. 73 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí diplomové práce PhDr. Pavel Dolanský.

Strategic Plan 2020-2024: DG COMMUNICATION. 2020, s. 31. European Commisision.

TOMANÍČEK, Michal. Online komunikace Evropského parlamentu a Evropské komise v letech 2014–2017. Praha, 2018. 129 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Anna Shavit, Ph.D.

Twitter. *European Commission* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://twitter.com/EU_Commission?t=wrHy5R72r1Z21gzi6QmSVA&s=09

Twitter. *NATO* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://twitter.com/NATO?t=DWdI9ei52EZeKcwMcLInoA&s=09

Twitter. *United Nations* [online]. [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://twitter.com/UN?t=KkKX2absONpap2nKSuzMRA&s=09

Typy orgánů a institucí EU. *Evropská unie* [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_cs

UHLOVÁ, Jana. *Komunikace jako součást kritického myšlení*: diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra občanské výchovy, 2013, s. 98. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Marta Goňcová, CSc. 23

VELEK, Štěpán. Vliv firmy Cambridge Analytica na výsledky vybraných světových voleb. Praha, 2020. 63 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Komunikačních studií a žurnalistiky Katedra Žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Václav Moravec, PhD., Ph.D.

VOJÁČEK, Lukáš. Rada EU, Evropská rada a Rada Evropy: Jak se liší a kdo v nich zastupuje Česko. *E15* [online]. 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.e15.cz/rada-eu-vs-evropska-rada-vs-rada-evropy-funkce-pravomoce

Všechno, co jste kdy chtěli vědět o strategické komunikaci (ale báli jste se zeptat). Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2022 [cit. 2023-07-27]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/chh/clanek/vsechno-co-jste-kdy-chteli-vedet-o-strategicke-komunikaci-ale-bali-jste-se-zeptat.aspx

Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o podpoře demokratické informovanosti a demokratické angažovanosti mladých lidí v Evropě. *Úřední věstník Evropské unie* [online]. 2020 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XG1201(01)&from=EN

ZPRÁVA o zahraničním vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací. *Evropský parlament* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0187_CS.html

10. Seznam obrázků

Tabulka 1: organizační struktura DG COMM Evropské komise……..……..…41

Tabulka č. 2: hodnocení komunikace EP europoslanci……..…63

Tabulka č. 3: názory europoslanců na demokratický deficit……..…70

Tabulka č. 4: komunikační kanály europoslanců……...77

Tabulka č. 5: formy komunikace respondentů……...77

Tabulka č. 6: jaké bariéry vnímají europoslanci při komunikaci……..……..…78

11. Seznam příloh

Přílohy jsou k nalezení na přiloženém CD.

1. Rozhovor – Markéta Gregorová
2. Rozhovor – Ondřej Knotek
3. Rozhovor – Ondřej Kovařík
4. Rozhovor – Radka Maxová
5. Rozhovor – Stanislav Polčák
6. Rozhovor – Tomáš Zdechovský
7. Rozhovor – Veronika Vrecionová

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Hrabětová Magdaléna

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2020

Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta:
65877443@fsv.cuni.cz

Studijní program/forma studia:
Strategická komunikace/prezenční

Razítko podatelny:

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Došlo dne: 17-02-2023 -1-
Čj: 8 Příloh:
Přiděleno:

Název práce v češtině:
Komunikace Evropského parlamentu a její vliv na demokracii v České republice

Název práce v angličtině:
Communication of the European Parliament and its influence on the democracy in the Czech Republic

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: *ZS 2022/2023*)
(diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí)
LS 2022/2023

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):
Evropská unie široce zasahuje do životů českých občanů, přesto o jejím chodu mnozí příliš nevědí a do jejího politického procesu se nijak nezapojují. EU jim přijde vzdálena, nerozumí jejímu fungování a nevidí smysl ve volbách do Evropského parlamentu. Efektivní a jednotná komunikace by však tento přístup mohla změnit. Tato diplomová práce se tedy bude zabývat komunikací Evropského parlamentu a jejího vlivu na demokracii v České republice.

V teoretické části bude vymezeno několik konkrétních pojmů, jejichž definice jsou nezbytné k porozumění zkoumaného tématu. Následující praktická část bude zaměřena na kvalitativnímu výzkumu, konkrétně na metodu polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s českými europoslanci.

V České republice není téma komunikace EU, potažmo přímo specificky Evropského parlamentu, akademicky nijak aktuálně zpracováno. Sám Parlament aktivně využívá rozdílné komunikační nástroje a platformy, komunikuje jak s médii, tak přímo s občany, míra efektivity jeho komunikace a zásahu cílové skupiny však zkoumána a zveřejňována nijak není.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):
Cílem diplomové práce je koherentně sjednotit fungující komunikační strategie a nástroje Evropského parlamentu do jedné akademické práce. V praktické části pak za pomoci teoretických znalostí a kvalitativního výzkumu získat komplexní vhled do komunikace jednotlivých českých europoslanců s občany, zhodnotit efektivnost komunikace EP a zjistit její dopady na demokracii v ČR.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Diplomová práce bude rozdělena na dvě hlavní části. První část představí teorii, definice jednotlivých pojmů a historii. Druhá část – praktická – se bude věnovat kvalitativnímu výzkumu, konkrétně metodě polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s českými europoslanci.

1. Úvod

TEORETICKÁ ČÁST

2. Komunikace
   2.1. Definice pojmu „komunikace“
   2.2. Definice politické a institucionální komunikace

2.2.1. Politická komunikace
2.2.2. Institucionální komunikace
3. Evropské orgány a instituce
3.1. Evropská rada
3.2. Rada Evropské unie
3.3. Evropská komise
3.4. Evropský parlament
4. Komunikační strategie Evropské unie
4.1. Vývoj komunikace Evropské unie
5. Komunikační prostředky Evropského parlamentu
5.1. Webové stránky
5.2. Televizní zpravodajství EU
5.3. Facebookový účet Evropského parlamentu
5.4. Instagramový účet Evropského parlamentu
5.5. Twitterový účet Evropského parlamentu
5.6. Programy Evropského parlamentu
5.7. Kontaktní střediska Evropského parlamentu
6. Komunikace českých europoslanců
7. Demokratický deficit v rámci Evropské unie
7.1. Definice demokratického deficitu a jeho historie
7.2. Demokratický deficit z pohledu komunikace EU

PRAKTICKÁ ČÁST

8. Stanovení hypotéz
9. Hloubkové rozhovory s europoslanci
10. Výsledky hloubkových rozhovorů
11. Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období)**:**
Kvalitativní výzkum (metoda polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s českými europoslanci)
Oficiální komunikace Evropského parlamentu online (webové stránky, sociální sítě, tiskové služby atd.) i offline (akce pořádané EU v ČR, přímá kontaktní střediska, návštěvnické centrum EP Parlamentarium atd.)
Rozhovory s českými europoslanci o daném tématu.

Metody (techniky) zpracování materiálu:
Analýza stakeholderů, analýza komunikačních toků EP, expertní polostrukturované rozhovory s minimálně šesti českými politiky.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků)**:**

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.
Dílo poskytuje odborný vhled do chodu, struktur a institucí Evropské unie. Přibližuje fungování, cíle a vnitřní stavbu jednotlivých institucí a zároveň mapuje vývoj EU od počátku až po současné nastavení Lisabonskou smlouvou.

FOSSUM, John Erik a Philip SCHLESINGER. *The European Union and the Public Sphere: A Communicative Space in the Making?*. Oxon, Routledge, 2007, 326 s. ISBN 9780415479653.
Dílo se věnuje demokratickému deficitu EU, nedostatku transparentnosti a odpovědnosti. Posuzuje možné vytvoření společného komunikačního prostoru, komunikaci hlavních institucí a jejich spojení s širokou veřejností.

KŘEČEK, Jan. *Politická komunikace: od res publica po public relations.* Praha: Grada, 2013. 169 s. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3536-8.

Kniha představuje úvod do oboru politické komunikace. Přehledně a srozumitelně vykládá jeho základní teorie a koncepty, historii a typické projevy současného politického komunikování.

MAJER, Robert. *Malé státy v EU: případ České republiky.* Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2015. 101 s. ISBN 978-80-210-7992-2.
Kniha se věnuje fungování České republiky a její administrativy v Evropské unii pohledem malého státu. Je postavena na rozhovorech se zaměstnanci české státní správy a českými příslušníky v řadách evropských institucí.

RIPOLL SERVENT, Ariadna. *The European Parliament: (The European Union Series, 93).* Red Globe Press, 2018, 333 s. ISBN 9781137407078.
Kniha zkoumá dynamiku a fungování Evropského parlamentu a ukazuje, v čem je EP klíčovou složkou politického systému EU. Zabývá se tím, jakým způsobem a jak efektivně začleňuje Parlament požadavky občanů do politik, čímž přispívá k širším debatám o demokracii a legitimitě v EU.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

HROCHOVÁ, Kristýna. *Komunikace EU k Západnímu Balkánu.* Praha, 2021. 62 s. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů. Katedra mezinárodních studií a diplomacie. Vedoucí diplomové práce Ing. Zbyněk Dubský, Ph.D.

HUVAROVÁ, Klára. *Instagram jako komunikační nástroj EU na počátku války na Ukrajině.* Brno, 2022. 79 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Otto Eibl, Ph.D.

KUTĚJOVÁ, Monika. *Strategická komunikace NATO a Evropské unie k Černé Hoře.* Praha, 2020. 81 s. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů. Katedra mezinárodních studií a diplomacie. Vedoucí diplomové práce Ing. Zbyněk Dubský, Ph.D.

POŠTULKOVÁ, Lada. *Komunikace evropských záležitostí v ČR: Mají vládní aktéři šanci přesvědčit občany k podpoře EU?.* Brno, 2019. 91 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií. Vedoucí práce Doc. PhDr. Petr Kaniok, Ph.D.

TOMANÍČEK, Michal. *Online komunikace Evropského parlamentu a Evropské komise v letech 2014–2017.* Praha, 2018. 88 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Anna Shavit, Ph.D.

ZEMAN, Tomáš. *Koordinace hospodářských politik států EU a demokratický deficit.* Praha, 2021. 42 s. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů. Katedra mezinárodních ekonomických vztahů. Vedoucí práce Mgr. Jarolím Antal, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

31. 1. 2023 .....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga **Datum / Podpis pedagožky/pedagoga**

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.